

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce

Vstup do eurozóny a přijetí eura v České republice

Petra Bažantová

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomických teorií

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Petra Bažantová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Vstup do eurozóny a přijetí eura v České republice

Název anglicky

Entry into the euro area and the adoption of the euro in the Czech Republic

Cíle práce

Cílem práce je zhodnocení plnění maastrichtských kritérií v ČR pro přijetí do eurozóny, dále zhodnotit fungování evropské měny – její výhody a nevýhody a v neposlední řadě ukázat případné dopady zavedení eura v ČR.

Metodika

Pro splnění cílů bude provedena analýza dostupných dat zejména ze statistických materiálů ČR a EU, bude čerpáno z odborné literatury tištěné i z internetových zdrojů. Na analýzu navazuje syntéza a dedukce závěrů a hodnocení.

Doporučený rozsah práce

60-80 str.

Klíčová slova

euro, eurozóna, Evropská centrální banka, Evropská unie, evropská měnová integrace, maastrichtská konvergenční kritéria, plnění maastrichtských kritérií v ČR, podmínky přijetí eura,

Doporučené zdroje informací

BRŮŽEK, A. Euro je zde. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999. 20 s. ISBN 80-7079-239-6

BRŮŽEK, A. Evropská měnová integrace. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2001. 138 s. ISBN 80-245-0158-9

LACINA, L. Měnová integrace: náklady a přínosy členství v měnové unii. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2007. 538 s. ISBN 978-80-7179-560-5

SEAR, S. Euro: Jak se vyrovnat s důsledky zavedení jednotné evropské měny. Praha: Management Press, 1999. 141 s. ISBN 80-85943-86-7

WWW: <<http://www.euroskop.cz>>

WWW: <<http://www.zavedenieura.cz>>

Předběžný termín obhajoby

2015/02 (únor)

Vedoucí práce

Ing. Růžena Breuerová, CSc.

Elektronicky schváleno dne 14. 9. 2012

doc. Ing. Josef Brčák, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 4. 3. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 20. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Vstup do eurozóny a přijetí eura v České republice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 27.3.2015

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Růženě Breuerové, CSc. za vedení práce a její odborné rady při zpracování práce. Dále bych také ráda poděkovala své rodině za celkovou podporu.

Vstup do eurozóny a přijetí eura v České republice

Entry into the euroarea and the adoption of the euro in the Czech Republic

Souhrn

Cílem diplomové práce „Vstup do eurozóny a přijetí eura v České republice“ je zhodnocení souvislostí vycházejících ze vstupu ČR do eurozóny. Práce se zabývá historií měnových unií a evropské měny, dále složením eurozóny a podobou maastrichtských kritérií. V práci je podrobně nastíněn proces přípravy ČR na zavedení eura včetně analýzy plnění konvergenčních kritérií Českou republikou a analýzy úrovně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou. Obsahem je též analýza ekonomických dopadů spojených s přijetím eura, která se podrobněji zabývá konkrétními přínosy a náklady plynoucími ze vstupu ČR do eurozóny. Závěr práce je věnován komparaci vybraných postupů spojených s přijetím eura v ČR a na Slovensku.

Summary

Goal of the diploma thesis "Entry into the euro area and the adoption of the euro in the Czech Republic" is to evaluate relationships based on entry into the euro area. Thesis deals with the history of the monetary union and the single European currency, as well as the composition of the euro area and the shape of the Maastricht criteria. In the thesis, there is described preparation process of the Czech Republic for Euro establishment including analysis of meeting convergent criterias and analysis of Czech economy conditions' coordination with the euro area. In the content, there is also conducted analysis of economic influence caused by Euro acceptance that is detailed concerned with concrete gains and costs coming from the Czech Republic's entrance to the euro area. The final section is devoted to a comparison of selected procedures associated with the adoption of the euro in the Czech Republic and Slovakia.

Klíčová slova: euro, eurozóna, maastrichtská konvergenční kritéria, měnová unie, dopady zavedení eura, příprava na euro, přínosy zavedení eura, náklady zavedení eura, plnění konvergenčních kritérií v ČR, plnění konvergenčních kritérií na Slovensku, podmínky přijetí eura

Keywords: euro, euro area, Maastricht convergence criteria, The European Union, monetary union, effects of the introduction of the euro, preparing for the euro, benefits of the introduction of the euro, costs of the introduction of the euro, fulfillment of the convergence criteria in the Czech Republic, fulfillment of the convergence criteria in the Slovakia, conditions for euro adoption

Obsah

Obsah	3
Seznam tabulek	4
Seznam grafů	4
Seznam obrázků	4
Seznam zkratk	5
1 Úvod.....	6
2 Cíl práce a metodika	8
2.1 Cíl práce	8
2.2 Metodika	8
3 Teoretická východiska eurozóny	9
3.1 Evropská měnová unie	9
3.1.1 Historie měnových unií.....	9
3.1.2 Vývoj Hospodářské a měnové unie	10
3.2 Eurozóna	18
3.3 Jednotná evropská měna EURO	19
3.3.1 Eurobankovky a euromince	20
3.3.2 Výhody a nevýhody fungování evropské měny	22
4 Příprava ČR na zavedení evropské jednotné měny	24
4.1 Plnění konvergenčních kritérií.....	24
4.2 Analýza stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou v roce 2014	29
4.3 Scénář zavedení eura v České republice.....	36
4.4 Harmonogram zavedení eura v ČR.....	39
4.5 Národní plán zavedení eura v ČR.....	40
4.6 Institucionální zabezpečení.....	43
4.6.1 Národní koordinační skupina zavedení eura v ČR	43
4.6.2 Národní koordinátor zavedení eura v ČR	43
4.6.3 Pracovní skupiny NKS.....	44
4.6.4 Organizační výbor NKS.....	44
4.7 Legislativní rámec zavedení eura v ČR	45
4.8 Zavedení eurového oběhu v ČR.....	46
4.9 Bezhotovostní oběh eura.....	47
4.10 Postoj občanů ČR k přijetí eura	48
5 Dopady zavedení eura v ČR	51
5.1 Přímé přínosy spojené se vstupem ČR do eurozóny.....	52
5.2 Přímé náklady spojené se vstupem ČR do eurozóny	54
5.3 Nepřímé přínosy spojené se vstupem ČR do eurozóny	57
5.4 Nepřímé náklady spojené se vstupem ČR do eurozóny	58
5.5 Shrnutí.....	59
6 Komparace vybraných postupů zavedení eura na Slovensku a ČR.....	61
6.1 Plnění konvergenčních kritérií SR.....	61
6.2 Legislativní rámec zavedení evropské měny v SR	67
6.3 Národní plán zavedení eura v SR	69
6.4 Duální označování cen	72
6.5 Komunikační a informační kampaň.....	74
6.6 Předzásobení eurovým oběhem	76
6.7 Zavedení eura do bezhotovostního oběhu	80

6.8	Stahování slovenského korunového oběživa	81
7	Zhodnocení výsledků a doporučení	83
8	Závěr	86
9	Seznam použité literatury	88

Seznam tabulek

Tabulka 1:	Harmonizovaný index spotřebitelských cen (v %).....	25
Tabulka 2:	Schodek sektoru vládních institucí k HDP (v %).....	26
Tabulka 3:	Dluh sektoru vládních institucí k HDP (v %).....	27
Tabulka 4:	Dlouhodobé úrokové sazby (v %)	29
Tabulka 5:	Dopady výhod spojených se zavedením eura.....	59
Tabulka 6:	Dopady nevýhod spojených se zavedením eura	59
Tabulka 7:	Plnění konvergenčních kritérií v ČR a na Slovensku rok 2008.....	62
Tabulka 8:	Plnění konvergenčních kritérií SR v letech 2005-2008.....	67
Tabulka 9:	Komparace vybraných postupů zavedení eura v ČR a na Slovensku.....	82

Seznam grafů

Graf 1:	Nominální měnový kurz CZK/EUR.....	28
Graf 2:	Čistá finanční aktiva nefinančních podniků v poměru k HDP (v %).....	32
Graf 3:	Čistá finanční aktiva domácností v poměru k HDP (v %)	33
Graf 4:	Fiskální saldo a jeho cyklická a strukturální část (v % HDP).....	34
Graf 5:	Názory na přijetí eura v ČR.....	48
Graf 6:	Názory na přijetí eura jako měny ČR.....	50
Graf 7:	Vývoj průměrné míry inflace v SR (v %)	63
Graf 8:	Vývoj dlouhodobých úrokových sazeb v SR (v %)	64
Graf 9:	Účast slovenské koruny v ERM II	66
Graf 10:	Předzásobení euromincemi.....	77
Graf 11:	Předzásobení eurobankovkami.....	78
Graf 12:	Průběh druhotného předzásobení	79

Seznam obrázků

Obrázek 1:	Madridský scénář	37
Obrázek 2:	Scénář Velký třesk	38
Obrázek 3:	Scénář Phasing out	38
Obrázek 4:	Harmonogram zavedení eura v ČR.....	40
Obrázek 5:	Institucionální zajištění zavedení eura v ČR.....	45

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
ČNB	Česká národní banka
EU	Evropská unie
ECB	Evropská centrální banka
ECU	Evropská měnová jednotka
EHS	Evropské hospodářské společenství
EMI	Evropský měnový institut
EMS	Evropský měnový systém
ERM	Mechanismus směnných kurzů
HDP	Hrubý domácí produkt
HICP	Harmonizovaný index spotřebitelských cen
HMU	Hospodářská a měnová unie
NBS	Národní banka Slovenska
NKS	Národní koordinační skupina
SR	Slovenská republika

1 Úvod

Téma diplomové práce s názvem Vstup do eurozóny a přijetí eura v České republice bylo zvoleno nejen z důvodu jeho aktuálnosti a ožehavosti, ale zejména pro jeho významný vliv na celou komunitu českého národa. Zavedení evropské měny se dotkne nejen veřejného aparátu České republiky, ale zásadně ovlivní i všechny občany ČR, kteří budou nuceni ztotožnit se s novou měnou v rámci jejího každodenního užívání.

Česká republika se stala 1. května 2004 členem Evropské unie (EU), stalo se tak na základě Smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské unii. Česká republika se tak ocitla v jednom z největších a nejmambicióznějších politických projektů v dějinách Evropy. Tímto krokem na sebe vztáhla závazek přistoupit k eurozóně a přijmout evropskou měnu jako své jediné zákonné oficiální platidlo. Dnem přijetí eura, tak bude završen proces evropské integrace, jehož kořeny sahají až do období středověku a jehož idea se vrátila zpět na přelomu devatenáctého a dvacátého století. Vznik eurozóny vedl též k významné změně mezinárodního měnového systému, která byla doprovázena jak kladnými přínosy, tak i značnými riziky a negativními dopady, které doposud vyplývají na povrch. Česká republika má nyní za úkol zajistit co nejvhodnější podmínky pro zavedení evropské měny, jedná se zejména o sladění ekonomické úrovně ČR s eurozónou, aby se zamezilo eventuálním problémům po přijetí eura jako národní měny. Vstup ČR do eurozóny také závisí na plnění tzv. Maastrichtských konvergenčních kritérií, která Českou republikou v současné době plněna nejsou. Konkrétní termín zavedení eura v ČR prozatím stanoven není, den přijetí eura se již několik let posouvá neustále dozadu. Posledním diskutovaným termínem pro vstup do eurozóny bylo období 2014-2016, vzhledem k nesplnění zmiňovaných konvergenčních kritérií tento plán uskutečněn nebyl. Dalším uvažovaným termínem je rok 2019. Zavedení jednotné měny je ohroženo i euroskeptickými a protiunijními názory našich politiků a ekonomických odborníků, kteří na tuto problematiku nemají jednotný názor.

Práce se zabývá teoretickými východisky spojenými s jednotnou evropskou měnou, nastiňuje historii evropské měny a měnových unií, podobu konvergenčních kritérií, složení eurozóny, výhody a nevýhody fungování evropské měny a konkrétní podobu eurobankovek a euromincí.

Práce dále pojednává a procesu přípravy ČR na zavedení evropské měny. Proces přípravy se odvíjí od plnění maastrichtských kritérií, která jsou v práci analyzována

a úrovně ekonomické sladění ČR s eurozónou, i tato problematika je zde podrobně analyzována. V práci je nastíněna volba scénáře zavedení evropské měny, harmonogram a národní plán zavedení eura, institucionální zajištění, legislativní rámec a další procesy související se vstupem ČR do eurozóny. Uveden je i postoj obyvatel ČR k přijetí společné měny. Jedna z kapitol zahrnuje analýzu ekonomických dopadů spojených s přijetím evropské měny. Analýze jsou zde podrobeny jednotlivé přínosy a náklady plynoucí ze vstupu České republiky do eurozóny.

Závěr práce se zabývá komparací vybraných postupů spojených s přijetím eura v ČR a na Slovensku.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je zhodnocení faktorů a dopadů spojených se vstupem České republiky do eurozóny. Jedná se zejména o rozbor procesu přípravy, který se týká volby scénáře zavedení evropské měny, harmonogramu a národního plánu zavedení eura, institucionálního zajištění a legislativního rámce spojeného s přijetím eura v ČR, dále zhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií v ČR pro přijetí do eurozóny, zhodnocení ekonomické sladění ČR s eurozónou. V práci je dále provedeno zhodnocení dopadů zavedení eura v ČR v podobě předpokládaných přínosů a nákladů plynoucích z přijetí evropské měny a rozbor a srovnání procesů přípravy přijetí evropské měny v ČR a na Slovensku.

2.2 Metodika

V teoretické části diplomové práce je použita zejména metoda deskripce a analýza zásadních dokumentů a odborné literatury, která objasní teoretická východiska spojená s jednotnou evropskou měnou, jako jsou historie hospodářské měnové unie a její vývoj, vývoj a složení eurozóny a historie eura.

Praktická část práce je zpracována s využitím metody srovnání, analýzy a rozboru zásadních dokumentů, odborných článků a odborné literatury, týkajících se problematiky jednotlivých procesů a dopadů souvisejících s přijetím eura v ČR i na Slovensku, a to jak v tištěné, tak v elektronické podobě.

Na analýzu navazuje syntéza a dedukce závěrů a hodnocení.

3 Teoretická východiska eurozóny

Úvod práce se zabývá teoretickými východisky spojenými s jednotnou evropskou měnou. Jedná se zejména o historii hospodářské měnové unie, kde je nastíněn vývoj evropské měnové politiky od poloviny 19. století až po současnost, dále je možné pohlédnout na vývoj eurozóny a její historii a euro jako symbolu eurozóny. Cílem této kapitoly je osvětlit základní pojmy a mechanismy, aby v dalších částech práce mohla být konkrétněji rozvedena problematika v oblasti zavádění evropské měny v České republice.

3.1 Evropská měnová unie

Měnová unie je společně s politickou unií považována za vyvrcholení integračních procesů. Hospodářská a měnová unie (HMU) zahrnuje koordinaci hospodářských a fiskálních politik, společnou měnovou politiku a společnou měnu – euro.

Hospodářská a měnová unie také předpokládá, že ekonomiky vyspělejších států poskytnou finanční pomoc ekonomikám slabším s cílem upevňovat ekonomickou a sociální soudružnost členských států.

Výsledkem celého procesu utváření hospodářské a měnové unie by mělo být sjednocení dosavadních národních měn jednotlivých členských států EU v jednu společnou evropskou měnu – euro.

3.1.1 Historie měnových unií

Historie měnových unií začíná už v polovině 19. století, kde se jako hlavní měna v mezinárodních vztazích používalo zlato a stříbro. Největší rozdíl současnosti a tehdejší doby spočíval v tom, že měnová politika a centrální banky se teprve postupně vytvářely.

Mezi první měnové unie patří zejména tyto:¹

Německo – rakouská měnová unie (1857 – 1867) – hlavním a jediným principem této měnové unie bylo zachování stanovených měnových kurzů mezi zúčastněnými státy. Unie zaniká s příchodem války mezi Rakouskem a Pruskem v roce 1866.

Latinská měnová unie (1865 – 1926) – vznikla v rámci uzavření smlouvy mezi Belgií, Francií, Itálií, Švýcarskem a následně i Řeckem. Vzhledem ke skutečnosti, že obsahem smlouvy nebylo používání bankovek, které byly stále více potřebné ke směně

¹BRŮŽEK, A.: *Euro je zde*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999. str. 10-12

zboží, došlo postupně k jejímu zániku. Dalším důvodem zániku byl fakt, že klesla hodnota stříbra v poměru ke zlatu, což bylo vyvoláno nepředvídatelným přílivem stříbra do Evropy.

Skandinávská měnová unie (1872-1931) – tato unie vznikla v rámci uzavření smlouvy mezi Dánskem, Norskem a Švédskem. Obsahem smlouvy bylo přijetí stejného druhu mincí. S příchodem první světové války tato unie zaniká, jelikož každý stát začal realizovat vlastní samostatnou politiku.

Rakousko-maďarská měnová unie (1880-1920) – Rakousko společně s Maďarskem disponovalo společnou zahraniční politikou, armádou a měnou. Existovala jedna centrální banka, která vydávala papírové bankovky, které obsahovaly na jedné straně název německý a na druhé straně název maďarský. Měnová unie zaniká rozpadem Rakouska-Uherska.

Belgicko-lucemburská měnová unie (1921-1998) – tato unie se zatím řadí mezi ty neúspěšnější. V čele unie stála belgická centrální banka. Unie zaniká začleněním se do Evropské měnové unie.

Další měnové unie nejsou svým rozsahem už tolik zajímavé. Jedná se například o měnové unie mezi malými a velkými státy.

3.1.2 Vývoj Hospodářské a měnové unie

Vývoj hospodářské a měnové unie (dále jen HMU) lze popsat následujícími událostmi:

Římská smlouva

V Římě došlo dne 25. března 1957 k podpisu Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství (EHS), jinak nazývanou Římskou smlouvou. Cílem této smlouvy bylo sblížit hospodářské politiky členských států (Francie, Německo, Itálie, Lucembursko a Nizozemí), aby došlo k vytvoření společného jednotného trhu. Smlouva vstoupila v platnost na počátku roku 1958, do té doby byly evropské státy vázány na Brettonwoodský systém z roku 1944, který vyzdvihl americký dolar na pozici dominantní měny.²

² PLCHOVÁ, B. et. al. *Česká republika a EU: Ekonomika – Měna – Hospodářská politika*. 1. vyd. Praha: Kriegl, 2010. str. 150-151

Wernerova zpráva

Jeden z prvních pokusů o měnovou integraci v Evropě byl tzv. Wernerův plán. Na zasedání Evropské rady v Haagu, které se konalo v roce 1969, se objevila idea o vytvoření měnové unie. Tehdejší lucemburský ministerský předseda Pierr Werner vytvořil tzv. Wernerovu zprávu, která byla zveřejněna 7. října 1970. Wernerova zpráva představuje třístupňový proces, který by měl vést k vytvoření kompletní měnové unie a založení Evropské centrální banky, a to v časovém horizontu jednoho desetiletí. Cílem Wernerova plánu byl volný pohyb kapitálu, fixace kurzu měn členských států vůči sobě navzájem a zavedení jednotné měny.³ Wernerův plán nakonec uskutečněn nebyl, na začátku 70. let 20. století ho překazila první ropná krize. Snaha o vytvoření měnové unie se dostala do pozadí a Wernerův plán byl odložen na neurčito.

Evropský měnový systém (EMS)

System byl vytvořen v březnu roku 1979 za účelem obnovení procesu měnové spolupráce tehdejších členů Evropského hospodářského společenství (EHS). Cílem EMS bylo stabilizovat směnné kurzy mezi jednotlivými měnami a podpora integračního procesu. EMS je tvořen *Evropskou měnovou jednotkou* (European Currency Unit, ECU), *mechanismem směnných kurzů* (Exchange Rate Mechanism, ERM), *indikátory divergence* a *úvěrovými nástroji Evropského fondu pro měnovou spolupráci* (European Monetary Cooperation Fund, EMCF).⁴

Evropská měnová jednotka znázorňovala koš měn všech členských států EHS. Váhy jednotlivých měn poukazovaly na ekonomickou sílu členských států a byly upravovány v pětiletých intervalech. ECU existovala pouze v bezhotovostním styku. Jejím hlavním posláním bylo sloužit jako rezervní měna, kterou používali centrální banky při intervencích na devizovém trhu.⁵

Další nedílnou součástí EMS je mechanismus směnných kurzů (ERM), který představuje jádro Evropského měnového systému. Členské státy ERM měly určenou centrální paritu vůči ECU. Tyto parity sloužily k výpočtu vzájemné parity všech měnových

³ TOMÁŠEK, Michal. *Evropské měnové právo*. 2. aktualizace. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2007. str. 41.

⁴ Zavedení eura v ČR. *Evropský měnový systém* [on-line]. [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: < <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/euro-evropsky-menovy-system-3257.html>>

⁵ Zavedení eura v ČR. *Evropský měnový systém* [on-line]. [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: < <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/euro-evropsky-menovy-system-3257.html>>

párů. Jednotlivé páry pak byly uspořádány do tabulky, tzv. paritní mřížky, v které se mohly pohybovat ve fluktuálním pásmu $\pm 2,5$ % od centrální parity, jako dočasná výjimka bylo povoleno rozpětí ± 6 %. V případě, že některý z měnových kurzů přesáhl tyto okraje, tak centrální banky musely zahájit devizovou intervenci a kurz opět stabilizovat.⁶

Indikátory divergence měly poukazovat na nadměrné odchylky kurzů od svých centrálních parit.

Evropský měnový systém prošel několika vývojovými etapami. Ze začátku bylo za potřebí měnové kurzy členských států přetvářet, postupem času však úpravy nebyly zdaleka tak nutné. Od roku 1987 nastává období kurzové stability. Toto období bylo ukončeno v letech 1992 – 1993 měnovými turbulencemi a hromadnými spekulativními útoky. Tyto spekulativní ataky měly za následek rozšíření fluktuativního pásma na ± 15 % od centrální parity.⁷

Delorova zpráva

Druhá polovina 80. let s sebou přináší myšlenku o znovuoživení projektu hospodářské a měnové unie. Na základě této idey byl tehdejší předseda Evropské komise Jacques Delors pověřen společně s guvernéry centrálních bank k vypracování studie pro dosažení hospodářské a měnové unie. Vyhotovený plán Delorovy pracovní skupiny tzv. *Delorova zpráva* byl zveřejněn v dubnu 1988 a přijat v červnu 1989 v Madridu, kde zasedala Evropská rada.⁸

Hlavním cílem Delorovy zprávy bylo posílení koordinace měnových politik, zrychlení hospodářské konvergence, fixace směnných kurzů a v neposlední řadě nahrazení národních měn jednotnou evropskou měnou.

Mezivládní konference, která zahájila svou činnost v prosinci 1990 a navázala na Delorovu zprávu, měla za úkol vypracovat právní a institucionální rámec měnové unie. Jejím výstupem byla tzv. Maastrichtská smlouva.⁹

⁶ Zavedení eura v ČR. *Evropský měnový systém* [on-line]. [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/euro-evropsky-menovy-system-3257.html>>

⁷ Zavedení eura v ČR. *Evropský měnový systém* [on-line]. [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/euro-evropsky-menovy-system-3257.html>>

⁸ Euro. *Delorova zpráva*. [on-line]. Vydáno 1.1.2014 [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/historie-eura/maastrichtska-smlouva>>

⁹ Euro. *Delorova zpráva*. [on-line]. Vydáno 1.1.2014 [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/historie-eura/maastrichtska-smlouva>>

Maastrichtská smlouva

Maastrichtská smlouva jinak také nazývána *Smlouva o Evropské unii* byla podepsána 7. února 1992 a své účinnosti nabyla v listopadu 1993. Maastrichtská smlouva formulovala základní body pro dosažení společné měny, mezi které patří zejména tyto:¹⁰

- proces formování měnové unie byl rozvržen do tří etap, které byly dány pevnými daty, cíly a úkoly
- 1. leden 1999 byl určen jako nejzazší termín vzniku měnové unie
- byla definována konvergenční kritéria, jejichž splnění bylo nezbytné pro účast v měnové unii
- definována byla též institucionální podoba měnové unie v čele s Evropskou centrální bankou

Maastrichtská smlouva vycházela z předpokladu, že název společné měny bude ECU. To se však nelíbilo Německu, jelikož ECU se pro Němce stalo symbolem slabé měny, která vůči jejich národní měně ztratila 40% své hodnoty. Zasedání Evropské rady v Madridu, které se konalo v prosinci roku 1995 tak rozhodlo, že název společné měny bude euro.¹¹

3.1.2.1 Etapy formování HMU

První etapa HMU

První etapa HMU odstartovala 1.7.1990 a skončila 31.12.1993. Jedním z hlavních cílů této etapy bylo odstranění veškerých omezení kapitálových pohybů mezi členskými zeměmi EU, utužování nezávislosti centrálních bank a uplatnění opatření vedoucích k souladu právních předpisů v oblasti postavení Evropské centrální banky a její měnové politiky. Mezi další cíle této etapy patřilo zastavení získávání úvěrů pro veřejný sektor od centrálních bank, stejně tak jako zákaz přímého odkupu pohledávek vlád a jiných veřejnoprávních institucí od centrálních bank.¹²

Na začátku roku 1993 byl vybudován jednotný vnitřní trh pro státy Evropské unie.

¹⁰ Euro. *Maastrichtská smlouva*. [on-line]. Vydáno 1.1.2014[cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/historie-eura/maastrichtska-smlouva>>

¹¹ Euro. *Maastrichtská smlouva*. [on-line]. Vydáno 1.1.2014[cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/historie-eura/maastrichtska-smlouva>>

¹² Euro. *První a druhá etapa HMU*. [on-line]. 30.4.2007 [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <http://europa.eu/legislation_summaries/economic_and_monetary_affairs/introducing_euro_practical_aspects/125008_cs.htm>

Druhá etapa HMU

Druhá etapa HMU probíhala od 1. ledna 1994 do 31. prosince 1998. Stěžejním úkolem této etapy bylo přijmout taková opatření, která by vedla k nezávislosti centrálních bank, dosažení výrazného rozvoje ve fiskální a měnové konvergenci členských států EU a značné úrovně cenové stability. Aby bylo možné koordinovat měnovou politiku jednotlivých států EU do té doby, než dojde ke vzniku Evropské centrální banky, byl pro tyto účely založen Evropský měnový institut (EMI), jehož sídlem byl Frankfurt nad Mohanem. Evropský měnový institut měl plnit zejména funkci poradní, neměl tak odpovídat za provádění měnové politiky v EU, to nadále zůstávalo v kompetencích národních orgánů. Stejně tak do působnosti Evropského měnového institutu nepatřilo pověření k uskutečňování devizových intervencí.¹³

Evropský měnový institut měl za hlavní úkol upevnit spolupráci mezi centrálními bankami členských zemí EU, sledovat fungování Evropského měnového systému, podporovat a rozšiřovat užívání ECU. Dalšími stěžejními cíly Evropského měnového institutu bylo přichystat nástroje a opatření, potřebné k zahájení poslední etapy formování Hospodářské a měnové unie, v případě, že by došlo ohrožení cenové stability podat příslušná doporučení vládám členských zemí EU a národním měnovým institucím.¹⁴

Třetí etapa HMU

Třetí a zároveň poslední etapa formování Hospodářské a měnové unie byla zahájena 1. ledna 1999. K tomuto dni zahájila HMU oficiálně svou činnost. Na zasedání Evropské rady v Madridu v roce 1995 bylo rozhodnuto, že třetí etapa HMU bude rozdělena na **tři fáze**:¹⁵

Fáze A

Na jaře roku 1998 se uskutečnilo setkání nejvyšších představitelů států a vlád Evropské unie, za účelem společného rozhodnutí o tom, které členské země EU se budou podílet na měnové unii. Tato fáze byla označovaná jako fáze přípravná,

¹³ Euro. *První a druhá etapa HMU*. [on-line]. 30.4.2007 [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <http://europa.eu/legislation_summaries/economic_and_monetary_affairs/introducing_euro_practical_aspects/125008_cs.htm>

¹⁴ Euro. *První a druhá etapa HMU*. [on-line]. 30.4.2007 [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <http://europa.eu/legislation_summaries/economic_and_monetary_affairs/introducing_euro_practical_aspects/125008_cs.htm>

¹⁵ SEAR, S.: *Euro: Jak se vyrovnat s důsledky zavedení jednotné evropské měny*. Praha: Management Press, 1999. 53-55 s.

kdy se sjednocovaly přístupy hospodářské politiky, formovaly se institucionální a právní podmínky měnové unie a hlavně sem bylo zařazeno plnění podmínek jednotlivých členských států EU pro zařazení do oblasti společné měny, jednalo se o tzv. maastrichtská kritéria konvergence, jinak také konvergenční kritéria.

Na konci prosince roku 1998 byl zrušen Evropský měnový systém, který svou činnost zahájil 13.3.1979, a spolu s ním také zanikla národní měnová jednotka ECU, jež se následně změnila na euro, a to v poměru 1:1. Na zasedání v Amsterdamu v roce 1997 rozhodli nejvyšší představitelé členských států EU, že tento starý kursový systém bude nahrazen systémem novým, označovaným jako ERM II. Tento systém slouží k zamezení nadměrných výkyvů směnných kurzů mezi měnami členských států EU a eurem, které by mohly způsobit narušení hospodářské stability na společném trhu.¹⁶

V této fázi se Hospodářské a měnové unie účastní 11 členských států EU.

Maastrichtská kritéria konvergence

Maastrichtská kritéria mají za úkol vyhodnotit připravenost uchazečských států, k tomu, aby se mohly stát členy hospodářské a měnové unie. O splnění maastrichtských kritérií uchazečských zemí rozhodují Evropská komise a Evropská centrální banka ve zprávách, které se nazývají Konvergenční zpráva. K tomu, aby se uchazečské země mohly stát členem eurozóny, je zapotřebí splňovat všechna kritéria konvergence současně. Do měnové oblasti řadíme tyto konvergenční kritéria – inflace a dlouhodobé úrokové sazby, do oblasti fiskální patří schodek veřejných rozpočtů, veřejný dluh a požadavek stability kurzu měny.¹⁷

Konkrétní podoba maastrichtských kritérií:¹⁸

Kritérium cenové stability – splněním kritéria cenové stability poukazuje členská země na to, že je schopna obejít se bez kurzu národní měny poté, co se stane členem eurozóny. K posouzení, zda uchazečská země plní kritérium cenové stability se používají následující fakta: průměrná míra inflace měřená v období jednoho roku před provedeným zkoumáním nesmí přesáhnout o více jak 1,5 procentního bodu průměrnou míru inflace tří členských

¹⁶ SEAR, S.: *Euro: Jak se vyrovnat s důsledky zavedení jednotné evropské měny*. Praha: Management Press, 1999. 53 s.

¹⁷ ČNB v EU a mezinárodní vztahy. *Kritéria konvergence*. [on-line]. [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni_vztahy/cr_eu_integrace/eu_integrace_04.html>

¹⁸ ČNB v EU a mezinárodní vztahy. *Kritéria konvergence*. [on-line]. [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni_vztahy/cr_eu_integrace/eu_integrace_04.html>

zemí, které vykazují nejnižší inflaci. Vývoj inflace je posuzován pomocí průměrného harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (HICP).

Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb – hodnocení úrokového kritéria předpokládá, že průměrná dlouhodobá nominální úroková sazba uchazečského státu v období jednoho roku před provedeným šetřením nebude překračovat o více jak 2 procentní body úrokovou sazbu tří členských zemí, které vykazují nejnižší dlouhodobou úrokovou míru. Úrokové sazby jsou zjišťovány u desetiletých státních dluhopisů nebo cenných papírů.

Kritérium kurzové stability – znamená, že se členský stát v období posledních dvou let před vstupem do eurozóny musí účastnit mechanismu směnných kurzů ERM II. V tomto období by neměl být směnný kurz účastnické země vystavován velkým tlakům a národní měny nesmí být z vlastního podnětu devalvovány.

Kritérium udržitelnosti veřejných financí – toto kritérium má dvě části:

- *kritérium veřejného dluhu* – znamená, že poměr veřejného dluhu k hrubému domácímu produktu nesmí přesáhnout 60 %.
- *kritérium schodku veřejných financí* – deficit veřejných financí k hrubému domácímu produktu nesmí překročit 3 % referenční hodnoty.

Splnění maastrichtských kritérií není podmíněno pouze politikou jednotlivých států, důležitou roli zde hraje i jejich ekonomická situace, jako je například tempo ekonomického růstu, míra nezaměstnanosti, schopnost konkurence, nárůst produktivity a další faktory. Splnění maastrichtských kritérií však nemusí jednoznačně znamenat vstup země do Evropské měnové unie s jednotnou měnou.

Fáze B

Dne 1. ledna 1999 došlo k zavedení jednotné evropské měny na světové trhy. Euro se tak stává neodmyslitelnou součástí hospodářské a měnové unie jedenácti zúčastněných států EU (Belgie, Finsko, Francie, Itálie, Irsko, Lucembursko, Německo, Nizozemí, Portugalsko, Rakousko, Španělsko). Euro však bude prozatím obíhat pouze v bezhotovostní podobě, což znamená, že mezi národními měnami a eurem nastane vztah právně vymahatelné rovnosti. Touto fází byl dovršen proces formování hospodářské a měnové unie. Národní měny zúčastněných států EU byly zafixovány vůči euru

prostřednictvím nezměnitelného koeficientu podle výsledků na devizových trzích k 31. prosinci 1998. Na světě tak stojí nová měna, která přebírá úlohu světového platidla.

Evropská centrální banka tak bude s ostatními bankami členských států určovat pravidla měnové politiky EU. Měnovou politiku bude koordinovat prostřednictvím operací peněžního trhu, při kterých se bude užívat jednotná evropská měna.

Emise státních dluhopisů budou v období od ledna 1999 do července 2002 vystavovány v eurech a jednotlivé členské státy tak budou mít šanci konvertovat svůj stávající dluh. Toto období má být pro euro, tzv. adaptačním obdobím, mělo by dát jednotné evropské měně prostor, aby se adaptovala na finančních trzích velkého bankovníctví ještě před tím, než dojde k jejímu uplatnění ve všech odvětvích ekonomiky.

Druhá polovina tohoto období s sebou přinese stahování dosavadních národních bankovek z oběhu a jejich následné nahrazování eurobankovkami. Zavádění euromincí bude v souladu s požadavky členských států.¹⁹

Fáze C: úplné zavedení eura

Eurobankovky a euromince byly vydány do oběhu dne 1. ledna 2002. Toto datum se stalo důležitým dnem pro občany dvanácti členských států Evropské unie, jelikož došlo k nahrazení dosavadních národních měn jednotnou evropskou měnou.

Eurobankovky a euromince obíhaly současně s národními měnami pouze dva měsíce. Koncem února 2002 ukončily národní měny členských států eurozóny svou platnost, uskutečnila se tak výměna oběživa neuvěřitelného rozsahu. Od této chvíle je ručení za peněžní politiku v rámci měnové unie výhradně v kompetenci Evropské centrální banky.²⁰

Začátek realizace Hospodářské a měnové unie a jednotné evropské měny proběhl velmi snadně a zdárně. Evropská měna byla přijímána s vysoce pozitivními ohlasy, a to jak obyvateli členských států, tak i jednotlivými ekonomickými subjekty.

¹⁹ SEAR, S.: *Euro: Jak se vyrovnat s důsledky zavedení jednotné evropské měny*. Praha: Management Press, 1999. 54 s.

²⁰ SEAR, S.: *Euro: Jak se vyrovnat s důsledky zavedení jednotné evropské měny*. Praha: Management Press, 1999. 54 -55 s.
BRŮŽEK, A.: *Evropská měnová integrace*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2001. 69 s.

Hlavní výhoda zavedení eura nastane především ve zjednodušení obchodních, platebních a kapitálových vztazích rozvojových států se státy Hospodářské a měnové unie, snadnější bude také přístup na mezinárodní trhy. Zavedení jednotné měny povede také k zaopatření stability měny.

3.2 Eurozóna

Eurozóna, která se často nazývá jako euro oblast, zahrnuje členské státy Evropské unie, které přijaly a používají jako svojí zákonnou měnu euro. V současnosti z 28 států EU používá evropskou měnu 19 států, což představuje přes 330 milionů lidí. Rozloha eurozóny činí 2,77 milionů čtverečních kilometrů, což znázorňuje 63 % rozlohy EU. Zakladateli eurozóny se staly k 1. lednu 1999 tyto státy: Belgie, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko a Španělsko. Proces rozrůstání eurozóny nadále pokračoval a o dva roky později 1. ledna 2001 se přidal další stát Řecko. Třináctým státem EU, který přijal euro za svou národní měnu, bylo Slovinsko, euro zde bylo přijato 1. ledna 2007. O rok později 1. ledna 2008 se počet členů eurozóny rozrostl na patnáct. Mezi státy EU, v nichž se platí eurem tak přibyly Kypr a Malta. Dalším státem v pořadí bylo Slovensko, kde byla evropská měna přijata 1. ledna 2009. Dne 1. ledna 2011 se přidalo Estonsko a 1. ledna 2014 Lotyšsko. Od 1. ledna 2015 se členem eurozóny stala Litva. Ostatní členské státy EU jsou zavázány jednotnou evropskou měnu přijmout, jakmile splní požadovaná kritéria, jedná se o tyto státy: Česká republika, Bulharsko, Chorvatsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Švédsko. Mimo eurozónu tak zůstaly Dánsko a Velká Británie, které si vyjednaly trvalou výjimku ze zavedení eura a ponechají si tak vlastní národní měnu.²¹

Euro se také používá v mimoevropských státech, které jsou součástí Evropské unie. Tuto pozici mají například francouzské zámořské departementy, a to zejména Francouzská Guyana, Guadeloupe, Martinik, ostrov Réunion, který se nachází v Indickém oceánu, dále Madeira a Azorské ostrovy (Portugalsko) či Kanárské ostrovy (Španělsko). Euro používají i země, které nejsou členskými státy Evropské unie, jedná se o Monako, San Marino a Vatikán, tyto státy mají s EU uzavřenou dohodu o užívání eura jako své domácí měny.

²¹DĚDEK, O. *Mezinárodní měna* [on-line]. Vydáno 14.1.2014 [cit. 2015-2-26]. Dostupné z:

<<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/mezinarodni-mena>>

DĚDEK, O. *Členské státy eurozóny* [on-line]. Vydáno 14.1.2014 [cit. 2015-2-26]. Dostupné z:

<<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/clenske-staty-eurozony>>

Od dubna roku 2012 se mezi tyto státy řadí i Andorra. Černá Hora a Kosovo používají euro i přesto, že nemají uzavřenou měnovou dohodu s EU, jde o tzv. jednostranně euroizované ekonomiky, které v minulosti vázaly svůj měnový systém na německou marku.²²

3.3 Jednotná evropská měna EURO

Euro je jednotnou evropskou měnou, která by v budoucnu měla nahradit všechny dosavadní stávající měny členských států Evropské unie. V současnosti euro používá 18 členských států Evropské unie, které spolu tvoří eurozónu.

Summit zasedání Evropské unie (EU), který se uskutečnil v Madridu dne 15. prosince 1995, schválil, že název společné jednotné měny bude euro. Kromě názvu bylo zapotřebí zvolit i symbol, který bude jednotná evropská měna používat. Na vrcholném zasedání EU v Madridu byl tedy rovněž schválen symbol pro euro €, který byl inspirován písmenem řecké abecedy epsilon. Logo jednotné evropské měny symbolizuje počáteční písmeno názvu evropského kontinentu a dvojité rovnoběžné čáry uvnitř tohoto znaku symbolizují stabilitu měny. Pro měnovou jednotku euro byl v roce 1997 zaveden třímístný ISO kód "EUR". Pod tímto označením je euro uváděna na kurzovních lístcích a dalších dokumentech.²³

Euro představuje v eurozóně prostředek, prostřednictvím kterého vlády, podniky a jednotlivci uskutečňují a přijímají platby za zboží a služby. Měna je rovněž používána k ukládání a vytváření bohatství v podobě úspor a investic. Díky velikosti, stabilitě a síle hospodářství eurozóny je o euro stále větší zájem i za hranicemi eurozóny. Spojení eura jako světové měny s velikostí a ekonomickým významem eurozóny, přispívá k tomu, že se na eurozónu stále více hledí jako na celek, což posiluje vliv Evropské unie ve světě. Celosvětový význam eura dokládá užívání eura v mezinárodním finančním a měnovém systému: euro se čím dál tím více ve světě používá k emisi státních dluhopisů, světové banky uzavírají velký rozsah půjček v eurech, společně s americkým dolarem se euro používá jako rezervní měna v případě měnové krize. Euro představuje hned po americkém dolaru druhou nejuznávanější a nejvýznamnější mezinárodní měnu. S velkou distancí

²²DĚDEK, O. *Mezinárodní měna* [on-line]. Vydáno 14.1.2014 [cit. 2015-2-26]. Dostupné z:

<<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/mezinarodni-mena>>

DĚDEK, O. *Členské státy eurozóny* [on-line]. Vydáno 14.1.2014 [cit. 2015-2-26]. Dostupné z:

<<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/clenske-staty-eurozony>>

²³ Euro. *Eurobankovky a euromince* [on-line]. Aktualizováno 17.4.2014 [cit. 2014-12-27]. Dostupné z:

< http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/cash/index_cs.htm >

za eurem se nacházejí ostatní národní měny s mezinárodním rozsahem, jedná se zejména o britskou libru a japonský jen.²⁴

3.3.1 Eurobankovky a euromince

Když vznikala eurozóna, tak euro existovala pouze v bezhotovostní podobě a celé 3 roky fungovalo po boku národních měn jednotlivých států. Hmotnou formu v podobě bankovek a mincí dostalo euro až 1. ledna 2002. Eurobankovky a euromince v dnešní době používá přibližně 333 milionů obyvatel, staly se tak nedílnou součástí života lidí a obchodu. Veškeré pravomoce pro emisi eurobankovek jsou v režii Evropské centrální banky (ECB). Jednotlivé národní centrální banky pak nesou odpovědnost za výrobu a uvedení eurobankovek do oběhu. Euromince jsou na rozdíl od eurobankovek vydávány členskými státy eurozóny v objemech, které schvaluje Evropská centrální banka.²⁵

3.3.1.1 Eurobankovky

Jak již bylo výše zmíněno, první série eurobankovek přišla do oběhu dne 1. ledna 2002. K tomuto dni bylo do oběhu vydáno 14 miliard bankovek v celkové hodnotě 633 miliard eur.²⁶ Pro srovnání na konci roku 2013 bylo v oběhu 17 miliard bankovek v celkové hodnotě 956 miliard eur.²⁷

V roce 2013 začala být do oběhu zaváděna druhá série eurobankovek, jež se nazývá série Europa. Vzhled eurobankovek nové série zůstává zachován stejně jako jejich barva, lišit se budou názvem měny - u nové série přibude cyrilice (EBPO), iniciály Evropské centrální banky – u druhé série budou uvedeny iniciály v devíti jazycích a poslední změnou bude zeměpisné zobrazení Evropy. Stará i nová série eurobankovek bude prozatím obíhat společně, avšak postupem času budou bankovky staré série stahovány z oběhu a po určité době ztratí statut zákonného platidla.²⁸

²⁴ Evropská komise. *Euro ve světě* [on-line]. Aktualizováno 23.7.2014 [cit. 2014-12-26]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/world/index_cs.htm>

²⁵ Euro. *Eurobankovky a euromince* [on-line]. Aktualizováno 17.4.2014 [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/cash/index_cs.htm>

²⁶ Hospodářská a měnová unie. *Eu4journalists* [online]. [cit. 2011-12-15]. Dostupný z: <<http://www.eu4journalists.eu/index.php/dossiers/czech/C23/>>

²⁷ Euro. *Oběh bankovek* [on-line]. [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <<http://www.ecb.europa.eu/euro/banknotes/circulation/html/index.cs.html>>

²⁸ Euro. *Vzhled eurobankovek* [on-line]. Vydáno 1.12.2013 [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurobankovky-a-euromince/vzhled-eurobankovek>>

Jednotlivé eurobankovky se skládají z následujících sedmi různých nominálních hodnot:

- 5 EUR (barva šedá, architektonický sloh: antika)
- 10 EUR (barva červená, architektonický sloh: románský)
- 20 EUR (barva modrá, architektonický sloh: gotika)
- 50 EUR (barva oranžová, architektonický sloh: renesance)
- 100 EUR (barva zelená, architektonický sloh: baroko a rokoko)
- 200 EUR (barva hnědožlutá, architektonický sloh: věk skla a oceli)
- 500 EUR (barva fialová, architektonický sloh: moderní architektura 20. století)

Výše uvedené eurobankovky jsou zákonným platidlem v celé euro oblasti. Na jednotlivých bankovkách jsou zobrazeny architektonické slohy, které představují různá období evropských dějin.²⁹

3.3.1.2 Euromince

Euromince se skládají z níže uvedených osmi různých nominálních hodnot:

- 1 cent (barva: červená)
- 2 centy (barva: červená)
- 5 centů (barva: červená)
- 10 centů (barva: žlutá)
- 20 centů (barva: žlutá)
- 50 centů (barva: žlutá)
- 1 EURO (barva: střed bílý, mezikruží žluté)
- 2 EURA (barva: střed žlutý, mezikruží bílé)

Euromince mají společnou stranu a národní stranu. Podle národní strany můžeme určit, jaký stát minci vydal. Na společné straně mincí je ztvárněn motiv Evropské unie nebo Evropy, který symbolizuje sílu a jednotu Evropské unie.³⁰

Stejně tak jako eurobankovky, tak i euromince byly emitovány do oběhu 1. ledna 2002, v tento den bylo do oběhu vydáno 52 miliard mincí s celkovou hodnotou

²⁹ Euro. *Bankovky* [on-line]. [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <<http://www.ecb.europa.eu/euro/banknotes/html/index.cs.html>>

³⁰ Euro. *Mince* [on-line]. [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <<http://www.ecb.europa.eu/euro/coins/html/index.cs.html>>

16 miliard eur. Na ražení mincí bylo tehdy použito 250 000 tun kovu.³¹ Na konci roku 2013 bylo pro srovnání v oběhu 106 miliard mincí, jejichž hodnota činila 28 miliard eur.³²

3.3.2 Výhody a nevýhody fungování evropské měny

Zavedení jednotné evropské měny v členských státech Evropské unie s sebou nese řadu výhod a nevýhod. Nejčastěji uváděnými výhodami a nevýhodami jsou zejména následující.

3.3.2.1 Výhody jednotné evropské měny

Přijetí eura je spojeno zejména s těmito výhodami:

- Zavedení jednotné měny znamená jednoznačně větší rozvoj v evropské integraci.
- Dle prognóz euro mělo konkurovat americkému dolaru jako světová rezervní měna, to se však nepotvrdilo, ale i přesto je euro ve velkém rozsahu užíváno a v některých odvětvích jako např. trh s obligacemi je euro bezesporu nejužívanější měnou.
- Euro stojí uprostřed největšího likvidního finančního trhu na světě a reprezentuje tak světově nejdůležitější politickou, ekonomickou a kulturní oblast.
- Jednotná evropská měna s sebou nese transparentnost a možnost srovnání cen v státech eurozóny. Mezi jednotlivými státy eurozóny neexistuje kursové riziko.
- Euro přináší více zahraničních obchodů a investic, a to hlavně díky zjednodušení a urychlení zahraničních plateb v evropské měně. Tato výhoda se týká i plateb v euru z České republiky do států evropské měnové unie, protože i Česká republika se připojuje k trendu jednodušších a rychlejších přeshraničních plateb v euru.
- Přijetí eura znamená jednoznačně nižší transakční náklady, jedná se například o nižší náklady spojené s poplatky za vedení účtů nebo odstranění nákladů spojených s poplatky za směnárenské operace.³³

³¹ Hospodářská a měnová unie. *Eu4journalists*[online]. [cit. 2011-12-15].

Dostupný z: <<http://www.eu4journalists.eu/index.php/dossiers/czech/C23/>>

³² Euro. *Oběh bankovek* [on-line]. [cit. 2014-12-27]. Dostupné z:

<<http://www.ecb.europa.eu/euro/banknotes/circulation/html/index.cs.html>>

³³ SEAR, S.: *Euro: Jak se vyrovnat s důsledky zavedení jednotné evropské měny*. Praha: Management Press, 1999. str. 43-44.

3.3.2.2 Nevýhody jednotné evropské měny

Stejně tak jako s sebou euro nese řadu výhod, tak je zavedení eura spojeno i s některými riziky a nevýhodami, mezi nejčastěji uváděné patří zejména tyto:

- Nemalé nebezpečí může představovat neomezený pohyb kapitálu, který může mít za následek přelévání zdrojů z odvětví s nižší produktivitou do odvětví s vyšší produktivitou.
- Úrokové sazby a směnný kurz nebude možné užívat jako nástroj obchodní a měnové politiky
- Jedním z rizik může být i účetnictví, a to především tam, kde subjekt vede své účetnictví ve více měnách, tzn. ve své měně a euru.
- Přijetí eura s sebou nese i nové náklady, které jsou nejčastěji spojené s přípravou managementu a zaměstnanců, informovaností zákazníků a klientů, zpracováním potřebných dat atd. Všechny tyto náklady lze označit jako náklady spojené s adaptací na zavedení jednotné evropské měny.³⁴

³⁴ SEAR, S.: *Euro: Jak se vyrovnat s důsledky zavedení jednotné evropské měny*. Praha: Management Press, 1999. str. 43-44.

4 Příprava ČR na zavedení evropské jednotné měny

Vstup České republiky do Evropské unie s sebou přináší závazek přijmout jednotnou evropskou měnu. Česká republika se nyní nachází ve třetí fázi Hospodářské a měnové unie. ČR doposud ještě euro nezavedla, z důvodu neplnění podmínek, jež vyplývají z práva Evropské unie. Proces přijetí jednotné měny má striktně daný harmonogram, který podléhá splnění již zmiňovaných maastrichtských kritérií a provedení případných legislativních změn. Přesný termín, ke kterému by Česká republika měla přijmout euro, bude dán vládou ČR.

4.1 Plnění konvergenčních kritérií

Kritérium cenové stability

Pro Českou republiku je charakteristické nízkoinflační prostředí. Inflační cíl je od začátku roku 2010 určen Českou národní bankou na 2 %. ČNB se snaží, aby se reálná hodnota inflace neodchýlila od cíle o více než jeden procentní bod. Tento předpoklad vytváří uspokojivé podmínky pro budoucí plnění kritéria cenové stability. V letech 2010 a 2011 bylo kritérium cenové stability Českou republikou splněno, zvrát nastal v roce 2012, kdy toto kritérium splněno nebylo. Hlavními důvody zvýšené inflace a následného nesplnění kritéria v roce 2012 byly zejména nepříznivé nabídkové šoky ve znamení vysokých cen za ropu a potraviny. Ke zvýšení inflace přispělo také zvýšení obou sazeb DPH o 1 p.b., a sice na 15 % a 21 %. Toto inflační kritérium je prozatím Českou republikou plněno, a to i navzdory zvýšení obou sazeb DPH, které přišlo začátkem roku 2013. Průměrná míra inflace činila v roce 2013 pouze 1,4 %. V září 2014 se průměrná míra inflace dostala na hranici 0,6 %, i navzdory tomu, že se ČNB rozhodla používat měnový kurz jako nástroj měnové politiky k zachování cenové stability. Rok 2014 by se tak měl vyznačovat nízkou mírou inflace způsobenou snížením regulovaných cen a nízkou inflací ve státech obchodních partnerů. Perspektiva cenového vývoje do budoucna by měla být uspokojivá, neboť cenový vývoj je pro období 2015–2017 charakterizován nízkou mírou inflace, která by měla přispět k plnění tohoto kritéria.

To, že bude kritérium cenové stability plněno, je však podmíněno tím, že nedojde k žádným závažným zvrátům, které by měly významný protiinflační dopad.³⁵ Vývoj harmonizovaného indexu spotřebitelských cen a zároveň plnění či neplnění tohoto kritéria ČR je zaznamenán v tabulce č.1.

Tabulka 1: Harmonizovaný index spotřebitelských cen (v %)

	2011	2012	2013	9/2014	2014	2015	2016	2017
Průměr 3 zemí s nejnižší inflací	1,6	1,6	0,3	0,0	0,4	1,0	1,4	1,5
Hodnota kritéria	3,1	3,1	1,8	1,5	1,9	2,5	2,9	3,
Česká republika	2,1	3,5	1,4	0,6	1,0	2,3	2,1	2,0
Plnění kritéria	ano	ne	ano	ano	ano			

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování

Kritérium veřejného deficitu

Toto kritérium nebylo Českou republikou od roku 2009 do roku 2013 plněno, jelikož se ČR od roku 2009 nacházela ve stádiu nadměrného schodku (stádium je zahájeno při překročení hodnoty vládního deficitu 3 %). Toto stádium bylo v červnu 2014 vůči naší zemi ukončeno. V období 2010 až 2013 byla vládou ČR uskutečněna konsolidace veřejných rozpočtů, která měla za následek postupné snižování deficitu sektoru vládních institucí. V roce 2012 však opět došlo ke zvýšení deficitu na 4,4 % HDP, což zapříčinilo zejména vyrovnaní státu s církvemi. V roce 2013 se vládní deficit snížil na hodnotu 1,3 % HDP, což zapříčinilo zejména zvýšení obou sazeb DPH a některé úpravy u daně z příjmu fyzických osob. Střednědobý výhled státního rozpočtu předpokládá snížení podílu vládního deficitu pod hranici 3 % HDP pro roky 2014 až 2017, viz tabulka č. 2. Odhadovaný vývoj salda sektoru vládních institucí je následující: pro rok 2014 je předpokládána hodnota deficitu stanovena na 1,5 % HDP, v roce 2015 se předpokládá zvýšení deficitu na 2,2 % HDP, v roce 2016 by mělo dojít ke zlepšení a deficit by měl dosáhnout hodnoty 1,4 % HDP a v roce 2017 se odhaduje hodnota deficitu 1,1 % HDP.

³⁵Ministerstvo financí ČR a ČNB. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou* [on-line]. Prosinec 2014[cit. 2015-2-15]. str. 5-6. Dostupné z: < <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2014/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-19965>>

Pokud bude tento vývoj naplněn, bude splněna deficitní část kritéria veřejných financí. Největším rizikem pro dosažení těchto hodnot je především dluhová tíseň v eurozóně a její možné dopady na ekonomický vývoj ČR.³⁶

Tabulka 2: Schodek sektoru vládních institucí k HDP (v %)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Hodnota kritéria	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Česká republika	-2,9	-4,0	-1,3	-1,5	-2,2	-1,4	-1,1
Plnění kritéria	ano	ne	ano	ano			

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Kritérium veřejného dluhu

Vzhledem k dosavadní nízké zadluženosti, která je v naší zemi dlouhodobě pod hranicí 60 % HDP by neměla mít Česká republika s plněním tohoto kritéria zatím žádné větší problémy, a to i přesto, že se poměr vládního dluhu k HDP vlivem hospodářské recese v období 2009 – 2012 výrazně zvýšil. Střednědobý výhled státního rozpočtu předpokládá mírný nárůst vládního dluhu, který by měl dosáhnout v roce 2017 hodnoty 41,7 % HDP, viz tabulka č. 3. Porovnání veřejného dluhu s průměrem EU, ukazuje, že hodnota vládního dluhu ČR je ještě docela nízká a kritérium veřejného dluhu by tak mělo být v budoucnu plněno. Hlavním rizikem pro další vývoj vládního dluhu mohou být zejména předpokládané negativní dopady stárnutí obyvatelstva. V případě, že nenastanou strukturální převraty důchodového a zdravotního systému, lze předpokládat nárůst poměru vládního dluhu k HDP.³⁷

³⁶Ministerstvo financí ČR a ČNB. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou* [on-line]. Prosinec 2014[cit. 2015-2-15]. str. 6-7. Dostupné z: < <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2014/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-19965>>

³⁷Ministerstvo financí ČR a ČNB. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou* [on-line]. Prosinec 2014[cit. 2015-2-15]. str. 7. Dostupné z: < <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2014/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-19965>>

Tabulka 3: Dluh sektoru vládních institucí k HDP (v %)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Hodnota kritéria	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0
Česká republika	41,0	45,5	45,7	43,8	42,3	42,1	41,7
Plnění kritéria	ano	ano	ano	ano			

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

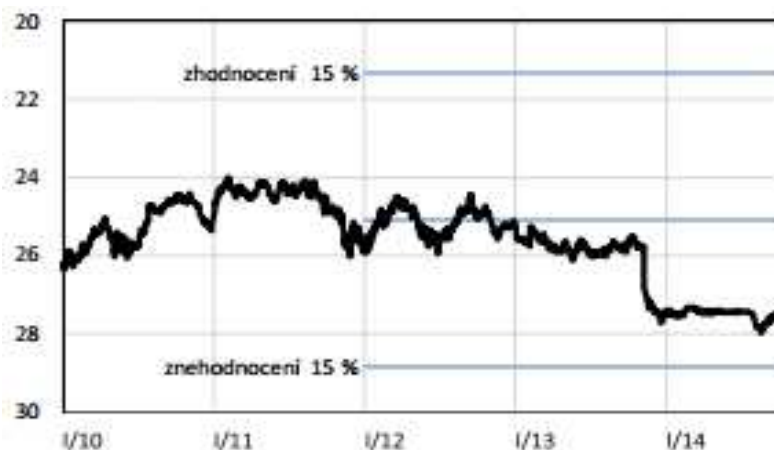
Kritérium směnného kurzu

K tomu, aby členský stát Evropské unie mohl přijmout jednotnou evropskou měnu, je nutná minimálně dvouletá účast národní měny v mechanismu směnných kurzů ERM II. Vzhledem ke skutečnosti, že se naše země do kurzového mechanismu ERM II ještě nezapojila a tudíž nebyla určena centrální parita české koruny vůči euru, není možné vyhodnotit plnění kritéria účasti v ERM II. Vláda České republiky společně s ČNB trvají na setrvání ČR v kurzovém mechanismu jen po minimálně nutnou dobu. Z tohoto předpokladu lze soudit, že by se ČR měla do tohoto mechanismu připojit, jakmile dosáhne vysoké míry ekonomické sladění. Vstup České republiky do kurzového mechanismu by měl nastat za podmínek stabilní situace v tuzemské i světové ekonomice.³⁸

Graf č. 1 znázorňuje vývoj nominálního měnového kurzu CZK/EUR v období leden 2010 – leden 2014.

³⁸ Ministerstvo financí ČR a ČNB. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou* [on-line]. Prosinec 2014 [cit. 2015-2-15]. str. 8-9. Dostupné z: < <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2014/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-19965> >

Graf 1: Nominální měnový kurz CZK/EUR

Zdroj: Ministerstvo financí ČR a ČNB. Vyhodnocení plnění maastrichtských kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou [on-line]. Prosinec 2014 [cit. 2015-2-15]. Dostupné z: <<http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2014/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-19965>>

Kritérium úrokových sazeb

Česká republika disponuje dlouhodobou důvěrou finančních trhů. V letech 2010 až 2013 vykazovaly průměrné roční dlouhodobé úrokové sazby v České republice klesající trend, viz tabulka č. 4. Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb je tedy Českou republikou bez jakýchkoliv větších problémů plněno a do budoucna se neočekávají žádné výrazné změny, které by měly mít za následek neplnění tohoto kritéria.³⁹

³⁹Ministerstvo financí ČR a ČNB. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou* [on-line]. Prosinec 2014 [cit. 2015-2-15]. str. 9-10. Dostupné z: <<http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2014/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-19965>>

Tabulka 4: Dlouhodobé úrokové sazby (v %)

	2011	2012	2013	9/2014	2014	2015	2016	2017
Průměr 3 zemí s nejnižší inflací	3,3	3,1	4,4	3,4	3,9	4,3	3,2	3,1
Hodnota kritéria	5,3	5,1	6,4	5,4	5,9	6,3	5,2	5,1
Česká republika	3,7	2,8	2,1	1,9	2,4	2,6	2,8	3,0
Plnění kritéria	ano	ano	ano	ano	ano			

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování

4.2 Analýza stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou v roce 2014

Mezi další důležité kritérium, mimo zmiňovaná konvergenční kritéria, které je nezbytné k posouzení toho, zda je ČR připravena ke vstupu do eurozóny patří hodnocení stupně sladění české ekonomiky s ekonomikou eurozóny. V České republice se touto záležitostí zabývá ČNB. Analýzu stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou lze rozdělit na dvě části, a sice na Cyklickou a strukturální sladění, která se zabývá rizikem plynoucího z odlišného ekonomického vývoje v ČR vůči eurozóně, a dále na Přízpůsobovací mechanismy, které vypovídají o schopnosti české ekonomiky bránit se případným asymetrickým šokům prostřednictvím vlastních přízpůsobovacích mechanismů. Hlavní teoretické východisko pro tuto analýzu je teorie optimálních měnových zón.

Cyklická a strukturální sladění

Ekonomická sladění ČR s eurozónou je kritériem pro to, aby náklady na zavedení evropské měny vzniklé ze ztráty autonomní měnové politiky byly co nejnižší.

- **Stupeň reálné ekonomické konvergence**

Stupeň reálné ekonomické konvergence je důležitým údajem k posouzení podobnosti ekonomik ČR a eurozóny. Větší stupeň této konvergence je odrazem větší podobnosti dlouhodobého vývoje jak naší ekonomiky, tak ekonomiky eurozóny. Jestliže bude docíleno většího stupně ekonomické konvergence před zavedením evropské měny a před vstoupením do ERM II, tak pravděpodobně dojde k vzestupu relativní cenové úrovně, což by mohlo vést ke snížení možných tlaků na růst cenové hladiny. Česká ekonomika se již nacházela s ekonomikou eurozóny v reálné konvergenci,

a to před nástupem krize v roce 2009. S příchodem zmiňované krize relativní ekonomická úroveň naší republiky vůči eurozóně stagnuje. Tento stav zapříčinil, že HDP na obyvatele se pohybuje kolem tří čtvrtin průměru eurozóny, cenová hladina HDP zůstala stát na úrovni 70 % průměru eurozóny, mzdová úroveň v ČR dosahovala v roce 2013 necelých 40 % průměru eurozóny s přepočtem měnového kurzu a přibližně 60 % s využitím parity kupní síly. V následujícím období lze očekávat, pokud dojde k obnově konvergence reálného HDP, rovnovážné reálné posílení české koruny vůči evropské měně, pravděpodobně ale pomalejším tempem než před nástupem krize. S přijetím evropské měny v ČR by následné reálné zhodnocení kurzu bylo předpokladem kladného inflačního diferenciálu vůči eurozóně tudíž i nízkých reálných úrokových sazeb.⁴⁰

- **Cyklická sladěnost ekonomické aktivity**

Čím vyšší je sladěnost ekonomické aktivity, tím vyšší je pravděpodobnost, že jednotná měnová politika v eurozóně bude vhodná i pro českou ekonomiku. V současné době (k 31. 12. 2014) je Česká republika s eurozónou v rámci ekonomických aktivit dobře sladěna, zejména v oblasti aktivit v průmyslu či exportních aktivit. Tuto sladěnost ekonomické aktivity lze přisoudit globální finanční a hospodářské krizi a následné rekonvalescenci. Nelze však s jistotou říci, zda sladěnost ekonomických aktivit bude pokračovat i nadále, i když silná obchodní spojitost české ekonomiky s eurozónou tomu nasvědčuje.⁴¹

- **Struktura ekonomické aktivity**

V záležitosti podobnosti struktury ekonomických aktivit s eurozónou by mělo dojít k poklesu výskytu ekonomických asymetrických šoků. Značné riziko asymetrických šoků může pro naši republiku představovat větší podíl průmyslu (zejména automobilového) než podíl služeb v porovnání s eurozónou. Tato skutečnost by vedla k tomu, že měnová politika eurozóny by nebyla schopná v plném rozsahu reagovat. Dalším problémem je,

⁴⁰Ministerstvo financí ČR a ČNB. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou* [on-line]. Prosinec 2014[cit. 2015-2-15]. str. 11. Dostupné z: < <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2014/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-19965>>

⁴¹Ministerstvo financí ČR a ČNB. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou* [on-line]. Prosinec 2014[cit. 2015-2-15]. str. 12. Dostupné z: < <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2014/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-19965>>

že rozdíly ve struktuře ekonomických aktivit naší republiky a eurozóny jsou stále větší, což by mohlo být jedním z rizik zavedení evropské měny.⁴²

- **Konvergence nominálních úrokových sazeb**

Rychlá konvergence nominálních úrokových sazeb spojená se zavedením evropské měny měla již v minulosti v některých zemích za následek vyvolání asymetrického šoku v podobě makroekonomické nerovnováhy a finanční nestability. Z tohoto důvodu je vhodné, aby země, která chce přijmout euro, jako svou národní měnu uplatňovala postupné sladění úrokových sazeb, ještě před vstupem do eurozóny. Výhodou pro ČR je, že rozdíl mezi našimi úrokovými sazbami a sazbami eurozóny je minimální.⁴³

- **Obchodní a vlastnická provázanost české ekonomiky s eurozónou**

Značná obchodní a vlastnická provázanost přináší pozitiva v podobě eliminace výkyvů vzájemného měnového kurzu a snížení transakčních nákladů. V rámci eurozóny se odehrává 64 % českého vývozu a 61 % dovozu, což odpovídá srovnatelné někdy i vyšší úrovni v porovnání s ostatními státy mimo eurozónu.⁴⁴

- **Velikost finančního sektoru**

Finanční sektor v ČR je viditelně menší, než finanční sektor eurozóny. Jako příklad lze uvést poměr bankovních úvěrů soukromému sektoru k HDP, který v roce 2013 představoval v naší republice 58 %, v porovnání s eurozónou se jedná o méně jak polovinu.⁴⁵

- **Struktura finančních aktiv a pasiv českých nefinančních podniků a domácností**

Tato struktura je stále více srovnatelná se strukturou aktiv a pasiv nefinančních podniků a domácností v eurozóně, bohužel i přesto jsou zde patrné rozdíly. U podniků

⁴²Ministerstvo financí ČR a ČNB. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou* [on-line]. Prosinec 2014[cit. 2015-2-15]. str. 12. Dostupné z: < <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2014/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-19965>>

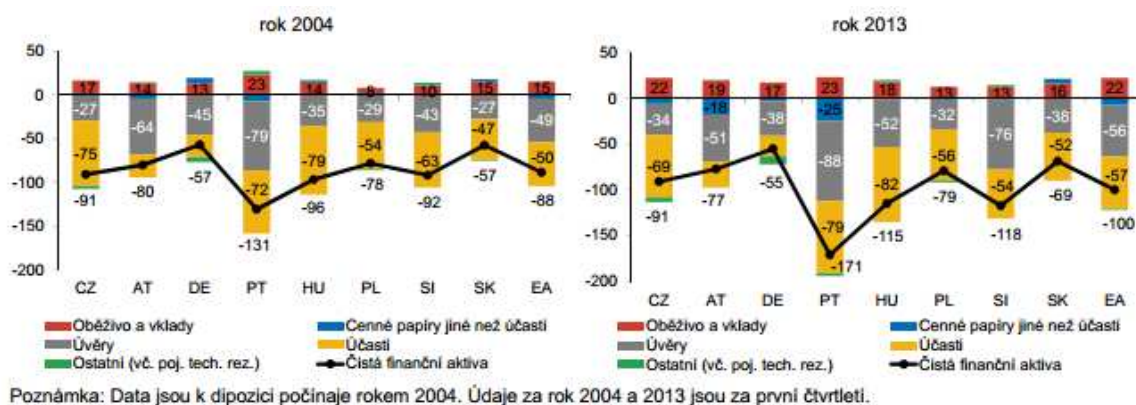
⁴³Ministerstvo financí ČR a ČNB. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou* [on-line]. Prosinec 2014[cit. 2015-2-15]. str. 12. Dostupné z: < <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2014/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-19965>>

⁴⁴Ministerstvo financí ČR a ČNB. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou* [on-line]. Prosinec 2014[cit. 2015-2-15]. str. 12. Dostupné z: < <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2014/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-19965>>

⁴⁵Ministerstvo financí ČR a ČNB. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou* [on-line]. Prosinec 2014[cit. 2015-2-15]. str. 13. Dostupné z: < <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2014/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-19965>>

se jedná zejména o rozdíl ve výrazně nižší váze úvěrů. České podniky disponují relativně nejvyšší hodnotou likvidity, vysokou hodnotu ale vykazovala v posledních letech i eurozóna. Zadlužení podniků v ČR má v poměru k vlastnímu kapitálu od roku 2007 vzestupnou tendenci a v současné době převýšilo zadlužení podniků v určitých státech eurozóny. Též struktura aktiv a pasiv českých domácností je srovnatelná se strukturou aktiv a pasiv domácností v eurozóně. Domácnosti ČR disponují na rozdíl od domácností v eurozóně nižší mírou zadlužení.⁴⁶ Čistá finanční aktiva nefinančních podniků a domácností v poměru k HDP znázorňuje graf č. 2 a graf č. 3.

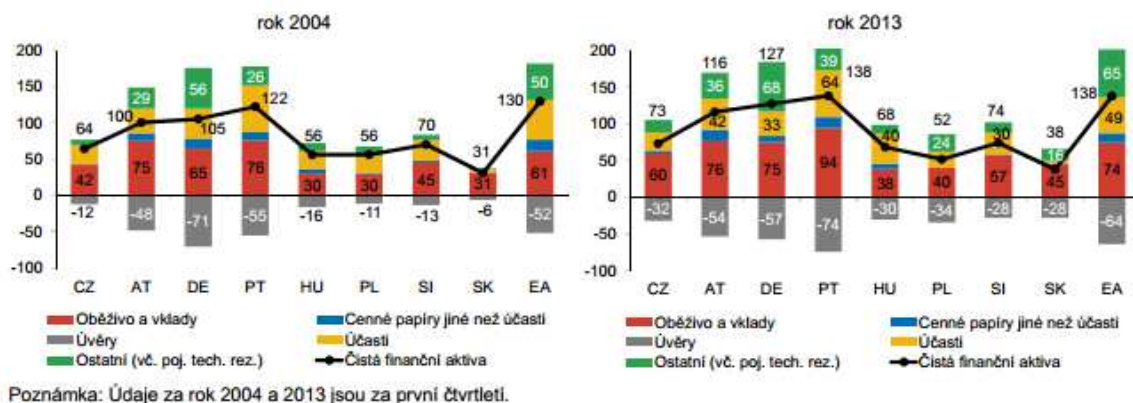
Graf 2: Čistá finanční aktiva nefinančních podniků v poměru k HDP (v %)

Zdroj: ČNB. *Analýza stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou 2013* [on-line]. [cit. 2015-2-20]. Dostupné z: <http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/menova_politika/strategicke_dokumenty/download/analyzy_sladenosti_2013.pdf>

⁴⁶ Ministerstvo financí ČR a ČNB. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou* [on-line]. Prosinec 2014 [cit. 2015-2-15]. str. 13. Dostupné z: <<http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/maastrichtska-kriteriia-a-sladenost-cr/2014/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-19965>>

Graf 3: Čistá finanční aktiva domácností v poměru k HDP (v %)

Zdroj: ČNB. *Analýza stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou 2013* [on-line]. [cit. 2015-2-20]. Dostupné z: <http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/menova_politika/strategicke_dokumenty/download/analyzy_sladenosti_2013.pdf>

- **Vliv měnově-politických sazeb na klientské sazby**

Tento ukazatel je také téměř srovnatelný jako v eurozóně. Transmise sazeb probíhá poměrně rychle, u značné části typů úvěrů je realizována do jednoho měsíce. K mírnému zpomalení došlo v důsledku globální finanční a ekonomická krize. Schéma fixací úrokových sazeb u nově nabízených úvěrů nefinančním subjektům je téměř shodná jako v eurozóně, to se týká i hypoték.⁴⁷

Dalšími faktory, které mají vliv na cyklickou a strukturální sladěnost české ekonomiky s ekonomikou eurozóny jsou například analýza sladěnosti na finančních trzích či stupeň euroizace.

Přízpusobovací mechanismy

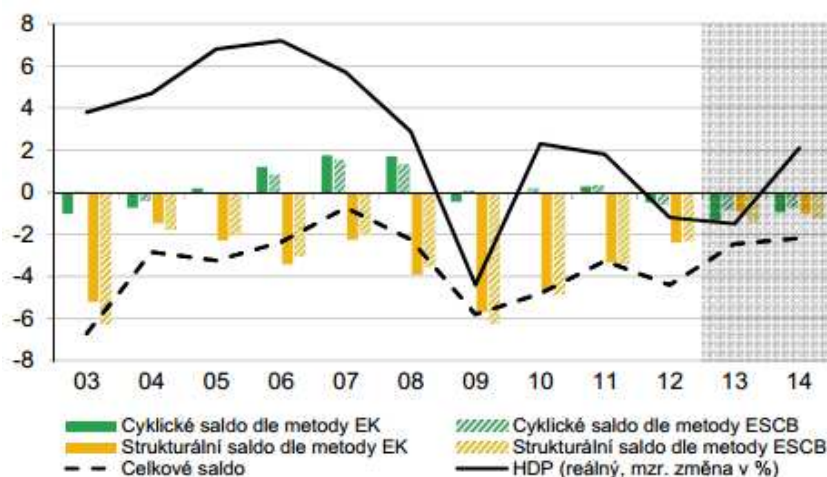
- **Fiskální politika**

Pokud bude fiskální politika dobře nastavena, její účinek by měl být proticyklický stejně tak jako u měnové politiky. V opačném případě by došlo k zesílení makroekonomických nerovnováh a ekonomických šoků. Rozpočtová politika ČR byla typická svými stálými schodky a procyklickým působením ve většině sledovaného období.

⁴⁷Ministerstvo financí ČR a ČNB. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou* [on-line]. Prosinec 2014 [cit. 2015-2-15]. str. 13. Dostupné z: <<http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/maastrichtska-kriteriia-a-sladenost-cr/2014/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-19965>>

V roce 2009 byla přijata vládní opatření proti nastávající krizi, což mělo za následek pozitivní procyklický charakter rozpočtové politiky. V roce 2010 došlo k fiskální konsolidaci, čímž došlo k viditelnému snížení schodků rozpočtů, to se však podepsalo na procyklickém působení rozpočtové politiky v období 2010 – 2013 (viz graf č. 4). Recese české ekonomiky v období 2012 - 2013 vedla vládu k opuštění od záměru splnit střednědobý rozpočtový cíl v roce 2015. Podstatou tohoto cíle bylo, aby rozpočtová politika ČR byla schopna plnit makroekonomickou stabilizační roli v souvislosti se ztrátou autonomní měnové politiky plynoucí se vstupem do eurozóny.⁴⁸

Graf 4: Fiskální saldo a jeho cyklická a strukturální část (v % HDP)

Poznámka: Kladné hodnoty představují přebytek veřejných rozpočtů, záporné jejich schodek. Součet cyklického a strukturálního salda není roven celkovému saldu, neboť strukturální saldo je kromě vlivu cyklu očištěno i o vliv mimořádných jednorázových fiskálních opatření.

Zdroj: ČNB. *Analýza stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou 2013* [on-line]. [cit. 2015-2-20]. Dostupné z: <http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/menova_politika/strategicke_dokumenty/download/analyzy_sladenosti_2013.pdf>

- **Trh práce**

Trh práce je dalším mechanismem, prostřednictvím kterého se může ekonomika vyrovnávat s asymetrickými šoky. Vstupem ČR do EU nenastal žádný podstatný zvrát, který by vedl ke zlepšení pružnosti na trhu práce v naší zemi. V rámci útlumu

⁴⁸ Ministerstvo financí ČR a ČNB. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou* [on-line]. Prosinec 2014 [cit. 2015-2-15]. str. 13-14. Dostupné z: <<http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2014/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-19965>>

ekonomických aktivit docházelo do roku 2013 k mírnému zvýšení dlouhodobé i strukturální nezaměstnanosti. Hlavní nevýhody na trhu práce v ČR představují zejména vysoké implicitní zdanění práce a značně nízká mobilita pracovní síly. Mezi pozitiva lze řadit větší pružnost na trhu práce, a sice v podobě většího uplatňování zkrácených úvazků namísto propouštění či redukci mezd. Ne malou úlohu zde hrají i institucionální pravidla trhu práce, která značně působí na jeho pružnost.⁴⁹

- **Reakce mezd na hospodářský cyklus**

I toto je jeden z mechanismů, který napomáhá české ekonomice vyrovnat se s šoky, ke kterým není společná měnová politika schopna zaujmout dostatečné stanovisko. V České republice je možné z dlouhodobého hlediska zaznamenat silný vliv nezaměstnanosti na fázi hospodářského cyklu, i přesto je ale pod průměrem eurozóny. Zároveň je možné spatřit relativně slabší, ale i přesto pozitivní vliv reálných mezd na hospodářský cyklus, zatímco v eurozóně není tento vliv významně zaznamenán. Tento fakt nasvědčuje tomu, že trh práce jak v ČR, tak i v eurozóně reaguje na negativní šoky prostřednictvím vyšší nezaměstnanosti než prostřednictvím redukce mezd.⁵⁰

- **Pružnost trhu zboží a služeb**

V této oblasti nastaly v české ekonomice počínaje rokem 2010 jisté pozitivní zvraty. Jedná se o snížení administrativních překážek uzavírání podniků. Jde-li o zakládání podniků, je z hlediska české ekonomiky kladena větší administrativní náročnost, než je tomu v ostatních srovnávaných státech. Implicitní zdanění českých podniků lze řadit mezi nejvyšší. Naopak míra zdanění podniků v ČR určená statutární daňovou sazbou patří mezi nejnižší.⁵¹

- **Stabilita a výkonnost bankovního sektoru**

Stabilita a výkonnost bankovního sektoru je důležitou podmínkou, k tomu, aby byl schopný vyrovnat se s případnými šoky. Na druhou stranu nezdravý bankovní sektor může

⁴⁹Ministerstvo financí ČR a ČNB. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou* [on-line]. Prosinec 2014[cit. 2015-2-15]. str. 14. Dostupné z: < <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2014/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-19965>>

⁵⁰Ministerstvo financí ČR a ČNB. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou* [on-line]. Prosinec 2014[cit. 2015-2-15]. str. 14-15. Dostupné z: < <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2014/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-19965>>

⁵¹Ministerstvo financí ČR a ČNB. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou* [on-line]. Prosinec 2014[cit. 2015-2-15]. str. 15. Dostupné z: < <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2014/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-19965>>

tyto šoky produkovat a rozšiřovat do reálné ekonomiky. Bankovní sektor České republiky je vyvážený a není původcem šoků. V případě zvrátů jak v tuzemské, tak zahraniční ekonomice by měl být schopen na tyto šoky reagovat.⁵²

Na základě vyhodnocení analýzy stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou je nezbytné posílit pružnost na trhu práce, eliminovat administrativní náročnost v rámci podnikání, aby mohlo dojít k posílení ekonomických aktivit. Dále je nutné docílit snižování schodku veřejného sektoru a stability veřejných rozpočtů. Než bude Česká republika schopna vstoupit do eurozóny, bude nezbytné přijmout ještě mnoho dalších opatření a změn v rámci sladění české ekonomiky s ekonomikou eurozóny.

4.3 Scénář zavedení eura v České republice

Důležitým faktorem, který hraje významnou roli při přípravách na zavedení jednotné evropské měny, je volba scénáře zavedení eura v ČR. Z věcného hlediska je možné využít následující tři scénáře zavedení eura:⁵³

- Scénář s využitím přechodného období neboli madridský scénář.
- Scénář jednorázového přechodu na euro označovaný jako „velký třesk“.
- Scénář jednorázového přechodu na euro s využitím fáze postupného zrušení označovaný jako „Phasing – out“.

Scénář s využitím přechodného období (madridský scénář)

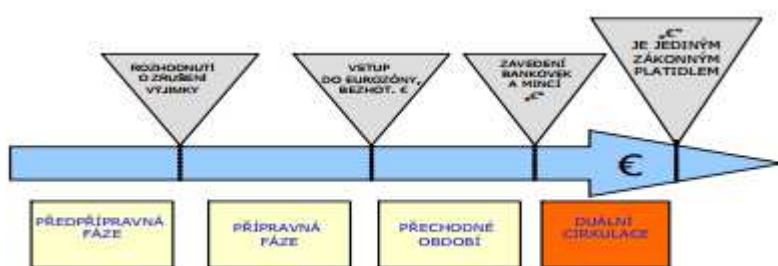
Jednotná evropská měna je do oběhu nejprve zavedena v bezhotovostní podobě. V tomto období národní měny obíhají společně s evropskou měnou, přičemž eurobankovky a euromince nejsou oficiálním platidlem. Po uplynutí přechodného období, které může trvat maximálně 3 roky, je evropská měna uvedena do hotovostního oběhu v podobě eurobankovek a euromincí. Jednotlivé postupy madridského scénáře ukazuje obrázek č. 1. Výhodou tohoto scénáře je, že poskytuje dostatek času pro technické přípravy k zavedení

⁵²Ministerstvo financí ČR a ČNB. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou* [on-line]. Prosinec 2014 [cit. 2015-2-15]. str. 15. Dostupné z: <<http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2014/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-19965>>

⁵³Národní koordinační skupina pro zavedení eura v ČR. *Volba scénáře zavedení eura v České republice* [on-line]. Červen 2006 [cit. 2015-1-1]. str. 3-5. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/ostatni-dokumenty>>

jednotné evropské měny, týká se to například předzásobení státu eurobankovkami a euromincemi nebo přípravou legislativního rámce. Nevýhodu lze spatřovat ve vysokých nákladech za vedení bankovních účtů ve dvojí měně (národní a evropské) a složitém zprostředkování platebního styku. Tento scénář byl zvolen zakládajícími státy eurozóny na zasedání Evropské rady v Madridu v roce 1995.

Obrázek 1: Madridský scénář

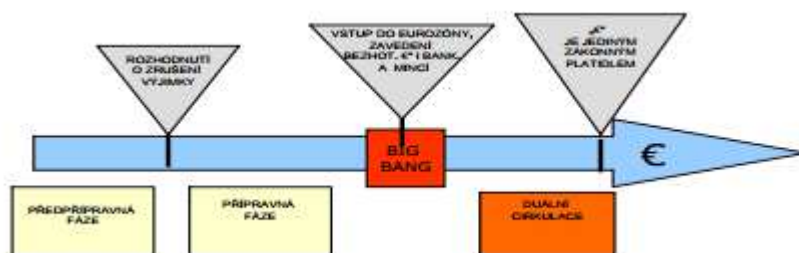

Zdroj: Volba scénáře zavedení eura v České republice [on-line]. Červen 2006 [cit. 2015-1-1]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/ostatni-dokumenty>>

Scénář jednorázového přechodu na euro (Velký třesk)

Podstatou tohoto scénáře je zavedení bezhotovostního a hotovostního eura ve stejný časový okamžik. Od tohoto okamžiku se veškeré částky v národní měně přepočtou na evropskou měnu prostřednictvím platného přepočítacího koeficientu. Tento scénář je přehlednější a méně nákladnější než madridský scénář. Jeho nevýhoda spočívá zejména v náročnější koordinaci, jelikož všechny zúčastněné subjekty musejí být přichystáni k přechodu národní měny na evropskou měnu v jeden časový okamžik. Jedná se o nejčastěji používaný scénář zavedení eura. Obrázek č. 2. znázorňuje proces jednorázového přechodu na euro.

Obrázek 2: Scénář Velký třesk

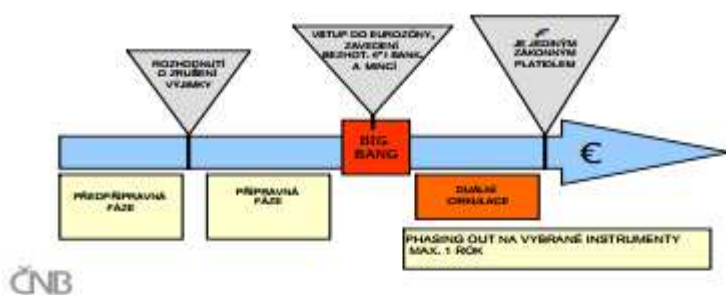

Zdroj: Volba scénáře zavedení eura v České republice [on-line]. Červen 2006 [cit. 2015-1-1]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/ostatni-dokumenty>>

Scénář jednorázového přechodu na euro s využitím fáze „postupného zrušení“ (Phasing out)

Podstata tohoto scénáře je stejná jako u scénáře „Velký třesk“, to znamená zavedení bezhotovostního a hotovostního eura ve stejný časový okamžik. Rozdíl spočívá v tom, že v určitých oborech (fakturace malých podnikatelů a živnostníků, placení složenek a daní) je možné používat národní měnu, ovšem pouze v maximální délce jednoho roku, viz obrázek č. 3.

Obrázek 3: Scénář Phasing out

Zdroj: Volba scénáře zavedení eura v České republice [on-line]. Červen 2006 [cit. 2015-1-1]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/ostatni-dokumenty>>

Národní koordinační skupina pro zavedení eura v ČR pověřila jednotlivé pracovní skupiny, aby doporučily, který scénář zavedení eura má být zvolen a proč. Nezávisle na sobě se všechny pracovní skupiny shodly na výběru scénáře „Velkého třesku“, který se jeví jako nejvýhodnější a nejrozumnější varianta přechodu na společnou měnu euro. Národní

koordinační skupina pro zavedení eura v ČR se tedy shodla zvolit variantu jednorázového přechodu na euro. Vláda ČR tento scénář schválila v říjnu 2006.

4.4 Harmonogram zavedení eura v ČR

Vládou ČR schválenou variantu jednorázového přechodu na euro „Velký třesk“ je možné rozdělit do následujících pěti částí, viz obrázek č.4.:⁵⁴

1. **Předpřípravná fáze** – jedná se o fázi, kdy Česká republika splnila všechny podmínky pro přijetí jednotné evropské měny a čeká, až vláda vydá konkrétní termín, kdy se bude moci euro přijmout. Ve všech platebních transakcích se používá česká koruna, uskutečňují se technické přípravy na změnu.
2. **Přípravná fáze** – ve všech platebních transakcích se používá výhradně česká koruna. Veškeré označení cen v obchodech, informace na výplatních páskách, konečné zůstatky bankovních účtů atd. jsou vedeny jak v českých korunách, tak i v euru na základě daného přepočítacího koeficientu, určeného Radou EU. Jedná se o tzv. duální označování cen. Tato fáze trvá přibližně půl roku.
3. **Období duální cirkulace** – okamžikem, kdy je zavedena evropská měna, je nezbytné provádět veškeré bezhotovostní transakce v eurech. Hotovostní transakce mohou probíhat jak v českých korunách, tak v eurech. Dochází k stahování české koruny z oběhu, obchodníci jsou nuceni vydávat svým zákazníkům pouze eura. Fáze duální cirkulace potrvá dva kalendářní týdny.
4. **Období mezi koncem duální cirkulace a koncem duálního označování cen** – v hotovostních i bezhotovostních transakcích se užívá pouze euro. Aby obyvatelé ČR byli schopni lépe porovnat ceny, jsou prozatím uváděny hodnoty i v českých korunách. Tato fáze bude setrvávat do konce kalendářního roku, kdy byla evropská měna zavedena.
5. **Závěrečná fáze zavádění eura** – jakmile skončí povinné duální uvádění cen, budou veškeré platby uváděny v eurech. Duální uvádění cen se tak stane dobrovolným, bude záležet na obchodnících, zda budou ceny uvádět v národní měně a zároveň euro měně. Euro bude v této fázi zavedeno jako plnohodnotná regulérní měna.

⁵⁴Národní koordinační skupina pro zavedení eura v ČR. *Národní plán zavedení eura v České republice* [online]. Květen 2007 [cit. 2015-1-1]. str. 8-9. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/narodni-plan-zavedeni-eura-v-cr>>

Obrázek 4: Harmonogram zavedení eura v ČR

Zdroj: Scénář přijetí eura [on-line]. [cit. 2015-2-15]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/scenar-prijeti-eura>

4.5 Národní plán zavedení eura v ČR

Národní plán zavedení eura v České republice je základní dokumentací, která určuje základní zásady, harmonogram a institucionální zajištění celé procedury zavedení evropské měny v České republice. Obsahuje rovněž cíle, kterých je zapotřebí v daných odvětvích české ekonomiky dosáhnout v souvislosti s přijetím eura. Vláda ČR tuto dokumentaci schválila na základě usnesení č. 353 v dubnu 2007. Národní plán neobsahuje konkrétní datum přijetí evropské měny, to bude stanoveno vládou ČR. Národní koordinační skupina každoročně vyhotovuje zprávy o plnění tohoto dokumentu. Zkušenosti států, které se již staly členy eurozóny, poukazují na to, že pečlivě připravený plán zavedení eura eliminuje problémy vznikající v souvislosti se zavedením evropské měny a snižuje náklady související s přijetím eura.

Úvodem této dokumentace jsou stanoveny následující základní zásady, na základě kterých bude evropská měna v ČR přijata:⁵⁵

Jednorázové zavedení eura – evropská měna bude zavedena k jednomu časovému okamžiku, a to jak v bezhotovostní podobě, tak podobě hotovostní formou eurobankovek

⁵⁵ Národní koordinační skupina pro zavedení eura v ČR. *Národní plán zavedení eura v České republice* [online]. Květen 2007 [cit. 2015-1-2]. str. 10-12. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/narodni-plan-zavedeni-eura-v-cr>
BRUŽEK, A. et.al. *Evropská měnová integrace a Česká republika*. Praha: Velryba, 2007. str. 107 - 108

a euromincí. Nebude tak využita fáze přechodného období, ve které by euro obíhalo v bezhotovostní podobě, ale bude využita varianta tzv. „Velkého třesku“.

Duální cirkulace – v okamžiku přijetí eura bude na našem území zákonným platidlem euro a česká koruna bude postupně stahována z oběhu. Od okamžiku přijetí euro měny se budou veškeré bezhotovostní transakce provádět výhradně v eurech. V tomto období bude na našem území stále možno využívat hotovostních plateb v českých korunách a zároveň i v eurech. Po skončení tohoto období, které bude trvat dva kalendářní týdny, se stane naším zákonným platidlem výhradně euro.

Právní kontinuita – zavedení společné evropské měny v České republice nebude mít žádný vliv na platnost smluv a jiných legislativních nástrojů. Veškeré smlouvy, jejichž data jsou uváděny v českých korunách, budou platné i po přijetí společné evropské měny. Podmínkou však bude přepočítat tyto údaje uváděné v českých korunách na eura pomocí oficiálního přepočítacího koeficientu, určeného Radou EU. Vstup České republiky do eurozóny s sebou nepřinese zvrát v podobě změn jakýchkoli podmínek smluv a jiných právních nástrojů, veškeré tyto podmínky zůstanou po přijetí eura zachovány. Přijetí evropské měny však nemá vliv na smluvní volnost subjektů, to znamená, že smluvní strany se mohou po přijetí eura vzájemně dohodnout a smluvní pravidla jakkoliv změnit. Princip právní kontinuity je důležitým aspektem pro zachování právní jistoty celého právního odvětví.

Pravidla pro použití přepočítacího koeficientu – Česká republika je povinna při zavedení eura převést české koruny na společnou evropskou měnu. Tento převod bude uskutečněn prostřednictvím přepočítacího koeficientu, stanoveného Radou EU. Přepočítací koeficient bude nastaven v této podobě $1 \text{ EUR} = \text{XX,XXXX CZK}$. Česká koruna se tak stane denominací evropské měny. Přepočítací koeficient se nebude moci zaokrouhlovat ani upravovat na menší počet platných číslic.

Pravidla zaokrouhlování – při převodu české koruny na evropskou měnu prostřednictvím přepočítacího koeficientu dojde k vyčíslení částky mající vysoký počet desetinných míst, proto je nezbytné částku upravit dle stanovených pravidel zaokrouhlování. Peněžní částky, které jsou uváděny v českých korunách a mají být vyúčtované v euro měně, se po převodu pomocí přepočítacího koeficientu vždy zaokrouhlí na nejbližší eurocent, tzn. na dvě desetinná místa. Zaokrouhluje se vždy výsledná hodnota, nikoli dílčí položky. V souvislosti s převodem české koruny na euro nejsou účtovány žádné poplatky. Výjimku

v zaokrouhlování tvoří zvláště stanovené případy, pro které bude určeno specifické zaokrouhlování (daně, poplatky, benzín a jiné). Problematika zaokrouhlování je obsažena v nařízení Rady (ES) č. 1103/97 ze dne 17. června 1997. Principy zaokrouhlování budou konkrétněji obsaženy v Obecném zákoně o zavedení eura, na jehož principu bude vyhotovena metodika zaokrouhlování, která bude dostupná široké veřejnosti.

Princip nepoškození občana – v souvislosti s přijetím euro měny, by neměli přijít k újmě občané a spotřebitelé ČR. Zaokrouhlování částek převedených na euro bude ve prospěch občanů ČR, to znamená, že poplatky občanů a daně budou zaokrouhleny směrem dolů, směrem nahoru pak budou zaokrouhleny vratky daní, či platby států občanům (důchody, sociální dávky). Výjimku budou tvořit platby a pohledávky ve prospěch státu, které vznikly nedodržením právních předpisů (tzv. platby sankčního charakteru). V těchto případech budou uplatňována standardní pravidla zaokrouhlování.

Princip předcházení zvýšení cen a vnímané inflaci – občané členských států eurozóny zaznamenali při přijetí eura podstatné zvýšení cen, než které odpovídalo skutečnosti. V souladu s přijetím eura v ČR, budou učiněna potřebná opatření, aby zavedení eura v naší zemi nevedlo k neopodstatněnému zvyšování cen. Vývoj cen bude v pravidelných etapách důsledně kontrolován, stejně tak jako dodržování pravidel převodu české koruny na euro. Přijetí eura v ČR by nemělo vést k narušení cenové stability v dodavatelsko-odběratelských vztazích.

Minimalizace nákladů – náklady, které jednotlivým subjektům v souvislosti s přijetím euro měny vzniknou, si tyto subjekty pokryjí samy, týká se to jak veřejného, tak soukromého sektoru. Úlohou státu je včasné poskytnutí všech podstatných informací a doporučení, potřebných pro přípravu na zavedení jednotné měny, tak aby celkové náklady byly minimální.

Věcná a finanční odpovědnost – orgány státní správy a samosprávy budou zodpovídat za přípravu právních pravidel. Veškeré subjekty (i soukromé) pak budou zodpovědné za svou organizační přípravu, spojenou s přijetím evropské měny, včetně přípravy informačních a jiných systémů.

Informační kampaň – hlavním úkolem komunikační kampaně bude, aby široká veřejnost byla včasně informována o všech podstatných změnách, které souvisejí s přijetím evropské měny v naší zemi. Kampaně budou probíhat v podobě televizních spotů, webových stránek, informačních letáků apod.

4.6 Institucionální zabezpečení

O institucionálním zabezpečení technických příprav spojených s přijetím eura v ČR rozhodla vláda ČR v dokumentu *Institucionální zajištění zavedení eura v ČR*. Dokument byl schválen vládou ČR v listopadu 2005. Dokument obsahuje základní úkoly zavedení evropské měny v ČR, kterých bude potřeba dosáhnout, harmonogram zavedení eura v ČR a institucionální zajištění zavedení eura. Schéma institucionálního zajištění zavedení eura v ČR znázorňuje obrázek č. 5.

4.6.1 Národní koordinační skupina zavedení eura v ČR

Národní koordinační skupina (NKS) je centrálním pracovním orgánem, který koordinuje technické přípravy spojené se vstupem ČR do eurozóny. Stěžejním cílem NKS je příprava a realizace Národního plánu zavedení eura v ČR, příprava informační strategie a celková koordinace procesu vstupu ČR do eurozóny. NKS zřizuje pracovní skupiny pro jednotlivé oblasti. Členy NKS jsou Ministerstvo financí, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo vnitra, ČNB, Úřad vlády ČR. NKS se přímo zodpovídá Ministerstvu financí ČR.⁵⁶

4.6.2 Národní koordinátor zavedení eura v ČR

Národní koordinátor zavedení eura v ČR stojí v čele Národní koordinační skupiny. Vláda ČR pověřila touto funkcí prof. Ing. Oldřicha Dědka, CSc., kterého do funkce jmenovala dne 28. března 2007.⁵⁷ Hlavní úkol Národního koordinátora spočívá v koordinaci jednání NKS, prezentaci stanovisek NKS široké veřejnosti a podávání informací vládě ČR o stavu připravenosti ČR na vstup do eurozóny.⁵⁸

⁵⁶ Národní plán zavedení eura. *Institucionální zajištění* [on-line]. Vydáno 1.12.2013 [cit. 2015-1-2]. Dostupné z: < <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/institucionalni-zajisteni>>

Ministerstvo financí ČR. *Institucionální zajištění zavedení eura v České republice* [on-line]. Listopad 2005 [cit. 2015-1-2]. str. 10. Dostupné z: < [http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/ostatni-dokumenty#dokument Institucionální zajištění zavedení eura v České republice](http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/ostatni-dokumenty#dokument%20Institucionální%20zajištění%20zavedení%20eura%20v%20České%20republice)>

⁵⁷ HELÍSEK, M. et. al. *Euro v ČR z pohledu ekonomů*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. str. 24.

⁵⁸ Ministerstvo financí ČR. *Institucionální zajištění zavedení eura v České republice* [on-line]. Listopad 2005 [cit. 2015-1-2]. str. 10. Dostupné z: < [http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/ostatni-dokumenty#dokument Institucionální zajištění zavedení eura v České republice](http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/ostatni-dokumenty#dokument%20Institucionální%20zajištění%20zavedení%20eura%20v%20České%20republice)>

4.6.3 Pracovní skupiny NKS

Jak již bylo výše zmíněno, Národní koordinační skupina zakládá pracovní skupiny NKS. Stěžejním úkolem těchto skupin je řešit odborné problémy, které vychází z plnění Národního plánu zavedení eura. V čele každé pracovní skupiny stojí gestor v podobě zvolené instituce. Úkolem gestora je vytvořit příznivé podmínky pro realizaci činnosti své pracovní skupiny.

Národní koordinační skupina zřídila následující pracovní skupiny:

- Pracovní skupina pro finanční sektor – gestorem je Česká národní banka.
- Pracovní skupina pro nefinanční sektor a ochranu spotřebitele – gestorem je Ministerstvo průmyslu a obchodu.
- Pracovní skupina pro veřejné finance a veřejnou správu – gestorem je Ministerstvo financí.
- Pracovní skupina pro legislativu – gestorem je Ministerstvo spravedlnosti.
- Pracovní skupina pro informatiku a statistiku – gestorem je Ministerstvo vnitra.
- Pracovní skupina pro komunikaci – gestorem je Ministerstvo financí společně s ČNB.⁵⁹

4.6.4 Organizační výbor NKS

Organizační výbor NKS byl zřízen pro zajištění odborného a administrativního zázemí procesu vstupu ČR do eurozóny. Mezi stěžejní úkoly tohoto výboru patří pomoc při organizaci činnosti NKS, seskupování a vydávání informací, týkajících se činnosti NKS, pomoc při vzájemné komunikaci NKS a pracovních skupin, pomoc při koordinaci činností pracovních skupin NKS.⁶⁰

⁵⁹ Ministerstvo financí ČR. *Institucionální zajištění zavedení eura v České republice* [on-line]. Listopad 2005 [cit. 2015-1-2]. str. 10. Dostupné z: < [http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/ostatni-dokumenty#dokument Institucionální zajištění zavedení eura v České republice](http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/ostatni-dokumenty#dokument%20Institucionální%20zajištění%20zavedení%20eura%20v%20České%20republice)>

⁶⁰ Národní plán zavedení eura. *Institucionální zajištění* [on-line]. Vydáno 1.12.2013 [cit. 2015-1-2]. Dostupné z: < <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/institucionalni-zajisteni>>

Ministerstvo financí ČR. *Institucionální zajištění zavedení eura v České republice* [on-line]. Listopad 2005 [cit. 2015-1-2]. str. 10. Dostupné z: < [http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/ostatni-dokumenty#dokument Institucionální zajištění zavedení eura v České republice](http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/ostatni-dokumenty#dokument%20Institucionální%20zajištění%20zavedení%20eura%20v%20České%20republice)>

Národní koordinační skupina. *Organizační výbor NKS* [on-line]. Vydáno 1.12.2013 [cit. 2015-1-2]. Dostupné z: < <http://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/organizacni-vybor-nks>>

Obrázek 5: Institucionální zajištění zavedení eura v ČR

Zdroj: Institucionální zajištění [on-line]. Vydáno 1.12.2013 [cit. 2015-1-2]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/institucionalni-zajisteni>>

4.7 Legislativní rámec zavedení eura v ČR

Hlavním úkolem legislativního procesu přijetí eura, je zavedení evropské měny jako zákonného platidla v naší zemi a v souvislosti s tím přijetí souboru právních předpisů v dílčích odvětvích právního řádu ČR. Tento soubor bude obsahovat nové právní předpisy a původní právní předpisy, které budou novelizovány tak, aby splňovaly požadavky související se vstupem ČR do eurozóny.

V okamžiku vstupu České republiky do eurozóny se pro naši zemi stanou závazná další ustanovení obsažená ve Smlouvě o založení ES, která se týkají pouze států, které zavedly evropskou měnu. V souvislosti se zavedením eura budou v České republice přijatá následující tři nařízení Rady, která tvoří legislativní rámec zavedení eura a jsou platná ve všech státech, které již euro přijaly. Konkrétně jde o *Nařízení Rady (ES) č. 1103/97 o některých ustanoveních týkajících se zavedení eura z roku 1997*, *Nařízení Rady (ES) č. 974/98 o zavedení eura z roku 1998* a *Nařízení Rady (ES) č. 2866/98 o přepočítacích koeficientech mezi eurem a měnami členských států přijímajících euro z roku 1998*. Dále se předpokládá vypracování tzv. Obecného zákona o zavedení eura

a přijetí nového zákona o České národní bance. Návrh Obecného zákona o zavedení eura bude v režii Ministerstva financí společně s Českou národní bankou a Národní koordinační skupinou. Obecný zákon nabude své účinnosti dnem, kdy ČR vstoupí do eurozóny, některá jeho ustanovení však mohou nabýt účinnosti již dříve.⁶¹

Fáze příprav legislativních změn by měla být završena co nejdříve, nejdéle však dva roky před vstupem ČR do eurozóny. Úpravy právních předpisů by měly být přijaty tak, aby byly platné minimálně jeden rok před vstupem do eurozóny.⁶²

4.8 Zavedení eurového oběživa v ČR

Česká národní banka odhaduje, že při zavedení evropské měny bude zapotřebí do oběhu uvést až 250 milionů kusů eurobankovek a přibližně 1 miliardu kusů euromincí. Počáteční nápor při zavádění eura do oběhu bude technicky i časově velice náročný.⁶³

První dodávky eurobankovek – v rámci vstupu ČR do eurozóny budou České republice na základě dohody s Evropskou centrální bankou propůjčeny eurobankovky, které mají v zásobách národní centrální banky států Eurosystemu. ČNB bude mít za úkol určit množství eurobankovek, které bude potřebovat pro zavedení eura včetně logistických zásob. Transport eurobankovek na naše území bude uskutečněný, jakmile dojde ke zrušení výjimky na přijetí eura. Eurobankovky, které byly zapůjčeny od národních centrálních bank, budou spláceny z produkce bankovek, která bude realizována Českou národní bankou v následujících letech.

První dodávky euromincí – minimálně tři roky před plánovaným vstupem ČR do eurozóny budou započaty přípravné práce spojené s výběrem motivu pro národní stranu euromincí. Podobně jako u eurobankovek tak i u euromincí bude doprava na naše území možná, jakmile bude zrušena výjimka na přijetí eura. Přípravnou fázi pro výrobu a následnou distribuci euromincí je nutné zahájit minimálně tři roky před plánovaným

⁶¹ Národní koordinační skupina pro zavedení eura v ČR. *Národní plán zavedení eura v České republice* [on-line]. Květen 2007 [cit. 2015-1-2]. str. 21-23. Dostupné z:

<<http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/narodni-plan-zavedeni-eura-v-cr>>

⁶² Národní koordinační skupina pro zavedení eura v ČR. *Národní plán zavedení eura v České republice* [on-line]. Květen 2007 [cit. 2015-1-2]. str. 21-23. Dostupné z:

<<http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/narodni-plan-zavedeni-eura-v-cr>>

Právní předpisy [on-line]. [cit. 2015-1-2]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/pravni-predpisy>>

⁶³ Národní plán zavedení eura. *Zavedení eurového oběživa* [on-line]. Vydáno 14.4.2014 [cit. 2015-1-2].

Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/zavedeni-euroveho-obeziva>>

vstupem ČR do eurozóny. Právo emitovat euromince do oběhu patří výhradně České národní bance.

Předzásobení bank – ČNB poskytne ostatním bankám eurobankovky a euromince prostřednictvím zápůjček, alespoň tři měsíce před vstupem ČR do eurozóny. Eurobankovky a euromince, které byly bankám zapůjčeny, nebude moci vydávat do oběhu před tím, než bude v ČR euro oficiálně zavedeno.

Předzásobení nefinančních subjektů – přibližně s měsíčním předstihem, než se ČR stane členem eurozóny, budou moci banky poskytnout eurobankovky a euromince, které získali jako zápůjčku od ČNB vybraným nefinančním podnikům (např. provozovatelům bankomatů). Nefinanční subjekty budou moci poskytnuté eurobankovky a euromince zavést do oběhu, dnem vstupu ČR do eurozóny.

Startovací balíčky pro domácnosti a podniky – tyto balíčky si budou moci domácnosti a podniky zakoupit před oficiálním přijetím eurové měny. Jejich cílem je seznámit občany ČR s národní podobou eurového oběživa. Domácnosti a podniky, jenž si tyto balíčky zakoupí, budou mít alespoň nějakou minimální hotovost pro první dny po přijetí euroměny.

Zásobení bankomatů – Provozovatelé bankomatů budou muset v rámci přijetí eura v ČR zaopatřit změnu softwaru a hardwaru, dále by měli zajistit předzásobení bankomatů eurobankovkami a euromincemi tak, aby nedošlo k narušení hotovostního oběhu. Podobně bude potřeba zajistit obměnu u prodejních automatů a dalších zařízení, které jsou závislé na použití bankovek a mincí.⁶⁴

4.9 Bezhotovostní oběh eura

Centrální banky členských států EU používají pro měnové operace v eurozóně a vedení účtů bank systém TARGET2⁶⁵. V okamžiku, kdy Česká republika vstoupí do eurozóny a přijme evropskou měnu, bude ČNB povinna tento systém využívat. Z důvodu uskutečnění některých rozhodných operací v čase, by bylo dobré vstoupit do tohoto systému alespoň 6 měsíců před vstupem ČR do eurozóny. Pro komerční banky je účast v systému TARGET 2 dobrovolná. Jakmile se ČR stane členem eurozóny, budou

⁶⁴ Národní plán zavedení eura. *Zavedení eurového oběživa* [on-line]. Vydáno 14.4.2014 [cit. 2015-1-2]. Dostupné z: < <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/zavedeni-euroveho-obeziva> >

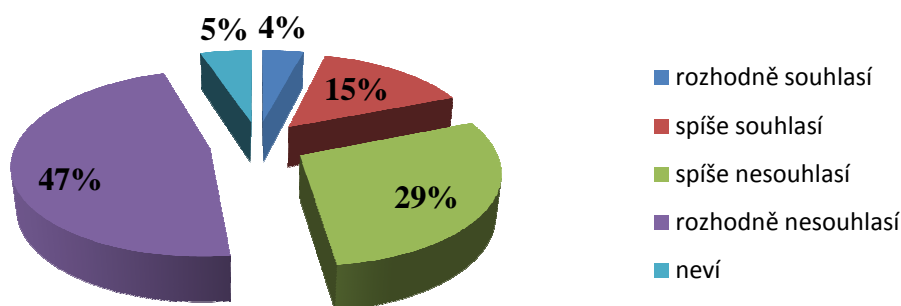
⁶⁵ Transevropský expresní automatizovaný systém hrubého zúčtování v reálném čase.

se moci banky rozhodnout, zda své účty povedou v systému TARGET 2 nebo v našem národním systému CERTIS, který slouží k zúčtování korunových transakcí. V systému CERTIS však budou moci měnové operace probíhat maximálně 4 roky po přijetí eura v ČR.⁶⁶

4.10 Postoj občanů ČR k přijetí eura

Na základě výzkumu prováděného Centrem pro výzkum veřejného mínění, který probíhal v dubnu roku 2014 a zabýval se postojem obyvatel ČR k přijetí evropské měny. Tázáno bylo 1027 respondentů starších 15 let formou osobního rozhovoru. Provedeným šetřením bylo zjištěno, že česká společnost je v této oblasti převážně skeptická a odmítavá, viz graf č. 5 níže.

Graf 5: Názory na přijetí eura v ČR⁶⁷

Zdroj: ČERVENKA, J. *Občané o přijetí eura a dopadech vstupu ČR do EU – duben 2014 [on-line].* Květen 2014 [cit. 2015-2-15]. Dostupné z: <<http://cvvm.soc.cas.cz/mezinarodni-vztahy/obcane-o-prijeti-eura-a-dopadech-vstupu-cr-do-eu-duben-2014>>, vlastní zpracování

Výše uvedený graf vypovídá o tom, že většina obyvatel ČR (76%) se zavedením eura jakožto domácí měny nesouhlasí. Pro zavedení evropské měny v ČR je v současnosti jen pětina Čechů (19 %). Zbývajících 5 % české společnosti nemá na zavedení evropské

⁶⁶ Národní koordinační skupina pro zavedení eura v ČR. *Národní plán zavedení eura v České republice* [online]. Květen 2007 [cit. 2015-1-2]. str. 34-35. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/narodni-plan-zavedeni-eura-v-cr>>

⁶⁷ Znění otázky: „Souhlasíte nebo nesouhlasíte s tím, aby bylo za měnu ČR přijato euro?“

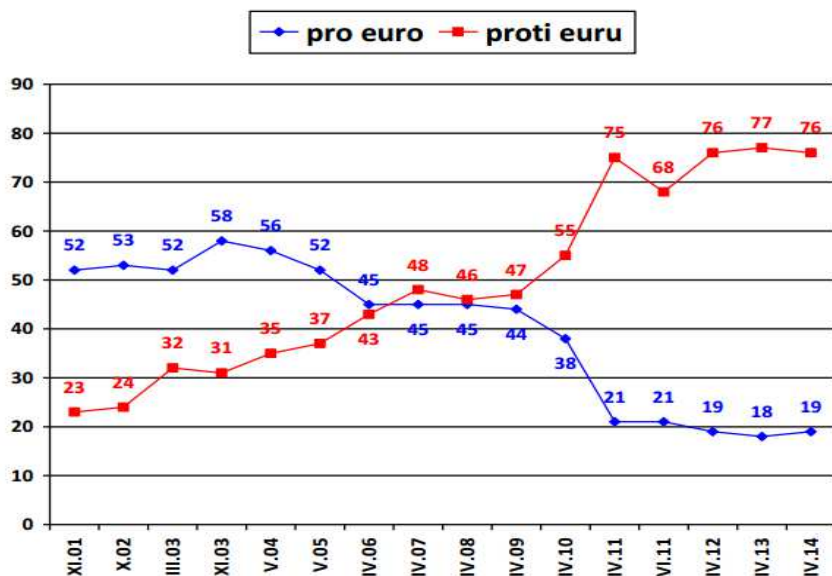
měny vyhraněný názor. K největším zastáncům evropské měny patří zejména absolventi vysokých škol, studenti, obyvatelé s dobrou životní úrovní, občané volící ČSSD nebo ANO a lidé s důvěrou k vládě a Evropské unii. Naopak k odpůrcům evropské měny patří zejména dotazovaní s nízkou životní úrovní, lidé, kteří se neztotožňují se současnou ekonomickou situací, senioři, voliči KSČM a lidé s vyslovenou nedůvěrou k vládě a Evropské unii.⁶⁸

Největší kladné ohlasy měla evropská měna mezi českou populací rok před vstupem ČR do EU, tehdy s přijetím eura souhlasilo 58 % respondentů. Se vstupem ČR do EU v roce 2004, klesl počet občanů, jenž souhlasí se zavedením eura na 56 %, i přesto byla evropská měna ještě v roce 2005 podporována více jak polovinou české společnosti (52 %). V letech 2006 až 2009 kladné ohlasy spojené s přijetím eura stagnovaly na cca 45 %, podíly souhlasu a nesouhlasu se tak téměř vyrovnaly. K velkému skoku došlo v roce 2010, kdy zřetelně převládnul nesouhlas, viz graf č. 6. Odmítavý postoj české společnosti k přijetí eura se i v následujícím období výrazně prohluboval. Odmítavý postoj převážné většiny české společnosti může být spojen s vnímanou ekonomickou krizí a stále přetrvávajícími problémy v některých státech eurozóny.⁶⁹

⁶⁸ČERVENKA, J. *Občané o přijetí eura a dopadech vstupu ČR do EU – duben 2014* [on-line]. Květen 2014 [cit. 2015-2-15]. Dostupné z: < <http://cvvm.soc.cas.cz/mezinarodni-vztahy/obcane-o-prijeti-eura-a-dopadech-vstupu-cr-do-eu-duben-2014>>

⁶⁹ČERVENKA, J. *Občané o přijetí eura a dopadech vstupu ČR do EU – duben 2014* [on-line]. Květen 2014 [cit. 2015-2-15]. Dostupné z: < <http://cvvm.soc.cas.cz/mezinarodni-vztahy/obcane-o-prijeti-eura-a-dopadech-vstupu-cr-do-eu-duben-2014>>

Graf 6: Názory na přijetí eura jako měny ČR

Pozn.: „Pro euro“ tvoří součet odpovědí „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“, „proti euru“ tvoří součet odpovědí „rozhodně nesouhlasí“ a „spíše nesouhlasí“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Zdroj: ČERVENKA, J. *Občané o přijetí eura a dopadech vstupu ČR do EU – duben 2014* [on-line]. Květen 2014 [cit. 2015-2-15]. Dostupné z: <<http://cvvm.soc.cas.cz/mezinarodni-vztahy/obcane-o-prijeti-eura-a-dopadech-vstupu-cr-do-eu-duben-2014>>

5 Dopady zavedení eura v ČR

Připojení ČR k eurozóně je krok, který s sebou beze sporu přinese určité přínosy a náklady. Z ekonomického hlediska je žádoucí usilovat o zavedení eura ve chvíli, kdy potenciální přínosy přijetí evropské měny převýší náklady.⁷⁰ Přínosy a náklady spojené se vstupem ČR do eurozóny, můžeme rozdělit do několika následujících kategorií. Na přímé dopady, které se bezprostředně projeví při zavedení společné měny a nepřímé dopady, které jsou vyvolány zprostředkovaně prostřednictvím přímých dopadů. Uvedené přímé a nepřímé dopady lze kategorizovat na dopady jednorázové a trvalé a dále dopady, které se vyskytnou v momentě zavedení evropské měny a které až ve střednědobém (období do pěti let po přijetí evropské měny) či dlouhodobém (období počínající šestým rokem po přijetí evropské měny) výhledu. Největší pozornost při vstupu ČR do eurozóny bude připadat na dopady trvalé, neboť s jednorázovými dopady se ekonomika vypořádá poměrně lehce.

Kategorizace dopadů spojených s přijetím eura v České republice:⁷¹

- *Přímé dopady* – jsou spojeny bezprostředně s přijetím evropské měny, projevují se většinou ihned, jakmile je evropská měna zavedena, např. odstranění kurzového rizika pro veškeré operace uskutečňované v evropské měně.
- *Nepřímé dopady* – vyskytují se v ekonomice zprostředkovaně prostřednictvím přímých dopadů. Většinou se tyto dopady projeví ve střednědobém či dlouhodobém horizontu po přijetí evropské měny, např. zvyšování vzájemné obchodní výměny s členskými státy eurozóny.
- *Jednorázové dopady* – vyskytnou se pouze jednou, nejde tedy o opětovaný jev spojený s přijetím evropské měny, např. směnárenské poplatky účtované při výměně českých korun za euro měnu v bankách.
- *Trvalé dopady* – tyto dopady se v ekonomice mohou vyskytovat opakovaně, význam těchto dopadů se může zvyšovat či snižovat dle způsobilosti ekonomiky fungovat v prostředí jednotné měnové politiky

⁷⁰ MACH, Petr. Kdy má ČR usilovat o připojení k euro? In: NIEDERMAYER, L., TOMŠÍK, V., DĚDEK, O., TOMÁŠEK, M., MACH, P. *Měnová politika a příchod eura: Sborník textů ze seminářů č. 16/2002*, str. 67

⁷¹ LACINA, L. et. al. VÝZKUMNÉ CENTRUM PEF MZLU. *Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR* [on-line]. Prosinec 2007 [cit. 2015-2-14]. str. 3-4. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/gallery/2/850studie_vlivu_zavedeni_eura_v_cr_na_ekonomiku.pdf>

- *Okamžité dopady* – vyskytují se v období příprav na zavedení evropské měny nebo v časovém výhledu jednoho roku po zavedení eura. Jedná se především o administrativní a technické náklady, např. povinnost duálního označování cen.

5.1 Přímé přínosy spojené se vstupem ČR do eurozóny

Omezení kurzového rizika

Nestabilita měnových kurzů se projevuje na všech subjektech začleněných do finančních transakcí se státy eurozóny: jde o podniky podílející se na zahraničním obchodu, investory, veřejný sektor a v neposlední řadě také o občany ČR.

Na podniky má největší vliv při mezinárodních obchodních operacích změna měnových kurzů mezi dnem uzavření obchodu a dnem jeho vypořádání. Proti kurzovému riziku se firmy mohou částečně zajišťovat u bankovních institucí, což s sebou ale přináší dodatečné náklady. Po vstupu ČR do eurozóny tyto obtíže zmizí a české firmy se tak zbaví jedné konkurenční nevýhody, oproti firmám ze zemí, které již euro zavedly.⁷² Občané ČR kurzové riziko nejvíce vnímají při svých cestách za hranice naší republiky, jsou vystaveni placení směnářských poplatků a navíc může nastat změna měnového kurzu CZK/EUR, která by při posílení české koruny měla pro obyvatele ČR za následek ztrátu, viz níže uvedený příklad na rodinnou zahraniční dovolenou.⁷³

Příklad: Rodinná zahraniční dovolená versus kurzové riziko

Rodina, která chce odjet v roce 2015 na zahraniční dovolenou směnní 20 000 korun za euro při aktuálním kurzu ČNB 27,640 CZK/EUR. Na dovolenou tedy odjede se 723,59 eury. Rodina na dovolené ale utratí pouze 700 eur, vzhledem k tomu, že rodina chce cestovat i příští rok, tak si zbylých 23,59 eur (652,03 Kč) ponechá doma. Jestliže však v průběhu následujícího roku dojde k posílení koruny a kurz se změní na 26,5 CZK/EUR, pak hodnota uschovaných 23,59 eur bude pouze 625,14 Kč.

⁷² Euro a Česká republika. *Výhody pro podniky* [on-line]. Vydáno 1.12.2013 [cit. 2015-2-14]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-eura/vyhody-pro-podniky>>

⁷³ LACINA, L. et. al. VÝZKUMNÉ CENTRUM PEF MZLU. *Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR* [on-line]. Prosinec 2007 [cit. 2015-2-14]. str. 5-6. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/gallery/2/850studie_vlivu_zavedeni_eura_v_cr_na_ekonomiku.pdf>
LACINA, L., et. al. *Euro: ano/ne?*. 1. vyd. Praha: Alfa nakladatelství, 2010. str. 39-45

Předpokladem je, že přínos omezení kurzového rizika bude mít za následek růst počtu zahraničních investic a zvýšení podílu zahraničního obchodu na HDP, čímž vzroste zaměstnanost a celková životní úroveň v naší zemi.

Snížení transakčních nákladů

Transakční náklady lze kategorizovat na náklady finanční, k nimž patří směnárenské poplatky v bankách, které vznikají při výměně české koruny za euro a náklady administrativní, představující zejména náklady na správu účetních systémů a devizových prostředků.⁷⁴

Se zavedením jednotné evropské měny v České republice by se tak zrušily povinnosti spojené s výměnou české koruny za evropskou měnu, což znamená, že občané ČR by nebyli nuceni při zahraničních cestách do zemí eurozóny směňovat české korunu za eura ve směnárnách a bankách. Dojde tak nejen k časové úspoře spojené s hledáním směnárny či banky s nejvýhodnějším kurzem, ale i k úspoře směnárenských poplatků. Firmy naopak nebudou nuceni vézt nákladné devizové účty u svých bank, neboť vstup ČR do eurozóny s sebou přinese možnost uzavírání zahraničních obchodů v jednotné evropské měně (avšak pouze mezi státy eurozóny).⁷⁵

K úplnému odstranění transakčních nákladů však nedojde, jelikož spousta subjektů bude i nadále uskutečňovat finanční operace ve více měnách.

Nížší náklady na obstarávání kapitálu

Náklady na obstarání kapitálu se odvíjejí od cen finančních produktů přístupných na finančních trzích. Úrokové sazby jsou stěžejním ukazatelem těchto nákladů. Cílem Evropské centrální banky je udržet inflaci ve střednědobém horizontu pod hranicí 2 %. Prostřednictvím nízké inflace může ECB zachovávat i nízké klíčové úrokové sazby. Pokud by nastala situace, že ve chvíli, kdy ČR zavede euro, budou úrokové sazby poskytované

⁷⁴ LACINA, L. et. al. VÝZKUMNÉ CENTRUM PEF MZLU. *Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR* [on-line]. Prosinec 2007 [cit. 2015-2-14]. str. 7-8. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/gallery/2/850studie_vlivu_zavedeni_eura_v_cr_na_ekonomiku.pdf>

⁷⁵ BRŮŽEK, A. et. al. *Evropská měnová integrace a Česká republika*. 1. vyd. Praha : Velryba, 2007. str. 54-55.

komerčními bankami vyšší než v eurozóně, tak by tímto okamžikem úrokové sazby začaly klesat na hranici určenou ECB.⁷⁶

Vyšší transparentnost cen

Zavedení jednotné evropské měny obecně znamená, že ceny zboží a služeb jsou lehce srovnatelné a spotřebitelé se tak nabízejí možnost zvolit si cenově nejlákavější produkt i v jiné zemi, ve které je zákonné platidlo euro. Tento fakt se však odvíjí od ochoty zákazníků vyhledávat informace o cenách produktů v jiných zemích, od jazykových znalostí, dopravních nákladů a hlavně od důvěry v bezproblémové obchodní transakce včetně reklamačního řízení. Vyšší transparentnost cen lze předpokládat spíše u zboží než u služeb, jelikož mnoho služeb je velmi těžce mezinárodně obchodovatelných, např. kosmetika, kadeřnictví.⁷⁷

5.2 Přímé náklady spojené se vstupem ČR do eurozóny

Ztráta autonomní měnové politiky

V okamžiku, kdy se Česká republika stane členem eurozóny, zanikne i funkce české koruny, jako zákonného platidla a s ní i pravomoc ČNB uskutečňovat autonomní měnovou politiku. Měnová politika v naší zemi bude určována Evropskou centrální bankou, tím ČNB ztratí možnost snižovat úrokové sazby, vedoucí k podpoře ekonomického růstu a možnost využít devalvací národní měny na podporu exportu a tím přispět též k ekonomickému růstu. Ztráta autonomní měnové politiky by mohla mít negativní dopad při vzniku tzv. asymetrických šoků, které nepostihnou většinu států eurozóny. V takovém případě by ECB nemusela zasáhnout, čímž by se ČR ocitla v poněkud nepříznivé situaci. Jako příklad uvedu výrazný pokles poptávky po automobilech: ČR by byla postižena daleko více, než ostatní státy eurozóny, jelikož automobilový průmysl představuje značnou část českého HDP. Za normálních okolností by se ČNB snažila pomoci např. devalvací národní měny nebo snížením úrokové sazby. V eurozóně však nemůžeme očekávat, že by kvůli nám ECB devalvovala euro nebo snížila

⁷⁶ LACINA, L., et. al. *Euro: ano/ne?*. 1. vyd. Praha: Alfa nakladatelství, 2010. str. 43-44

⁷⁷ LACINA, L. et. al. VÝZKUMNÉ CENTRUM PEF MZLU. *Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR* [on-line]. Prosinec 2007 [cit. 2015-2-14]. str. 10. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/gallery/2/850studie_vlivu_zavedeni_eura_v_cr_na_ekonomiku.pdf>

klíčové úrokové sazby pro celou oblast eurozóny. Stěžejním cílem tedy je pokusit se dosáhnout vzájemné sladění ekonomik s ostatními zeměmi eurozóny.⁷⁸

Bezprostřední růst cenové hladiny

Vstup ČR do eurozóny s sebou nese obavy občanů z jednorázového zvýšení cen produktů a služeb, ke kterému by mohlo dojít v případě neúčelného zaokrouhlování částek. Pokud však budou respektována pravidla zaokrouhlování, je tato obava zcela zbytečná. Zde bych chtěla podotknout, že bude vytvořena tzv. „černá listina“, jedná se o seznam podnikatelů, kteří se dopustí závažného porušení pravidel zaokrouhlování nebo pravidel duálního označení cen. Jedná se o podnikatele, kteří zneužijí přechodu na evropskou měnu tím, že neopodstatněně zdraží ceny svých výrobků a služeb.⁷⁹

Faktu, že se občané ČR budou obávat přijmout jednotnou evropskou měnu, z důvodu zvýšení cen je třeba věnovat velkou pozornost. ČR přijme opatření, která budou čelit riziku vnímané inflace. Půjde zejména o povinnost podnikatelů uvádět duální označování cen, to znamená jak v korunách, tak v eurech, dále se počítá s častějším sledováním vývoje cen u výrobků každodenní spotřeby. Země, které již společnou měnu zavedly, podotýkají, že vnímaná inflace (subjektivní pocit spotřebitelů) převyšuje skutečnou inflaci. Ve skutečnosti se zvýšily ceny pouze v některých oblastech, např. v restauracích, u kadeřníka aj. ceny u ostatních produktů naopak stagnovaly nebo dokonce i klesly.⁸⁰

Administrativní a technické náklady zavedení eura

Zavedení evropské měny bude znamenat vynaložení značných nákladů pro firmy a instituce ve veřejném i soukromém sektoru. Firmy budou nuceny přizpůsobit své softwarové programy pro účetnictví, daňová přiznání apod. tak, aby byly způsobilé pracovat v korunách i eurech v období půl roku před vstupem ČR do eurozóny a ještě následující rok poté. Duální označení cen se bude týkat i faktur, výpisů z bankovních účtů, výplatních pásek atd. Koruny i eura budou dále nuceny uvádět obchody, různé katalogy,

⁷⁸ LACINA, L. et. al. VÝZKUMNÉ CENTRUM PEF MZLU. *Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR* [on-line]. Prosinec 2007 [cit. 2015-2-14]. str. 10-13. Dostupné z:

<http://www.euroskop.cz/gallery/2/850studie_vlivu_zavedeni_eura_v_cr_na_ekonomiku.pdf>

⁷⁹ Výkladový slovníček. *Černá listina* [on-line]. [cit. 2015-2-14]. Dostupné z:

<<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-eura/naklady-a-rizika>>

⁸⁰ Euro a Česká republika. *Náklady a rizika* [on-line]. Vydáno 1.12.2013 [cit. 2015-2-14]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-eura/naklady-a-rizika>>

ale i internet. Změna softwaru se bude týkat i provozovatelů prodejních automatů. Další náklady se budou týkat informační kampaně související s přijetím eura v ČR. Stejně tak firmy budou muset zajistit dostatečnou informovanost spotřebitelů o nových cenách uváděných v eurech, což s sebou přinese nemalé náklady, jednat se bude zejména o tisk nových katalogů, letáků, štítků s cenami v obchodech, jídelních lístků apod. Náklady spojené se vstupem ČR do eurozóny si budou všechny podniky hradit samostatně. Subjekty veřejného sektoru využijí veřejných rozpočtů a subjekty soukromého sektoru své vlastní zdroje. Stát jim zajistí pouze dostatečnou informovanost a doporučení, nikoli finanční prostředky.⁸¹

Specifické náklady bankovního sektoru

Nákladům spojených s přijetím evropské měny se nevyhne ani bankovní sektor. ČNB bude čelit nákladům souvisejícím s přípravou, výrobou a distribucí bankovek a mincí v euro měně, dále nákladům spojených se stažením korunového oběživa a následnou likvidací těchto korunových bankovek a mincí. Zvýšeným nákladům ze zavedení eura se nevyhnou ani komerční banky, které budou nuceni připravit své bankomaty na evropskou měnu, půjde zejména o nové softwarové ale i hardwarové vybavení. Banky budou pociťovat i náklady trvalého charakteru, a sice ve formě omezení příjmů z devizových transakcí. Je dobré podotknout, že pro ekonomiku jako celek nebude omezení devizových transakcí znamenat prodělek, jelikož firmy, které nyní za devizové transakce platí bankám, tyto náklady ušetří.⁸²

⁸¹ LACINA, L. et. al. VÝZKUMNÉ CENTRUM PEF MZLU. *Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR* [on-line]. Prosinec 2007 [cit. 2015-2-14]. str. 17-18. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/gallery/2/850studie_vlivu_zavedeni_eura_v_cr_na_ekonomiku.pdf>

⁸² LACINA, L., et. al. *Euro: ano/ne?*. 1. vyd. Praha: Alfa nakladatelství, 2010. str. 51

5.3 Nepřímé přínosy spojené se vstupem ČR do eurozóny

Růst zahraničního obchodu

Přijetí evropské měny Českou republikou bude mít pozitivní dopady i na zahraniční obchod. Se zavedením jednotné měny dochází k růstu zahraničních obchodů, jelikož odpadá povinnost konverze měny. Po zavedení eura v ČR dojde také urychlení a zjednodušení finančních operací se zahraničními subjekty.⁸³

Domnívám se, že zavedení evropské měny by přispělo k podpoře obchodních vazeb mezi ČR a státy eurozóny. S přijetím evropské měny by se tak mohly do zahraničního obchodu zapojit i menší podniky, které se současně poměrně špatně vyrovnávají s kurzovým rizikem a transakčními náklady, které s sebou nesou cizí měny.

Příliv zahraničních investic

Míra investic v ČR je hned po spotřebních výdajích domácností druhou nejdůležitější položkou HDP. Podíl investic na našem HDP se vyskytuje kolem 30%.⁸⁴

Jak již bylo výše zmíněno zavedení evropské měny v ČR, bude mít za následek snížení kurzového rizika a transakčních nákladů. Tento fakt by mohl vést k přílivu zahraničních investic ze států eurozóny. Pevná evropská měna může též vést k posílení důvěryhodnosti české ekonomiky pro zahraniční investory ze zemí mimo eurozónu či mimo Evropu jako takovou.⁸⁵ Rozhodování zahraničních investorů o vynaložení finančních prostředků do jiných států je založeno na spoustě faktorů, mezi které patří např. poloha státu, legislativní podmínky, jazykové bariéry, daňové podmínky atd.⁸⁶

Dle mého názoru příliv zahraničních investic spojený se zavedením evropské měny v naší zemi nebude mít příliš významný vliv, neboť už teď je tendence v této oblasti podstatně vysoká.

Stabilizace veřejných financí

Společně se vstupem ČR do eurozóny se zvýší požadavky na rozpočtovou kázeň ze strany eurozóny, jedná se zejména o udržení nízké míry veřejného dluhu.

⁸³ LACINA, L. et al. VÝZKUMNÉ CENTRUM PEF MZLU. *Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR* [on-line]. Prosinec 2007 [cit. 2015-2-14]. str. 19. Dostupné z:

<http://www.euroskop.cz/gallery/2/850studie_vlivu_zavedeni_eura_v_cr_na_ekonomiku.pdf>

⁸⁴ LACINA, L., et al. *Euro: ano/ne?*. 1. vyd. Praha: Alfa nakladatelství, 2010. str. 100

⁸⁵ HELÍSEK, M. et al. *Euro v ČR z pohledu ekonomů*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. str. 130.

⁸⁶ HELÍSEK, M. et al. *Euro v ČR z pohledu ekonomů*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. str. 127.

Pokud by nastala situace, že by ČR hospodařila s nadměrnými rozpočtovými deficity a nesnažila by se učinit opravná opatření, byla by naše vláda vystavena finančním postihům formou pokut. Vlastnit zdravé veřejné finance je nezbytné k dlouhodobému udržitelnému hospodářskému růstu a vysoké zaměstnanosti, je tedy v zájmu naší ekonomiky si tento stav udržet.⁸⁷

5.4 Nepřímé náklady spojené se vstupem ČR do eurozóny

Dlouhodobý růst cenové hladiny

Dlouhodobý růst cenové hladiny je jediným nepřímým nákladem souvisejícím s přijetím evropské měny. Tento jev je spojen se ztrátou měnové politiky, jelikož zavedením jednotné evropské měny stát již nebude mít možnost ovlivňovat kurz národní měny. ČNB vstupem ČR do eurozóny převede veškerou svou pravomoc v oblasti měnové politiky a cenové stability na ECB. České národní bance tak bude odebrána pravomoc stanovovat inflační cíle, jež jsou nyní plněny zejména prostřednictvím nástrojů úrokových sazeb.⁸⁸ Zde by bylo dobré podotknout, že riziko dlouhodobého růstu cenové hladiny není spojenou pouze se vstupem země do eurozóny, ale s celým postupem dosažení ekonomické úrovně bohatství kandidátských zemí a zemí eurozóny.

Kromě základní kategorizace dopadů spojených se vstupem ČR do eurozóny na výhody a nevýhody, považuji za vhodné zmínit rovněž další specifikaci těchto dopadů. Jedná se zejména o charakterizaci dopadů podle toho, zda je určitá výhoda či nevýhoda jednorázového, trvalého, okamžitého nebo následného charakteru.

Pro větší přehlednost charakteru jednotlivých dopadů, ať už u výhod či nevýhod, jsem jednotlivé dopady zaznamenala do následujících tabulek.

⁸⁷ Euro a Česká republika. *Makroekonomické přínosy* [on-line]. Vydáno 1.12.2013 [cit. 2015-2-15]. Dostupné z: < <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-aura/makroekonomicke-prinosy> >

⁸⁸ LACINA, L., et. al. *Euro: ano/ne?*. 1. vyd. Praha: Alfa nakladatelství, 2010. str. 59.

Tabulka 5: Dopady výhod spojených se zavedením eura

Výhody zavedení eura v ČR	Dopad výhod			
	jednorázový	trvalý	okamžitý	následný
Omezení kurzového rizika		X	X	
Snížení transakčních nákladů		X	X	
Náklady na obstarání kapitálu		X		X
Vyšší transparentnost cen		X		X
Růst zahraničního obchodu		X		X
Příliv zahraničních investic		X		X
Stabilizace veřejných financí		X	X	X

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 6: Dopady nevýhod spojených se zavedením eura

Nevýhody zavedení eura v ČR	Dopad výhod			
	jednorázový	trvalý	okamžitý	následný
Ztráta měnové politiky		X	X	
Bezprostřední růst cenové hladiny	X		X	
Administrativní a technické náklady	X		X	
Náklady bankovního sektoru	X	X	X	
Dlouhodobý růst cenové hladiny		X	X	

Zdroj: Vlastní zpracování

5.5 Shrnutí

Ve výše uvedeném textu se práce snažila zhodnotit jednotlivé výhody a nevýhody, které s sebou vstup ČR do eurozóny přinese. Uvedené výhody a nevýhody byly rozděleny podle toho, zda jde o výhodu či nevýhodu bezprostředně související se vstupem ČR do eurozóny, na tzv. přímé dopady, nebo zda se jedná o výhodu či nevýhodu vyvolanou zprostředkovaně působením přímých dopadů, na tzv. nepřímé dopady.

Jeden z nejdůležitějších přínosů je eliminace kurzového rizika, která by měla mít z makroekonomického hlediska pozitivní účinek, který se ukáže v podobě vyšší ekonomické stability. Pro subjekty, které uskutečňují mezinárodní transakce pouze se subjekty používající evropskou měnu, jde o trvalé odstranění kurzového rizika.

Dalším podstatným přínosem zejména pro občany ČR bude snížení transakčních nákladů souvisejících se směnnou české koruny za euro, což přispěje k levnějším a pohodlnějším zahraničním cestám.

Největší nevýhodu zavedení eura v ČR lze spatřovat ve ztrátě autonomní měnové politiky, kdy ČNB ztratí pravomoc regulovat cenovou stabilitu. Veškeré kompetence v oblasti měnové politiky přejdou na ECB. Měnová politika tak bude uskutečňována podle nároků eurozóny nikoli dle nároků ekonomiky ČR. Zbylé náklady jsou až na výjimku ztráty části příjmů bank ze směnárenských operací jednorázové povahy a při rozhodování o vstupu do eurozóny by neměly mít žádný větší význam.

Přesná kvantifikace výhod a nevýhod je poměrně složitá, resp. téměř nemožná, a to z důvodu, že se jí značná část subjektů doposud nezaobírala. Rozhodování o tom, kdy vstoupit do eurozóny by se mělo odvíjet od faktu, zda ztráta měnové politiky nepřinese příliš velké riziko v podobě destabilizace ekonomiky ČR, které by předčilo pozitivní dopady, jako jsou eliminace kurzového rizika a snížení transakčních nákladů, podporující zejména rozvoj zahraničního obchodu a nepřímo pak hospodářský růst ČR.

Vstup České republiky do eurozóny by měl být uskutečněn až tehdy, kdy bude ekonomika ČR dostatečně sladěna s ekonomikami ostatních států eurozóny, z důvodu vhodnosti společné měnové politiky i pro naši republiku.

6 Komparace vybraných postupů zavedení eura na Slovensku a ČR

Vzhledem ke společné minulosti obou států, bude v práci provedeno srovnání zavedení eura právě se Slovenskem, jelikož se státy vyznačují značnou podobností v kulturní, sociální ale i ekonomické oblasti. Slovensko se stejně jako Česká republika stalo členem Evropské unie v roce 2004 a tímto okamžikem se zavázalo přijmout evropskou měnu jako své oficiální národní platidlo. S rozdílem od České republiky se dne 1. ledna 2009 Slovensko stalo součástí eurozóny a používá euro jako svou národní měnu. Proces přistoupení Slovenské republiky (SR) k eurozóně se uskutečnil na základě obdobného plánu, jako je stanoven pro Českou republiku. Slovensko se muselo podrobit splnění totožných kritérií a podmínek, o které se v současné pokouší Česká republika, jednalo se zejména o splnění všech konvergenčních kritérií a legislativních podmínek. V této souvislosti by bylo dobré zmínit, že pro to, aby Slovenská republika naplnila požadovaná konvergenční kritéria, byla potřebná spousta reforem, které vláda SR zvládla uskutečnit v poměrně krátkém období.

Slovenská republika zahájila přípravy pro přijetí evropské měny ještě před svým členstvím v EU. Dne 16. července 2003 byla slovenskou vládou schválena Strategie přijetí eura, kterou vyhotovila Národní banka Slovenska (NBS) ve spolupráci s Ministerstvem financí SR (MF SR). Vláda SR společně s NBS byly toho názoru, že přínosy ze zavedení evropské měny převyšují náklady a rizika, a tudíž by se tak Slovenská republika měla stát členem eurozóny co nejdříve, to znamená, jakmile budou plněna požadovaná konvergenční kritéria. Dalším stěžejním dokumentem, který vláda přijala ještě před vstupem SR do EU, byla Konkretizace strategie přijetí eura na Slovensku, kterou stejně jako předešlou Strategii přijetí eura vypracovala NBS společně s Ministerstvem financí SR. Dokument byl přijat na základě usnesení č. 862 ze dne 8. září 2004.⁸⁹

6.1 Plnění konvergenčních kritérií SR

V okamžiku vstupu Slovenské republiky do EU nebyla ze strany Slovenska plněna všechna konvergenční kritéria stejně, jako tomu bylo u i České republiky. Slovensko tehdy splňovalo pouze kritérium dlouhodobých úrokových sazeb. K plnění zbylých

⁸⁹NBS a MF SR. *Národný plán zavedenia eura v Slovenskej republike* [on-line]. Aktualizácia apríl 2008 [cit. 2015-2-21]. str. 7. Dostupné z: <<http://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-nbs/publikacie-k-zavedeniu-eura>>

konvergenčních kritérií SR došlo až na konci roku 2007. Slovensko tak na začátku dubna 2008 požádalo o vyhotovení konvergenčních zpráv, které vypracovává Evropská komise společně s Evropskou centrální bankou. Jedná se o stěžejní dokument, který posuzuje plnění konvergenčních kritérií uchazečské země a s ním spojený možný vstup do eurozóny. Zprávy byly Evropskou komisí zveřejněny dne 7. května 2008 a uvádějí, že SR požadovaná maastrichtská kritéria plní a tudíž je připravena k přijetí eura jako své národní měny.⁹⁰

Níže uvedená tabulka č. 7 pro srovnání vyčísluje hodnoty jednotlivých konvergenčních kritérií a jejich plnění na Slovensku a v České republice v referenčním období duben 2007 – březen 2008, které bylo pro SR stěžejní v rámci plnění těchto kritérií.

Tabulka 7: Plnění konvergenčních kritérií v ČR a na Slovensku rok 2008

	Referenční hodnota	Slovensko	Česká republika
Kritérium cenové stability	3,2 %	2,2 % - plní	4,4 % - neplní
Kritérium úrokových sazeb	6,5 %	4,5 % - plní	4,5 % - plní
Kurzové kritérium	Přísnější ERM II	plní	neplní
Kritérium veřejného deficitu	-3,0 %	-2,2 % - plní	-1,6 % - plní
Kritérium veřejného dluhu	60 %	29,4 % - plní	28,7 % - plní

Zdroj: Vlastní zpracování

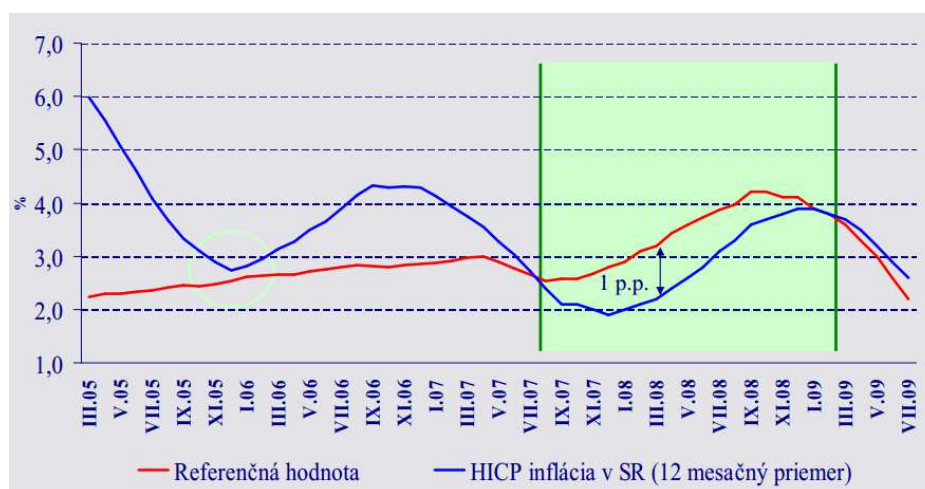
Kritérium cenové stability

Průměrná míra inflace v době vstupu SR do EU mnohonásobně převyšovala referenční hodnotu. Referenční hodnoty Slovensko poprvé téměř dosáhlo koncem roku 2005, jak lze vyčíst z níže uvedeného grafu č. 7. V roce 2006 se průměrná míra inflace opět výrazně odchytila od referenční hodnoty, zejména díky růstu cen energií na Slovensku.

⁹⁰Národní koordinační skupina. *Kladné hodnocení připravenosti slovenské ekonomiky k přijetí eura* [on-line]. Vydáno 7.5.2008 [cit. 2015-2-21]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2008/kladne-hodnoceni-pripravenosti-slovenske-1730>>

V referenčním období počínaje dubnem 2007 a konče březnem 2008 docílilo Slovensko průměrné míry inflace v hodnotě 2,2 %, což je značně pod referenční hodnotou, která je pro toto období nastavena na 3,2 %.⁹¹ Cílem Slovenské republiky bude i nadále udržovat průměrnou míru inflace na nízké úrovni. V březnu 2009 se průměrná míra inflace nepatrně zvýšila a převyšovala tak referenční hodnotu, nicméně i tak lze vývoj inflace označit za stabilní. Slovenská republika představuje jednu z mála zemí, kde občané nepřisuzují zavedení eura domnělému zvyšování cen výrobků a služeb.⁹²

Graf 7: Vývoj průměrné míry inflace v SR (v %)

Zdroj: ŠRAMKO, I. Skúsenosti Slovenskej republiky so zavedením eura [on-line]. 29.9.2009 [cit. 2015-2-21]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2009/guvernier-nbs-sramko-o-zkusenostech-s-eur-1743>>

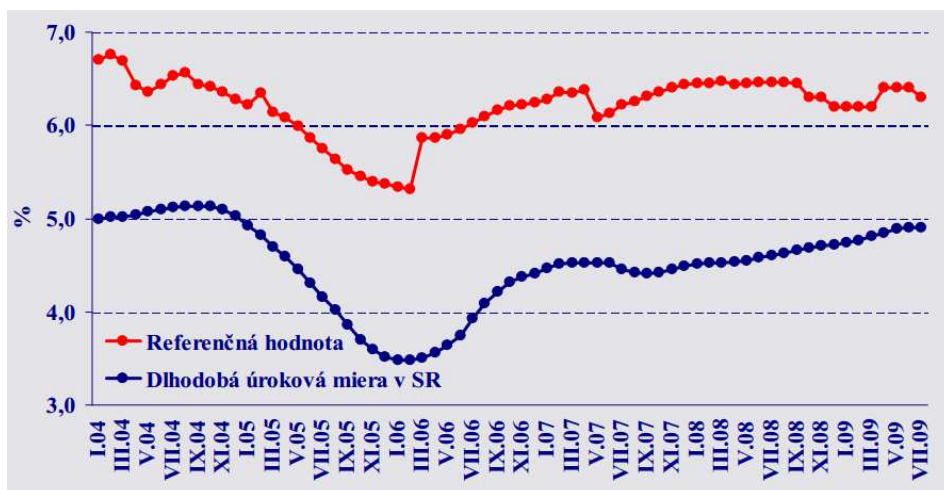
⁹¹Národní koordináční skupina. *Kladné hodnocení připravenosti slovenské ekonomiky k přijetí eura* [on-line]. Vydáno 7.5.2008 [cit. 2015-2-21]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2008/kladne-hodnoceni-pripravenosti-slovenske-1730>>

⁹²Národní koordináční skupina. *Guvernér NBS Šramko o zkušenostech s eurem* [on-line]. Vydáno 30.10.2009 [cit. 2015-2-21]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2009/guvernier-nbs-sramko-o-zkusenostech-s-eur-1743>>

Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb

Průměrná dlouhodobá meziroční úroková sazba se pohybuje pod hranicí referenční hodnoty již od přistoupení SR k EU v roce 2004, na tuto skutečnost poukazuje i níže uvedený graf č. 8. V referenčním období dosáhla hodnoty 4,5 %, nachází se tak značně pod referenční hodnotou určenou na 6,5 %.⁹³

Graf8: Vývoj dlouhodobých úrokových sazeb v SR (v %)

Zdroj: ŠRAMKO, I. Skúsenosti Slovenskej republiky so zavedením eura [on-line]. 29.9.2009 [cit. 2015-2-21]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2009/guvernier-nbs-sramko-o-zkusenostech-s-eur-1743>>

Kritérium veřejných financí

Toto kritérium nebylo od roku 2004, kdy Slovensko vstoupilo do EU plněno. Zvrat nastal až v referenčním období 2007-2008, kdy rozpočtový schodek docílil hodnoty 2,2 % HDP, což je opět pod hranicí referenční hodnoty určené na 3 % HDP. Tato skutečnost vedla k tomu, že se Slovenskem byla ukončena procedura při nadměrném schodku. Stejně tak se i veřejný dluh v tomto období nacházel pod referenční hodnotou 60 % HDP a vykazoval hodnotu 29,4 % HDP. K plnění tohoto kritéria zajisté přispěla i provedená důchodová reforma, která měla pozitivní dopady na veřejné finance.⁹⁴

⁹³Národní koordináční skupina. *Kladné hodnocení připravenosti slovenské ekonomiky k přijetí eura* [on-line]. Vydáno 7.5.2008 [cit. 2015-2-21]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2008/kladne-hodnoceni-pripravenosti-slovenske-1730>>

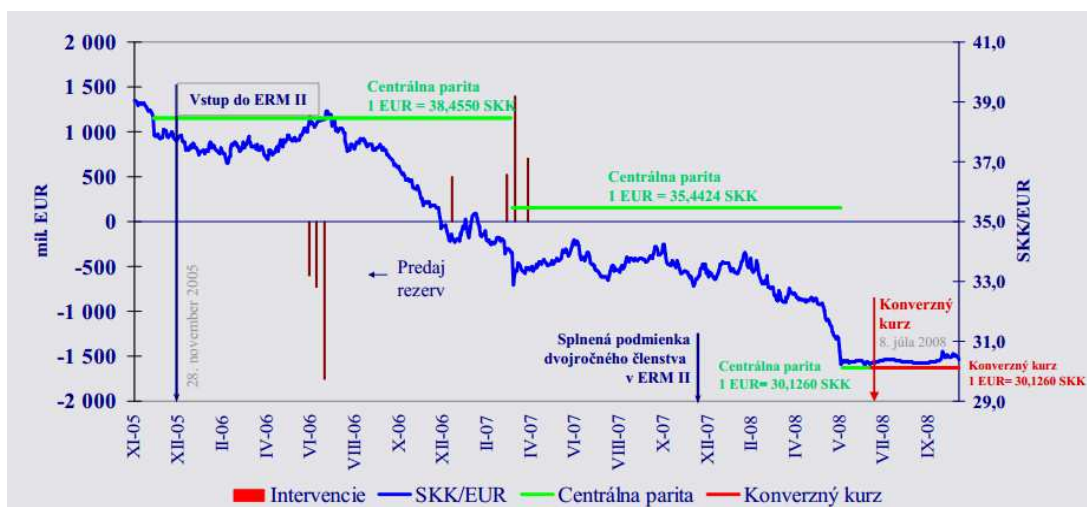
⁹⁴Národní koordináční skupina. *Kladné hodnocení připravenosti slovenské ekonomiky k přijetí eura* [on-line]. Vydáno 7.5.2008 [cit. 2015-2-21]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2008/kladne-hodnoceni-pripravenosti-slovenske-1730>>

Kritérium kurzové stability

Stěžejním okamžikem v rámci plnění všech konvergenčních kritérií se stal rok 2005, kdy se slovenská koruna stala součástí mechanismu směnných kurzů ERM II. Centrální paritou se stala úroveň 38,4550 slovenských korun za euro s využitím flukтуаčního pásma $\pm 15\%$. V rámci vstupu SR do ERM II došlo k posílení slovenské koruny vůči evropské měně o 1,8 %, slovenská koruna se tak nacházela v horní části flukтуаčního pásma. Ve druhém čtvrtletí roku 2006 však došlo k oslabení slovenské koruny vůči evropské měně a slovenská koruna se tak pohybovala ve spodní části flukтуаčního pásma. Toto oslabení bylo zapříčiněno zejména nejasným ekonomickým vývojem po volbách v roce 2006. K oslabení slovenské koruny došlo nejvíce o -0,68 %, což stále odpovídalo rozmezí flukтуаčního pásma $\pm 15\%$. V rámci intervencí na devizových trzích, učiněných Národní bankou Slovenska, začala slovenská koruna vůči euru opět sílit. Dne 19. března 2007 posílila slovenská koruna vůči evropské měně o 8,5 % a dostala se tak na úroveň 35,4424 slovenských korun za euro. Počínaje dnem 29. května došlo k určení nové centrální parity, stala se jí úroveň 30,1260 slovenských korun za euro. Tato centrální parita byla následně vyhlášena jako konverzní kurz (vývoj slovenské koruny v ERM II znázorněn v grafu č. 9).⁹⁵

⁹⁵Národní koordinační skupina. *Kladné hodnocení připravenosti slovenské ekonomiky k přijetí eura* [on-line]. Vydáno 7.5.2008 [cit. 2015-2-21]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2008/kladne-hodnoceni-pripravenosti-slovenske-1730>>

Graf 9: Účast slovenské koruny v ERM II

Zdroj: ŠRAMKO, I. Skúsenosti Slovenskej republiky so zavedením eura [on-line]. 29.9.2009 [cit. 2015-2-21]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2009/guvernier-nbs-sramko-o-zkusenostech-s-eur-1743>>

Souhrnný pohled na plnění konkrétních maastrichtských kritérií SR v jednotlivých letech zobrazuje následující tabulka č. 8, přičemž tmavě zvýrazněný je referenční období, které bylo stěžejní v rámci plnění těchto kritérií.

Tabulka 8: Plnění konvergenčních kritérií SR v letech 2005-2008

Kritérium	XII/2005	XII/2006	XII/2007	V/2008
Fiskální kritérium				
Veřejný deficit v (% HDP) (referenční hodnota)	3,3 (3)	3,1 (3)	3,7 (3)	2,2 (3)
Veřejný dluh v (% HDP) (referenční hodnota)	43,6 (60)	34,5 (60)	30,4 (60)	29,4 (60)
Plnění kritéria	Ne	Ne	Ne	Ano
Míra inflace v (%) (referenční hodnota)	2,9 (2,3)	4,3 (2,8)	2 (3)	2,2 (3,2)
Plnění kritéria	Ne	Ne	Ano	Ano
Dlouhodobé úrokové míry v (%) (referenční hodnota)	3,6 (5,9)	4,3 (5,9)	4,5 (6,4)	4,5 (6,5)
Plnění kritéria	Ano	Ano	Ano	Ano
Stabilita směnného kurzu	Účast v ERM II	Účast v ERM II	Účast v ERM II	Účast v ERM II
Plnění kritéria	Ne	Ne	Ano	Ano

Zdroj: Národní koordinační skupina. Guvernér NBS Šramko o zkušenostech s eurem [online]. Vydáno 30.10.2009 [cit. 2015-2-21]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2009/guvernir-nbs-sramko-o-zkusenostech-s-eur-1743>>, vlastní zpracování

6.2 Legislativní rámec zavedení evropské měny v SR

Hlavním úkolem legislativy na Slovensku bylo přijmout evropskou měnu za své zákonné platidlo a s tím spojený ucelený systém všeobecně závazných legislativních předpisů v jednotlivých odvětvích právního řádu SR. Zásadním zákonem důležitým pro přijetí eura v SR se stal zákon č. 659/2007 Z.z. o zavedení měny euro na Slovensku. Dne 28.11.2007 došlo k jeho schválení Národní radou Slovenské republiky. Tento zákon je paralelou Obecného zákona v ČR a lze ho též nazývat tzv. generálním zákonem o euru. Stejně tak jako Obecný zákon v ČR i tento zákon obsahuje důležité principy a zásady přechodu k evropské měně. Jde zejména o generální ustanovení týkající se přechodu

slovenské koruny na evropskou měnu, pravidla přepočtu slovenské koruny na euroměnu, podmínky zaokrouhlování, princip duálního označování cen aj. Cílem generálního zákona v rámci přechodu na euro bylo i zabezpečení právní jistoty a právní jasnosti, protože přechod k evropské měně by měl být přehledný, jednotný a srozumitelný. Na přípravě tohoto zákona se podílelo Ministerstvo financí SR, Ministerstvo spravedlnosti SR, Ministerstvo hospodářství SR a NBS.⁹⁶

Mezi další důležité právní předpisy související se zavedením euru na Slovensku patří *Vyhláška Ministerstva financí SR č. 75/2008* ze dne 27. února 2008, která obsahuje pravidla přepočtu a zaokrouhlování souvisejících s přechodem k euru, a to zejména pro účely účetní, daňové a celní. *Vyhláška Ministerstva hospodářství SR č. 97/2008* ze dne 12. března 2008 zahrnuje podrobnosti duálního označování cen v rámci ochrany spotřebitele. Dalšími právními předpisy jsou *vyhláška Ministerstva práce, sociálních věcí a rodiny č. 251/2008* ze dne 14. května 2008, která též obsahuje podrobná pravidla duálního označování cen, zaokrouhlování a přepočtu, zejména v mzdové a sociální oblasti. Rozsah cen, plateb a jiných hodnot podléhajících duálnímu označování upravuje *vyhláška Ministerstva financí SR č. 220/2008* ze dne 21. května 2008. Pravidla zaokrouhlování a duálního označování v oblasti zdravotnictví upravuje *vyhláška Ministerstva zdravotnictví SR č. 247/2008* ze dne 25. června 2008, oblast sociálního zabezpečení policajtů a profesionálních vojáků v rámci přechodu na euro upravuje *vyhláška Ministerstva vnitra SR č. 265/2008* ze dne 11. června 2008. Přepočet jmenovité hodnoty u cenných papírů je obsažen ve *vyhlášce Národní banky Slovenska č. 240/2008* ze dne 24. června 2008. Právními předpisy zabývajícími se přechodem na euro jsou ještě *vyhláška Ministerstva spravedlnosti SR č. 246/2008* ze dne 18. června 2008 a *vyhláška Národní banky Slovenska č. 221/2008* ze dne 10. června 2008.⁹⁷ Pro Slovenskou republiku byla v rámci zavedení evropské měny stěžejní i následující tři nařízení Rady, která tvoří legislativní rámec zavedení eura a jsou platná ve všech státech, které již euro přijaly. Konkrétně jde o *Nařízení Rady (ES) č. 1103/97 o některých ustanoveních týkajících se zavedení eura z roku 1997*, *Nařízení Rady (ES) č. 974/98 o zavedení eura z roku 1998* a *Nařízení Rady*

⁹⁶NBS a MF SR. *Národný plán zavedenia eura v Slovenskej republike* [on-line]. Aktualizácia apríl 2008 [cit. 2015-2-21]. str. 56 Dostupné z: <<http://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-nbs/publikacie-k-zavedeniu-eura>>

⁹⁷NBS. *Vybrané právne predpisy súvisiace so zavedením meny euro* [on-line]. Aktualizované 20.11.2008 [cit. 2015-2-21]. Dostupné z: <<http://www.nbs.sk/sk/legislatura/vybrane-pravne-predpisy-suvisiace-so-zavedenim-meny-euro>>

(ES) č. 2866/98 o přepočítacích koeficientech mezi eurem a měnami členských států přijímacích euro z roku 1998. Tyto nařízení budou z hlediska právní podstaty důležitá i pro Českou republiku, až bude přecházet na jednotnou evropskou měnu.

Jak již bylo výše popsáno na Slovensku se přechod od slovenské koruny k evropské měně řídil zejména zákonem č. 659/2007 Z.z. o zavedení měny euro na Slovensku. Tento zákon lze označit za vysoce kvalitní, srozumitelný a přehledný právní předpis, který z nemalé části přispěl k hladkému přechodu v SR na evropskou měnu.

6.3 Národní plán zavedení eura v SR

Stejně tak jako v ČR byl i na Slovensku v rámci příprav se vstupem SR do eurozóny vypracován Ministerstvem financí SR a NBS rámcový dokument Národní plán zavedení eura v Slovenské republice. Národní plán SR vznikl na základě usnesení vlády č. 862/2004 ze dne 8. září 2004 a obsahuje jednotlivé kroky, které jsou potřebné učinit k docílení úspěšného a hladkého přechodu od slovenské měny k euru ve všech oblastech SR. Obdobně jako Národní plán ČR, tak i Národní plán SR obsahuje základní zásady zavedení eura, časový harmonogram a institucionální zajištění zavedení eura v SR. Základní zásady přijetí eura na Slovensku jsou téměř shodné s těmi, které jsou definovány v Národním plánu ČR. Zásady Národního plánu SR byly zároveň podklady pro připravované legislativní předpisy. Součástí Plánu je i legislativní rámec spojený s přijetím evropské měny či informační a komunikační toky plynoucí ze zavedení eura. Národním koordinátorem zavedení eura v SR stanovila vláda Ministerstvo financí SR.

V Národním plánu SR jsou zakotveny následující základní zásady přijetí evropské měny:⁹⁸

Scénář zavedení eura – evropská měna byla na Slovensku zavedena dne 1. ledna 2009 prostřednictvím scénáře „Velký třesk“, jinak také Big-Bang. Tuto variantu přechodu domácí měny na měnu evropskou si také zvolila Česká republika. Tento scénář nevyužívá přechodného období. Evropská měna tak na Slovensku byla zavedena do hotovostního i bezhotovostního oběhu v jednom časovém okamžiku. Zákonnou měnou na území SR se tak v tomto okamžiku stává euro.

⁹⁸NBS a MF SR. *Národný plán zavedenia eura v Slovenskej republike* [on-line]. Aktualizácia apríl 2008 [cit. 2015-2-21]. str. 10-11 Dostupné z: <<http://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-nbs/publikacie-k-zavedeniu-eura>>

Krátký duální oběh – Slovenská koruna obíhala společně s eurem pouze 16 dní. Po vstupu SR do eurozóny bylo možné do 16. 1. 2009 na území Slovenské republiky v hotovostním styku využít jak slovenských bankovek i mincí, tak eura. Pokud docházelo k platbám ve slovenských korunách, obchodníci vraceli zpět pouze eura. Po skončení tohoto značně krátkého duálního oběhu se oficiální národní měnou stalo pouze euro. V bezhotovostním styku se od 1. 1. 2009 užívalo výhradně euro. Pro srovnání bych ještě ráda uvedla, že u prvních dvanácti zemí zavádějících euro, trvala duální cirkulace 2 měsíce. Česká republika si ve svém Národním plánu stanovila duální oběh na 14 dní.

Konverzní kurz – Konverzní kurz byl v SR stanoven jako koeficient se šesti platnými číslicemi v této podobě, 1 EUR = XX.XXXX SKK. Přepočítací koeficient v České republice bude též nastaven v podobě 1 EUR = XX,XXXX CZK. Slovenská republika se 28. listopadu 2005 stala součástí mechanismu směnných kurzů ERM II, jehož podstata spočívá v udržení kurzu národní měny ve flukтуаčním pásmu $\pm 15\%$ od centrální parity k evropské měně. Centrální paritou se v roce 2005 stala úroveň 38,4550 slovenských korun za euro, kurz se tak mohl pohybovat v rozmezí od 32,69 do 44,22 SKK/EUR. V březnu 2007 se centrální parita snížila na úroveň 35,4424 slovenských korun za euro, což představovalo rozmezí flukтуаčního pásma od 30,126 do 40,758 SKK/EUR. K následující a současně poslední změně centrální parity došlo dne 28. května 2008. Centrální parita tak byla nastavena na úroveň 30,126 slovenských korun za euro. Tato úroveň se stala definitivním konverzním kurzem pro přepočet veškerých cen na území Slovenské republiky.⁹⁹

Zásada kontinuity kontraktů – přijetí evropské měny nebude mít vliv na platnost smluv a dalších legislativních nástrojů. Veškeré smlouvy obsahující údaje ve slovenských korunách zůstaly i po vstupu SR do eurozóny nadále v platnosti. Hodnoty ve slovenských korunách byly přepočteny na eura podle přepočítacího koeficientu 30,126 SKK/EUR. Vypovězení jakékoliv smlouvy z důvodu vstupu SR do eurozóny bylo nepřijatelné. Po zavedení evropské měny v SR zůstala zachována zásada smluvní volnosti subjektů, smluvní strany se mohly vzájemně dohodnout a smluvní pravidla jakkoliv změnit. Shodné podmínky v této oblasti budou uplatňována i ČR.

⁹⁹*Slovenská koruna* [on-line]. [cit. 2015-2-21]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Slovensk%C3%A1_koruna>

Pravidla zaokrouhlování – počínaje vstupem SR do eurozóny bylo nezbytné peněžní částky stanovené ve slovenských korunách přepočíst dle platného přepočítacího koeficientu na eura a následně zaokrouhlit na nejbližší eurocent. Zaokrouhlována vždy byla výsledná hodnota, nikoli dílčí položky. V rámci převodu slovenské koruny na eura nesměly být účtovány žádné s tímto spojené poplatky. Stejná pravidla budou platit i pro ČR.

Zásada nepoškodit občana – zaokrouhlování částek převedených na euro bylo nastaveno tak, aby nepoškodilo obyvatele SR, to znamená, že poplatky občanů a daně byly zaokrouhleny směrem dolů, naopak směrem nahoru byly zaokrouhleny vratky daní, či platby států občanům (důchody, sociální dávky). Výjimku však tvořily platby a pohledávky ve prospěch státu, které vznikly nedodržením právních předpisů (tzv. platby sankčního charakteru). V těchto případech byla uplatňována standardní pravidla zaokrouhlování. Obdobně se bude postupovat i při zavádění eura v ČR.

Předcházení zvýšení cen a vnímané inflace – při zavádění eura na Slovensku byla uskutečněna veškerá potřebná opatření, aby nedocházelo k neopodstatněnému zvyšování cen. Vývoj cen byl pravidelně monitorován a pravidla přepočtu slovenské koruny na eura přísně kontrolována. Přísné kontrole podléhalo i duální označování cen. Z prvních poznatků o vlivu zavedení evropské měny v SR lze usuzovat, že celková inflace vykazovala v roce 2009 relativně nízkou hodnotu, což bylo zapříčiněno zejména globálními protiinflačními vlivy, vzniklými v rámci celosvětové recese. Závěry NBS jsou takové, že vstup SR do eurozóny měl pouze nepatrný vliv na celkovou míru inflace. Např. průměrná míra inflace činila v lednu 2009 2,7 %, dle odhadů NBS lze vstupu SR do eurozóny přisuzovat nárůst inflace pouze o 0,2 %.¹⁰⁰ Neúměrný nárůst cen byl zaznamenán především v oblasti dopravy, restauračních zařízeních a několika málo dalších odvětvích. V konečném důsledku však vstup SR do eurozóny nebyl spojován s výrazným cenovým skokem výrobků a služeb.

Minimalizace nákladů – náklady plynoucí ze vstupu SR do eurozóny by měly být co nejnižší. Z tohoto důvodu si Slovensko zvolilo variantu jednorázového přechodu na euro „Velký třesk“ a krátkého duálního oběhu cen (16 dní). Stejně tak i pravidla v právních předpisech byly nastaveny tak, aby náklady spojené se zavedením eura

¹⁰⁰Národní koordinační skupina. *První poznatky o vlivu zavedení eura na Slovensku* [on-line]. Vydáno 29.6.2010 [cit. 2015-2-22]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2010/prvni-poznatky-o-vlivu-zavedeni-eura-na-1757>>

byly co nejnižší. Náklady, které jednotlivým subjektům v souvislosti s přijetím euro měny vznikly, si tyto subjekty byly povinny pokrýt samy, týkalo se to jak veřejného, tak soukromého sektoru. ČR se též bude snažit o minimální náklady spojené se vstupem do eurozóny.

Věcná a finanční zodpovědnost – orgány státní správy a samosprávy byly zodpovědné za přípravu příslušných právních předpisů spadajících do jejich působnosti. Veškeré subjekty (i soukromé) pak zodpovídaly i za svou organizační přípravu spojenou s přijetím evropské měny, včetně přípravy informačních a jiných systémů.

6.4 Duální označování cen

Duálním označováním cen se na Slovensku podrobněji zabývá vyhláška Ministerstva hospodárství SR č. 97/2008 ze dne 12. března 2008 o podrobnostech duálního zobrazování pro oblast ochrany spotřebitele.¹⁰¹ Duálním označováním cen je míněno souběžné označování cen produktů a služeb jak ve slovenských korunách, tak i nové euroměně. Zde musela být dodržena podmínka přepočtu slovenských korun na eura prostřednictvím daného přepočítacího koeficientu (konverzního kurzu) a zákonem stanovených pravidel. Bezprostředním cílem tohoto duálního označování bylo usnadnit slovenské veřejnosti zvykání si na novou měnu a s tím i spojené nové cenové relace, dále také mělo poskytnout snadnou kontrolu subjektů, zda nevyužívají zavedení evropské měny k nepodstatnému zdražování. Duální označování cen v SR bylo povinné jak pro právnické, tak i fyzické osoby. Kontrolu povinného duálního označování prováděla Slovenská obchodní inspekce.

Povinnost duálního označování se týkala zejména cenových štítků zboží a služeb, různých ceníků (např. v restauračních zařízeních), účetních dokladů, výplatních pásek, faktur, bankovních služeb (výpisy, úvěry aj.), ale i reklamních materiálů v podobě katalogů či letáků. Období duálního označování v SR bylo započato měsíc po uvedení oficiálního konverzního kurzu v Úředním věstníku EU, tedy od 24. srpna. 2008 a bylo ukončeno rok po vstupu SR do eurozóny, tedy 31. prosince 2009. Z hlediska období duálního označování lze diferencovat dvě měny: tzv. měnu hlavní a měnu orientační. Hlavní měnu zastávala

¹⁰¹NBS. *Vybrané právne predpisy súvisiace so zavedením meny euro* [on-line]. Aktualizované 20.11.2008 [cit. 2015-2-22]. Dostupné z: <<http://www.nbs.sk/sk/legislativa/vybrane-pravne-predpisy-suvisiace-so-zavedenim-meny-euro>>

od 24. srpna 2008 do 31. prosince 2008 slovenská koruna, od 1. ledna 2009 do 31. prosince 2009 tuto funkci zastávala měna evropská. Naopak orientační měnou se tak stala od 24. srpna 2008 do 31. prosince 2008 evropská měna a od 1. ledna 2009 do 31. prosince 2009 zase slovenská koruna.¹⁰²

Jak již bylo uvedeno, veškeré ceny byly přepočítány prostřednictvím přepočítacího koeficientu ve výši 30,1260 SKK/EUR. Konečná suma pak musela být vyčíslena v souladu s pravidly zaokrouhlování s přesností na dvě desetinná místa. Výjimku představovaly některé produkty a služby, kde byla vyžadována ještě větší přesnost zaokrouhlování, např. u cen za elektřiny, teplo, plyn aj., bylo nutné výslednou přepočtenou částku zaokrouhlit na čtyři desetinná místa. Další povinností vyplývající z duálního označování cen v SR byla povinnost viditelného uvádění konverzního kurzu na účtenkách, pokud tuto skutečnost pokladna neumožňovala, musel být konverzní kurz uveden na jiném viditelném místě v prodejně. Duálního označování cen na účtenkách, fakturách aj. se týkala pouze výsledná částka, nikoli dílčí položky. Výjimku v duálním označování představoval internet. V případě, že součástí internetové stránky byla virtuální kalkulačka, která měla přednastavený konverzní kurz, nepodléhaly tak ceny duálnímu označování. Stejně tak byly od duálního označení osvobozeny i ceny uvedené ve všeobecně závazných právních předpisech, výroky rozhodnutí orgánů veřejné moci, poštovní známky a určité bankovní doklady. Určitou výjimku představovaly i čerpací stanice pohonných hmot, kde digitální displeje nebyly schopné zajistit dvojí zobrazování cen. Čerpací stanice tak byly povinny umístit duální označení cen za litr na přehledném místě v její bezprostřední blízkosti. Spousta slovenských subjektů začala své ceny duálně označovat ještě před tím, než jim to bylo určeno zákonem. Příkladem je Slovenská spořitelna, která ceny na svých bankovních výpisech začala duálně označovat, již po třech hodinách od oficiálního vyhlášení konverzního kurzu.¹⁰³

Stejně tak jako Slovensko, tak i Česká republika počítá s duálním označováním cen výrobků a služeb. Národní plán zavedení eura v ČR uvádí, že povinné duální označování započne jeden měsíc po oficiálním zavedení přepočítacího koeficientu a následně bude

¹⁰²Národní koordinační skupina. *Slovenské přípravy na euro* [on-line]. Vydáno 21.8.2008 [cit. 2015-2-22]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2008/slovenske-pripravy-na-euro-1735>>

¹⁰³Národní koordinační skupina. *Slovenské přípravy na euro* [on-line]. Vydáno 21.8.2008 [cit. 2015-2-22]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2008/slovenske-pripravy-na-euro-1735>>

ukončeno na konci roku, ve kterém ČR přijme evropskou měnu jako své národní platidlo. Národní plán ČR dále předpokládá, že povinnosti duálního označování cen výrobků a služeb bude podléhat pouze obchodní poměr podnikatel vs. spotřebitel, nikoli poměr stát vs. podnikatelské subjekty či obchodní vztah mezi podnikatelskými subjekty navzájem.¹⁰⁴ Podobně jako v SR je i v ČR v souvislosti se zavedením eura definován pojem hlavní a orientační měna. V případě ČR bude vztah mezi těmito měnami následující: hlavní měnu bude představovat česká koruna do 31. prosince posledního roku působnosti české koruny jako zákonné národní měny, orientační měnu v tomto období bude měna evropská. Naopak v období od 1. ledna prvního roku zavedení eura jako zákonné národní měny bude hlavní měnu představovat euro, orientační měnu tak zastoupí česká koruna.¹⁰⁵

Z pohledu běžného spotřebitele lze považovat duální označování cen za velice důležité, jelikož zavedení eura je velkou změnou, která se dotkne každého občana ČR, tímto bude alespoň částečně usnadněná adaptace na novou měnu a umožněna snadná srovnatelnost cen výrobků a služeb.

6.5 Komunikační a informační kampaň

Důležitou roli v rámci vstupu Slovenské republiky do eurozóny sehrála informační a komunikační kampaň, která odstartovala v roce 2007, ve větším rozměru na jaře roku 2008. Stěžejním cílem této kampaně bylo zajistit hladký a bezproblémový přechod slovenské koruny na euro tak, aby slovenská společnost byla s dostatečným časovým předstihem patřičně informována o všech souvislostech, které vycházejí ze vstupu SR do eurozóny.

Mezi cílové skupiny informační a komunikační kampaně patřily zejména široká veřejnost, děti, středoškolská a vysokoškolská mládež, citlivé skupiny jako jsou např. senioři či zdravotně postižení, státní správa a samospráva, živnostníci, podnikatelé a také národnostní menšiny. Živnostníkům, malým a středním podnikatelům měla informační kampaň zajistit veškeré potřebné informace, aby mohli své ekonomické aktivity včasné a efektivně přizpůsobit podmínkám plynoucích ze zavedení eura. Měštům a obcím měla naopak informační kampaň poskytnout dostatek potřebných informací, aby je mohla dále

¹⁰⁴Euro a Česká republika. *Duální označování* [on-line]. Vydáno 1.12.2013 [cit. 2015-2-22]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/dualni-oznacovani>>

¹⁰⁵MF ČR. *Doporučené postupy při duálním označování spotřebitelských cen* [on-line]. Leden 2009 [cit. 2015-2-22]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/dualni-oznacovani>>

šířit mezi své obyvatele. Ohled byl brán i na národnostní menšiny, kde byl poskytnut přístup k informačním zdrojům i v cizích jazycích. Mezi cílovou skupinu informační a komunikační kampaně nepatřily velké podniky a instituce veřejné správy, jelikož tyto subjekty disponovaly dostatečným množstvím informačních zdrojů, aby své zaměstnance, klienty a partnery v dostatečném množství informovaly samy.¹⁰⁶

Nejdůležitějším posláním celé kampaně byla informace, že evropská měna bude na Slovensku přijata dne 1. ledna 2009 a že veškerá slovenská společnost musí být na tuto změnu dostatečně připravena. K nástrojům informační a komunikační strategie patřily zejména informace v médiích, tisk, internet – webová stránka www.euromena.sk, informační letáky a brožury, audiovizuální a multimediální materiály (cd, dvd), vnější reklama (plakáty), zřízená bezplatná telefonická linka, různá školení a semináře, reklamní předměty s motivem zavedení eura aj.¹⁰⁷

Průzkum Eurobarometeru z ledna 2009 hodnotí informační a komunikační kampaň na Slovensku jako úspěšnou. Podle tohoto průzkumu bylo 90 % obyvatel SR s informovaností související se zavedením eura v SR velmi dobře až poměrně dobře spokojena a 84 % obyvatel bylo spokojeno velmi nebo spíše spokojeno. 93 % obyvatel SR pak jako nejpodstatnější zdroj informační kampaně uvedlo média, 20 % obyvatel uvedlo Národní banku Slovenska a 18 % obyvatel označilo jako zdroj informací komerční banky. Na otázku jaké informační kanály jsou v rámci informační kampaně považovány za nejefektivnější, označilo 66 % obyvatel televizi, 11 % obyvatel uvedlo internet, 7 % publikace a brožury, 5 % tisková média a 4 % rádio.¹⁰⁸

Informační a komunikační zdroje spojené se zaváděním eura budou uplatňovány i v rámci České republiky. Při zavádění evropské měny bude tedy i v ČR hlavním úkolem informační kampaně zajistit hladký průběh přechodu české koruny na euroměnu. Cílové skupiny informační kampaně v ČR budou totožné s těmi slovenskými, stejně tak jako nástroje komunikační kampaně. Největší nápor informační kampaně bude v období rozhodnutí Rady EU o vstupu ČR do eurozóny až po den zavedení euroměny,

¹⁰⁶ NBS a MF SR. *Národný plán zavedenia eura v Slovenskej republike* [on-line]. Aktualizácia apríl 2008 [cit. 2015-2-21]. str. 62-66. Dostupné z: <<http://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-nbs/publikacie-k-zavedeniu-eura>>

¹⁰⁷ NBS a MF SR. *Národný plán zavedenia eura v Slovenskej republike* [on-line]. Aktualizácia apríl 2008 [cit. 2015-2-21]. str. 62-66. Dostupné z: <<http://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-nbs/publikacie-k-zavedeniu-eura>>

¹⁰⁸ *Eurobarometer*. [on-line]. Leden 2009 [cit. 2015-2-22]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_259_en.pdf>

to znamená posledních 6 měsíců před oficiálním přijetím eura. Aktuální informace týkající se vstupu ČR do eurozóny můžeme již nyní sledovat na webových stránkách www.zavedenieura.cz.¹⁰⁹

6.6 Předzásobení eurovým oběživem

Další klíčovou podmínkou hladkého přechodu slovenské koruny na evropskou měnu bylo zajištění dostatečného množství zásob eurobankovek a euromincí u obchodních bank. Toto předzásobení obchodních bank bylo zajištěno NBS. Druhotné předzásobení spočívá v předzásobení klientů obchodních bank. Celý proces předzásobení a druhotného předzásobení byl postaven na Obecných zásadách Evropské centrální banky ECB/2006/9.

Hlavním zdrojem eurobankovek NBS byla půjčka přibližně 188 milionů kusů eurobankovek, jejichž hodnota přesahovala 7 miliard eur. Tyto eurobankovky byly NBS zapůjčeny od Eurosystemu prostřednictvím Rakouské centrální banky. Následně NBS rozmístila tyto bankovky do všech svých úschovných míst a zajistila tak jejich regionální dostupnost.¹¹⁰ Slovenská mincovna v Kremnici zajistila v rámci zavedení eura v SR ražbu 500 milionů kusů euromincí. Slovensko tak bylo první z nových členských zemí eurozóny, které si nechalo euromince vyrazit ve své vlastní mincovně.¹¹¹

Fáze předzásobení komerčních bank euromincemi byla zahájena 6. září 2008, kdy NBS předzásobila 16 komerčních bank více jak 238 milióny kusy euromincí, jejichž suma představovala 98 miliónů eur a hmotnost těchto euromincí dosahovala téměř 1400 tun. V Mincovně Kremnica bylo zřízeno detašované pracoviště NBS, jehož cílem bylo zajistit snadnější průběh předzásobení euromincemi a uvolnění úschovných míst NBS. S využitím tohoto pracoviště byly euromincemi předzásobeny tři největší banky SR (VÚB, Slovenská sporiteľňa a Tatra banka), dále i ČSOB. Toto předzásobení znázorňovalo 85 % z celkového předzásobení euromincemi. Větším podílem se na předzásobení euromincemi podílelo ještě oddělení Hlavní pokladna, které představovalo 10 %. Z hlediska objemu distribuce euromincí bankám, byly nejvíce vytíženy měsíce říjen

¹⁰⁹ NBS a MF SR. *Národný plán zavedenia eura v Slovenskej republike* [on-line]. Aktualizácia apríl 2008 [cit. 2015-2-21]. str. 62-66. Dostupné z: <<http://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-nbs/publikacie-k-zavedeniu-eura>>

¹¹⁰ NBS. *Predzásobenie, druhotné predzásobenie eurovou hotovosťou a vývoj peňazí v obehu v SR* [on-line]. Bratislava 1. januára 2009 [cit. 2015-2-22]. Dostupné z:

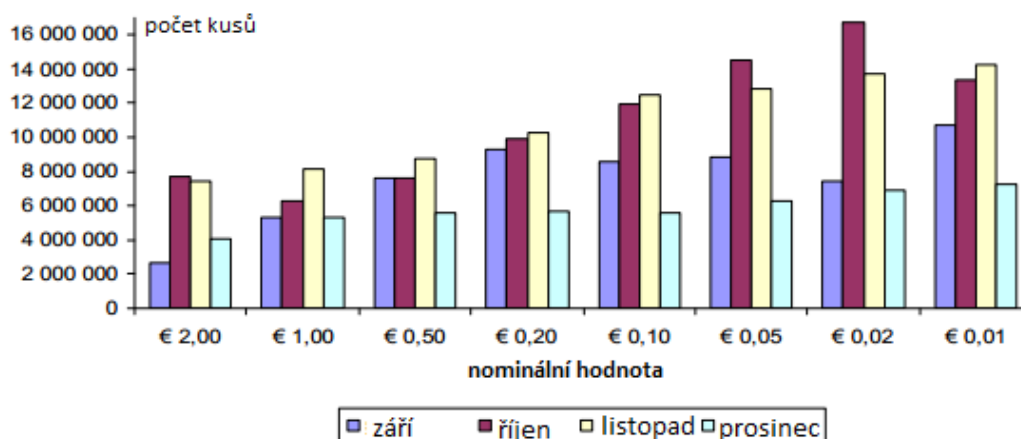
<http://www.nbs.sk/_img/Documents/_TS/090101/010109_podrobna_informacia_o_predzasobeni.pdf>

¹¹¹ *Zavádění eura na Slovensku* [on-line]. 20.4.2009 [cit. 2015-2-22]. str. 2. Dostupné z:

<<http://www.zavedenieura.cz/cs/vyhledavani?q=zaveden%C3%AD+eura+na+slovensku>>

a listopad, viz graf č. 10. Fáze předzásobení bank euromincemi a eurobankovkami byla úspěšně ukončena 29. prosince 2009.¹¹²

Graf 10: Předzásobení euromincemi

Zdroj: NBS. *Predzásobenie, druhotné predzásobenie eurovou hotovosťou a vývoj peňazí v obehu v SR* [on-line]. Bratislava 1. januára 2009 [cit. 2015-2-22]. Dostupné z: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/_TS/090101/010109_podrobna_informacia_o_predzaspredz.pdf>

O měsíc později 7. října 2008 byly banky předzásobeny i eurobankovkami, komerčním bankám tak byly poskytnuty eurobankovky v celkovém počtu 51 miliónů kusů, jejichž hodnota představovala více jak 950 miliónů eur. NBS ostatním bankám nabídla, že jim eurobankovky převezde do jejich úschovných míst. NBS tak provedla 20 převozů eurobankovek. Největší objem distribuce eurobankovek bankám byl zaznamenán během měsíce října, viz graf č. 11. Největší objem představovaly eurobankovky s hodnotou 5 eur a 10 eur. Fáze předzásobení bank euromincemi a eurobankovkami byla úspěšně ukončena 29. prosince 2009.¹¹³

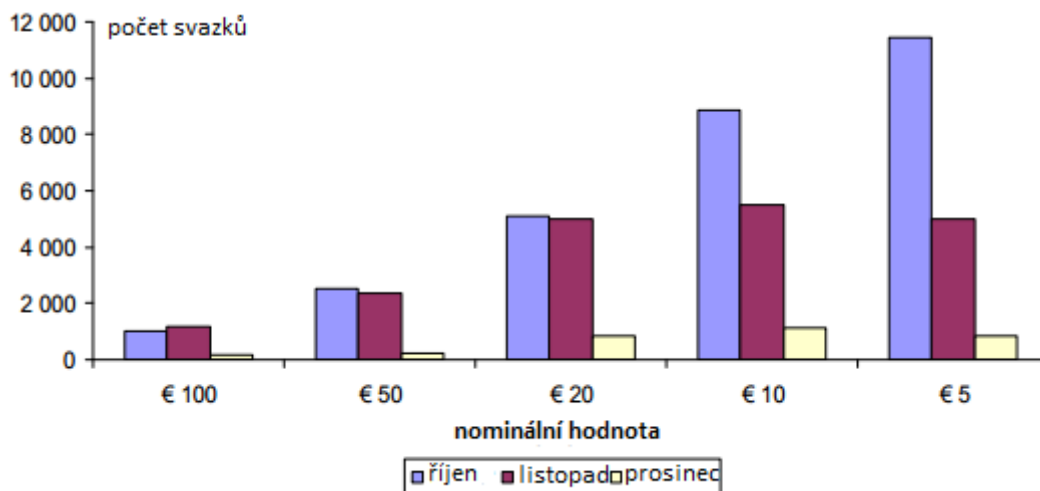
¹¹²NBS. *Predzásobenie, druhotné predzásobenie eurovou hotovosťou a vývoj peňazí v obehu v SR* [on-line]. Bratislava 1. januára 2009 [cit. 2015-2-22]. Dostupné z:

<http://www.nbs.sk/_img/Documents/_TS/090101/010109_podrobna_informacia_o_predzasobeni.pdf>

¹¹³NBS. *Predzásobenie, druhotné predzásobenie eurovou hotovosťou a vývoj peňazí v obehu v SR* [on-line]. Bratislava 1. januára 2009 [cit. 2015-2-22]. Dostupné z:

<http://www.nbs.sk/_img/Documents/_TS/090101/010109_podrobna_informacia_o_predzasobeni.pdf>

Graf 11: Předzásobení eurobankovkami

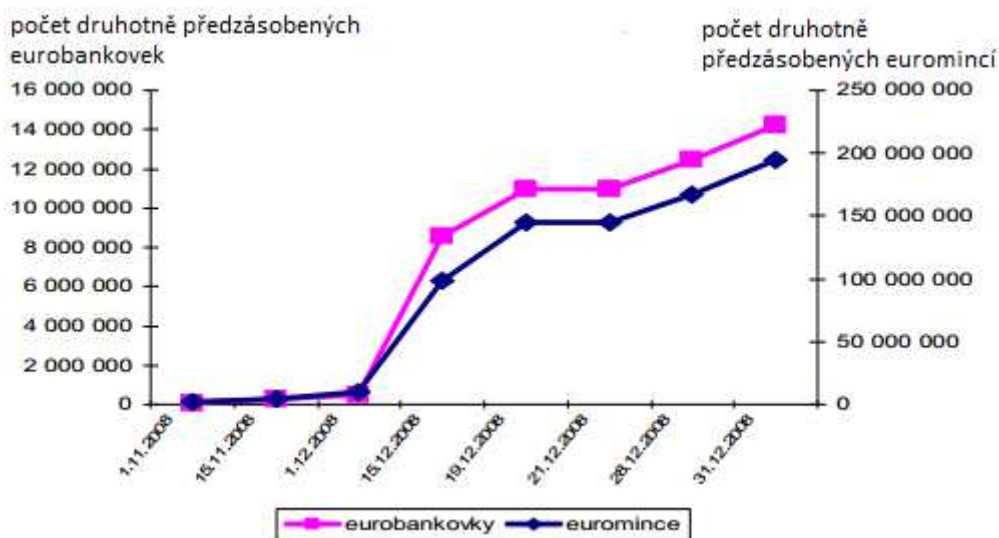

Zdroj: NBS. *Predzásobenie, druhotné predzásobenie eurovou hotovosťou a vývoj peňazí v obehu v SR* [on-line]. Bratislava 1. januára 2009 [cit. 2015-2-22]. Dostupné z: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/_TS/090101/010109_podrobna_informacia_o_predzasobeni.pdf>

Druhotné předzásobení klientů obchodních bank odstartovalo 28. října 2008 a ukončeno bylo 31. prosince 2008. V rámci druhotného předzásobení bylo poskytnuto 14,3 miliónů kusů eurobankovek, jejichž suma činila 225 miliónů eur a 195 miliónů kusů euromincí, jejichž hodnota představovala víc jak 66 miliónů eur. Banky druhotně předzásobily téměř 14 000 podniků, které následně obdržely 1/4 všech předzásobených eurobankovek a 2/3 všech předzásobených euromincí.¹¹⁴ Průběh druhotného předzásobení je zaznamenán v grafu č. 12.

¹¹⁴NBS. *Predzásobenie, druhotné predzásobenie eurovou hotovosťou a vývoj peňazí v obehu v SR* [on-line]. Bratislava 1. januára 2009 [cit. 2015-2-22]. Dostupné z: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/_TS/090101/010109_podrobna_informacia_o_predzasobeni.pdf>

Graf 12: Průběh druhotného předzásobení

Zdroj: NBS. *Predzásobenie, druhotné predzásobenie eurovou hotovosťou a vývoj peňazí v obehu v SR* [on-line]. Bratislava 1. januára 2009 [cit. 2015-2-22]. Dostupné z: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_TS/090101/010109_podrobna_informacia_o_predzasobeni.pdf

Druhotné předzásobení se netýkalo pouze klientů bank, ale i obyvatel SR. Druhotné předzásobení obyvatel SR bylo uskutečňováno prostřednictvím startovacích balíčků, které si občané SR mohli zakoupit v NBS, obchodních bankách a na poště. Startovací balíčky bylo možné zakoupit od 1. prosince 2008 do 31. prosince 2008. Národní bankou Slovenska bylo objednáno 1 320 000 kusů těchto balíčků, které byly vyrobeny v Mincovně Kremnica. V jednom startovacím balíčku bylo obsaženo 45 kusů euromincí s různými nominálními hodnotami. Celková hodnota balíčku byla vyčíslena na 16,60 eur, což představovalo zhruba 500 Sk. V období od 1. prosince 2008 do 31. prosince 2008, kdy bylo možné balíčky zakoupit, bylo celkem prodáno 1 315 683 kusů těchto balíčků.¹¹⁵

Na konci prosince 2008 v SR obíhalo 132,3 miliónů kusů eurobankovek, jejichž hodnota činila 75,5 mld. Sk a 1,1 miliarda kusů euromincí, jejichž hodnota dosahovala přibližně 2,2 mld. Sk.

¹¹⁵NBS. *Predzásobenie, druhotné predzásobenie eurovou hotovosťou a vývoj peňazí v obehu v SR* [on-line]. Bratislava 1. januára 2009 [cit. 2015-2-22]. Dostupné z: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_TS/090101/010109_podrobna_informacia_o_predzasobeni.pdf

Podle průzkumu Eurobarometru, který byl proveden tři dny před zavedením evropské měny, již značná část obyvatel SR disponovala nějakou hotovostí v eurech. 60 % obyvatel SR vlastnilo euromince, zejména pak ze startovacích balíčků (53 %) a z předešlých zahraničních cest (42 %). Eurobankovky vlastnilo 49 % slovenské populace, z předešlých zahraničních cest (56 %) a z výměny v obchodních bankách (39 %).¹¹⁶

Na základě zjištěných informací lze dle mého názoru říci, že proces předzásobení eurobankovkami a euromincemi v SR byl dobře uspořádán a slovenská veřejnost, tak byla dostatečně připravena na přijetí nové měny z hlediska počátečního eurového oběhiva.

Pro srovnání Česká národní banka odhaduje, že při zavedení evropské měny bude zapotřebí do oběhu uvést až 250 milionů kusů eurobankovek a přibližně 1 miliardu kusů euromincí. Stejně tak jako na Slovensku i v ČR budou české veřejnosti nabídnuty k zakoupení startovací balíčky, jejichž cílem bude seznámit občany ČR s evropskou měnou, ještě před jejím oficiálním zavedením.

6.7 Zavedení eura do bezhotovostního oběhu

Evropská měna na Slovensku začala bezhotovostně obíhat dne 1. ledna 2009. Slovenský mezibankovní platební systém SIPS byl v rámci zavedení eura na Slovensku nastaven na přechod k evropské měně. Se vstupem SR do eurozóny došlo též k napojení Slovenska na evropský platební systém TARGET 2. Veškeré tyto postupy spojené se zavedením eura do bezhotovostního oběhu byly v kompetencích NBS a další 31 bank a institucí, které byly na TARGET 2 napojeny. Plynulý chod veškerých bezhotovostních transakcí v euroměně byl též podmíněn změnou u platebních karet a elektronického bankovníctví.¹¹⁷

Evropský platební systém TARGET 2 bude povinna využívat i ČNB při zavádění evropské měny v ČR. Obdobou slovenského SIPS je v ČR platební systém CERTIS, ve kterém se budou moci měnové operace uskutečňovat maximálně 4 roky po vstupu ČR do eurozóny.

¹¹⁶Zavádění eura na Slovensku [on-line]. 20.4.2009 [cit. 2015-2-23]. str. 3. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/vyhledavani?q=zaveden%C3%AD+eura+na+slovensku>>

¹¹⁷NBS a MF SR. Národný plán zavedenia eura v Slovenskej republike [on-line]. Aktualizácia apríl 2008 [cit. 2015-2-23]. str. 31-32. Dostupné z: <<http://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-nbs/publikacie-k-zavedeniu-eura>>

6.8 Stahování slovenského korunového oběživa

Značná část objemu slovenských korun byla z oběhu stažena ještě před vstupem SR do eurozóny. V období od 1. ledna 2009 do 9. ledna 2009 bylo z oběhu staženo přibližně 30 miliard slovenských korun, přičemž dalších 16 miliard bylo staženo do konce 16. ledna 2009. Na konci ledna 2009 na Slovensku obíhalo přibližně 16 miliard slovenských korun. Slovenské bankovky, které zůstaly v oběhu, představovaly zhruba 94 % hodnoty slovenských korun v hotovosti, na mince pak připadlo 6 %. Slovenské bankovky bylo možné směnit za eura do konce prosince 2009, banky si za tuto výměnu neúčtovaly žádné poplatky. NBS i nadále umožňuje bezplatnou výměnu slovenských bankovek bez časového omezení. Mince bylo možné vyměnit do 30. června 2009, NBS umožňovala výměnu do 31. prosince 2013.

Na základě provedeného průzkumu Eurobarometer, který byl uskutečněn 5 dní před zavedením eura a kdy byla slovenská populace dotazována na obsah své hotovosti v peněženkách, vyplývá, že 56 % občanů SR u sebe mělo pouze nebo převážně eurobankovky a 63 % občanů bylo držiteli pouze nebo převážně euromincí. Přechod na evropskou měnu se v SR začal ubírat rychlejším tempem od 7. ledna 2009. Jeden den před koncem duálního oběhu vlastnilo 97 % občanů SR pouze nebo převážně eurobankovky a 98 % slovenské populace vlastnilo pouze nebo převážně euromince. Z průzkumu dále vyplývá, že v období duální cirkulace bylo obyvateli SR uskutečněno 1 418 000 výměn a výběrů eurové hotovosti u obchodních bank, což odpovídalo zhruba 2,207 mld. eur.¹¹⁸

V souvislosti se stahováním slovenské koruny z oběhu docházelo i k likvidaci slovenských bankovek a mincí. NBS od 1. ledna 2008 znehodnotila přes 90 milionů kusů slovenských bankovek, jejichž hodnota činila zhruba 46 mld. Sk a přes 77 milionů kusů slovenských mincí, které představovali hodnotu přibližně 429 mil. Sk.¹¹⁹

Likvidace českých bankovek proběhne na pobočkách ČNB, mince budou uloženy na zabezpečeném místě, kde dojde k jejich následné likvidaci.¹²⁰

¹¹⁸Zavádění eura na Slovensku [on-line]. 20.4.2009 [cit. 2015-2-23]. str. 6-7. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/vyhledavani?q=zaveden%C3%AD+eura+na+slovensku>>

¹¹⁹NBS. *Predzásobenie, druhotné predzásobenie eurovou hotovosťou a vývoj peňazí v obehu v SR* [on-line]. Bratislava 1. januára 2009 [cit. 2015-2-23]. Dostupné z: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/_TS/090101/010109_podrobna_informacia_o_predzasobeni.pdf>

¹²⁰Národní koordinační skupina pro zavedení eura v ČR. *Národní plán zavedení eura v České republice* [on-line]. Květen 2007 [cit. 2015-2-28]. str. 33-34. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/narodni-plan-zavedeni-eura-v-cr>>

Závěrem lze konstatovat, že proces spojený s přechodem na evropskou měnu byl u našich slovenských sousedů dobře zorganizován a probíhal poměrně hladce i v rámci probíhající světové ekonomické krize. Slovenská republika zvládla úspěšně zamezit značné části problémů, s kterými se potýkaly ostatní státy, kde již euro bylo zavedeno, jelikož se poučila z jejich praxe při zavádění eura, např. dlouhé fronty u přepážek obchodních bank. Slovenská veřejnost přijala společnou evropskou měnu pozitivně a celkově zhodnotila vstup SR do eurozóny jako kladný přínos. Česká republika by se tak úspěšným vstupem do eurozóny našich sousedů mohla ze značné části inspirovat a v některých oblastech využít jejich metod a postupů. Dalším důležitým aspektem pro přechod na evropskou měnu je i jeho vhodné načasování. Níže uvedená tabulka č. 9 nabízí pro lepší přehled srovnání vybraných postupů zavedení evropské měny v ČR a na Slovensku.

Tabulka 9: Komparace vybraných postupů zavedení eura v ČR a na Slovensku

	Slovensko	Česká republika
Oficiální datum vstupu do eurozóny	1.1.2009	?
Národní plán	ANO	ANO
Scénář zavedení eura	Velký třesk (Big Bang)	Velký třesk (Big Bang)
Duální cirkulace	16 dní	14 dní
Duální označení cen	17 měsíců	18 měsíců
Informační a komunikační kampaň	ANO	ANO
Internetové stránky	www.euromena.sk	www.zavedenieura.cz
Vstup do ERM II	28. 11.2005	?
Přepočítací koeficient	1 EUR=30,126 SKK	1 EUR=XX,XXXX CZK

Zdroj: vlastní zpracování

7 Zhodnocení výsledků a doporučení

Hlavním předpokladem zavedení evropské měny v ČR je splnění zmiňovaných maastrichtských konvergenčních kritérií (cenové stability, úrokových sazeb, veřejného deficitu, veřejného dluhu, směnných kurzů). Česká republika k 31.12.2014 bez jakýchkoliv větších problémů plní čtyři z pěti uváděných kritérií. Jediné kritérium, které Českou republikou plněno není a brání tak vstupu ČR do eurozóny, je kritérium směnných kurzů. Termín pro účast ČR v ERM II není prozatím stanoven, aby bylo možné plnění tohoto kritéria vyhodnotit, je nutná minimálně dvouletá účast národní měny v tomto mechanismu. Jako fakt, že se česká ekonomika ubírá správnou cestou ke vstupu do eurozóny, lze uvést schopnost naší ekonomiky opět stabilizovat kritérium cenové stability po zvratu, který nastal v roce 2012, kdy se průměrná míra inflace vyšplhala na hodnotu 3,5 %. Naopak to, že jakýkoli výkyv zvládne cenovou stabilitu ČR vyvézt z míry, tak, že dojde k neplnění kritéria, poukazuje na stálou nestabilitu české ekonomiky. Střednědobý výhled v letech 2014 - 2017 v oblasti plnění konvergenčních kritérií je pozitivní, neboť i nadále poukazuje na plnění čtyř z pěti zmiňovaných kritérií. Ani z hlediska ekonomické sladění ČR s eurozónou nejsou plněny všechny podstatné body. Přestože česká ekonomika vykazuje v určitých směrech zvýšenou sladění s ekonomikou eurozóny, není tato konvergence dostatečná, např. relativní ekonomická úroveň v ČR vůči eurozóně s příchodem světové krize v roce 2009 neustále stagnuje. Pozitivum lze kupříkladu spatřovat ve zvýšení pružnosti na trhu práce či stabilitě bankovního sektoru v ČR. Vzhledem k nedostatečné sladění ekonomik, zavedení eura v ČR prozatím nelze doporučit, jelikož některé podmínky a požadavky společné měnové politiky by naší ekonomice nemusely vyhovovat.

Přestože konkrétní termín vstupu ČR do eurozóny není prozatím stanoven, ČR již zahájila technické přípravy související s přijetím společné evropské měny. V roce 2007 byl vládou ČR schválen Národní plán zavedení eura v ČR, jenž je základní dokumentací určující základní zásady, harmonogram a institucionální zajištění celé procedury zavedení evropské měny v České republice. Obsahem této dokumentace jsou rovněž cíle, kterých je zapotřebí v daných odvětvích české ekonomiky dosáhnout v souvislosti s přijetím eura. ČR zahájila i patřičné legislativní úpravy související se vstupem do eurozóny. Klíčovým zákonem v rámci zavedení eura v ČR bude tzv. Obecný zákon, v němž budou zakotveny základní pravidla zavedení evropské měny.

S příchodem eura bude nutné změnit znění spousty dalších právních předpisů, obsahujících částky v českých korunách, tyto částky bude zapotřebí přepočíst na eura, zároveň bude muset dojít k přijetí nového zákona o ČNB.

Jedním z cílů diplomové práce bylo vytyčit přínosy a náklady související s přijetím evropské měny v ČR. Vstup České republiky do eurozóny se dotkne celé české populace v podobě jistých výhod a nevýhod, které s sebou tato změna přinese, zasáhne každého běžného spotřebitele, podnikový sektor, ale i veřejný sektor. Určení jednotlivých výhod a nevýhod plynoucích ze zavedení eura, bylo učiněno spíše v teoretickém rámci, jelikož konkrétní vyčíslení je prozatím téměř nemožné, z důvodu neznámého data vstupu ČR do eurozóny. I přesto lze konstatovat, že zavedení eura s sebou přinese výhody zejména v podobě eliminace kurzového rizika a snížení transakčních nákladů, které přispějí zejména k pohodlnějšímu a levnějšímu cestování či rozvoji zahraničního obchodu. Naopak negativním dopadem bude zejména ztráta autonomní měnové politiky, kdy ČNB ztratí pravomoc regulovat cenovou stabilitu v ČR.

Závěrečná část práce je věnována komparaci vybraných postupů zavedení eura v ČR a na Slovensku, kde přechod na evropskou měnu proběhl bez jakýchkoli větších problémů. Slovenská republika mnou byla vybrána proto, že se k ní váže historie České republiky a oba státy jsou si ve vybraných oblastech dosti podobné. Hladký průběh zavedení evropské měny na Slovensku byl zapříčiněn zejména důkladnou legislativní přípravou. Stěžejním zákonem, který obsahoval základní principy evropské měny byl Zákon č. 659/2007 Z.z. o zavedení měny euro na Slovensku, který je obdobou našeho již zmiňovaného Obecného zákona o zavedení eura. Jako scénář zavedení eura si oba státy zvolili variantu bez přechodného období „Velký třesk“. S výběrem této varianty se lze ztotožnit, jelikož v rámci vynaložení nákladů spojených s přechodem na euro, jde o nejlevnější možnost. Slovenská koruna obíhala společně s eurem pouze 16 dní, Česká republika si stanovila délku duální cirkulace na 14 dní, tato délka je dostačující, jelikož delší průběh duální cirkulace by jednoznačně vedl k vyšším nákladům. Podobně jako u našich sousedů budou i v ČR veškeré uváděné ceny přepočteny pomocí konverzního kurzu, který bude stanoven jako šestimístný. S procesem přechodu na euro je spojena i povinnost duálního označování cen, která na Slovensku probíhala 17 měsíců, Národní plán zavedení eura v ČR předpokládá délku duálního označování 18 měsíců. Informační a komunikační kampaň na Slovensku lze hodnotit velmi pozitivně, jelikož jednoznačně

přispěla k hladkému a úspěšnému přechodu na evropskou měnu. Stejně pozitivně byla hodnocena i širokou slovenskou veřejností, jejíž značná část byla s informační kampaní velice spokojena. Česká republika by se tak mohla s dobře zvládnuté informační a komunikační strategie v SR poučit a některé vybrané postupy při přechodu na euro aplikovat, stejně tak dobře se může nechat inspirovat i úspěšným průběhem předzásobení eurovými bankovkami a mincemi, a to zejména v přípravě dostatečného množství tzv. startovacích balíčků, které mají za úkol seznámit občany s evropskou měnou a budou pro ně představovat alespoň nějaký počáteční eurový kapitál.

8 Závěr

Problematika spojená se vstupem ČR do eurozóny je v současné době aktuálním tématem, kterým se zabývají jak odborní specialisté, tak široká veřejnost. Z tohoto důvodu je nezbytné danému tématu věnovat patřičnou pozornost.

Diplomová práce se zabývá vstupem České republiky do eurozóny, jakožto zóny, která je nositelem jednotné evropské měny s oficiálním označením Euro. Vznik eurozóny se váže k datu 1. ledna 1999, ale její historie spadá již do poloviny 19. století, kdy se začaly formovat první měnové unie. Zlomovým okamžikem v rámci formování evropské měnové integrace bylo vytvoření Evropského měnového systému v březnu 1979, který stál za vytvořením Evropské měnové jednotky ECU, jejímž nástupcem se stala právě evropská měna euro a mechanismu směnných kurzů ERM II. Dalším klíčovým okamžikem bylo vytvoření právního a institucionálního rámce měnové unie, na jehož základě vznikla Maastrichtská smlouva o Evropské unii. Právě touto smlouvou byly definovány etapy formování hospodářské a měnové unie, a zároveň v ní byly obsaženy tzv. konvergenční kritéria, která je nezbytné splnit, aby uchazečská země mohla vstoupit do oblasti jednotné evropské měny, eurozóny.

Česká republika se 1. května 2004 přistoupením k Evropské unii, zavázala vstoupit do eurozóny a zavést euro, jako své národní platidlo. Na ČR je současně uvalena dočasná výjimka pro přijetí eura jako zákonného národního platidla, jelikož neplní maastrichtská konvergenční kritéria, jejichž plnění je nezbytným předpokladem pro vstup ČR do eurozóny. ČR se prozatím neúčastní mechanismu směnných kurzů ERM II a tudíž se nemůže stát jedním z členských států eurozóny. Dalším předpokladem přijetí eura je dosažení ekonomické sladění ČR s eurozónou a ani v této oblasti ČR nesplňuje veškeré podmínky. Česká republika rovněž zahájila technické přípravy nezbytné pro vstup do eurozóny, a to zejména v podobě vytvoření Národního plánu, který představuje základní dokumentaci pro zavedení eura v ČR.

Zavedení či nezavedení evropské měny v ČR? Proces přijetí eura Českou republikou by měl být rozvázný a neměl by být unáhlený. I přes mnohá pozitiva evropské měny by Česká republika do eurozóny měla vstoupit, jakmile situace v ní bude trochu stabilnější. Ta v reakci na globální krizi poslední dobou mění mnohá pravidla (např. institucionální), a tak nelze s jistotou říct, zda by zavedení eura v ČR představovalo větší výhodu než nevýhodu. Česká republika by se měla zaměřit v první řadě na svoje nedostatky

a jejich řešení, např. problém stále se zvětšujícího veřejného dluhu, kde je prozatím konvergenční kritérium plněno, ale bylo by dobré učinit opatření vedoucí k jeho stabilitě či poklesu. Přijmout evropskou měnu by ČR měla hlavně z důvodu závislosti české ekonomiky na zahraničním obchodu. Obecně by měl vstup ČR do eurozóny vést k větší důvěryhodnosti a stabilitě české ekonomiky.

Závěrem lze konstatovat, že jakmile ČR splní všechna požadovaná konvergenční kritéria a jakmile dostatečně sladí svoji ekonomiku s ekonomikou eurozóny a eurozóna se vypořádá s důsledky globální krize, nebude spatřován ve vstupu České republiky do eurozóny žádný problém.

9 Seznam použité literatury

Monografie:

BRŮŽEK, A. et. al. *Evropské měnová integrace a Česká republika*. 1. vyd. Praha: Velryba, 2007. 197 s. ISBN 978-80- 85860-19-1

BRŮŽEK, A. *Euro je zde*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999. 19 s. ISBN 80-7079-239-6

HELÍSEK, M. et al. *Euro v ČR z pohledu ekonomů*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 206 s. ISBN 978-80-7380-182-3

LACINA, L., ROZMAHEL, P. et al. *Euro: ano/ne?* 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2010. 320 s. ISBN 978-80-87197-26-4

NIEDERMAYER, L. et. al. *Měnová politika a příchod eura: Sborník textů ze seminářů č. 16/2002*. 1. vyd. Praha: Centrum pro ekonomiku a politiku, 2002. 107 s. ISBN 80-86547-08-6

PEČINKOVÁ, I. *Euro versus koruna. Rizika a přínosy jednotné evropské měny pro ČR*. 2. rozšířené vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2008. 215 s. ISBN 978-80-7325-138-3

PLCHOVÁ, B. et. al. *Česká republika a EU: Ekonomika – Měna – Hospodářská politika*. 1. vyd. Praha: Krigl, 2010. 206 s. ISBN 978-80-86912-39-4

SEAR, S. *Euro: Jak se vyrovnat s důsledky zavedení jednotné evropské měny*. Praha: Management Press, 1999. 141 s. ISBN 80-85943-86-7

SCHADLER, Susan. *Adopting the euro in central Europe : challenges of the next step in European integration*. Washington, D.C. : International Monetary Fund, 2005. 135 s. ISBN 1589063503

SYCHRA, Z. *Jednotná evropská měna: Realizace hospodářské a měnové unie v EU*. Brno: Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav, 2009. 291 s. ISBN 978-80-210-5082-2

TOMÁŠEK, M. *Evropské měnové právo*. 2. aktualiz. a dopl. vyd. V Praze : C.H. Beck, 2007. 180 s. ISBN 978-80-71799-40-5

Internetové zdroje:

ČERVENKA, J. *Občané o přijetí eura a dopadech vstupu ČR do EU – duben 2014* [online]. Květen 2014 [cit. 2015-2-15]. Dostupné z: < <http://cvvm.soc.cas.cz/mezinarodni-vztahy/obcane-o-prijeti-eura-a-dopadech-vstupu-cr-do-eu-duben-2014>>

ČNB v EU a mezinárodní vztahy. *Kritéria konvergence*. [on-line]. [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni_vztahy/cr_eu_integrace/eu_integrace_04.html>

DĚDEK, O. *Mezinárodní měna* [on-line]. Vydáno 14.1.2014 [cit. 2015-2-26]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/mezinarodni-mena>>

DĚDEK, O. *Členské státy eurozóny* [on-line]. Vydáno 14.1.2014 [cit. 2015-2-26]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/clenske-staty-eurozony>>

Euro. *Bankovky* [on-line]. [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <<http://www.ecb.europa.eu/euro/banknotes/html/index.cs.html>>

Euro. *Mince* [on-line]. [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <<http://www.ecb.europa.eu/euro/coins/html/index.cs.html>>

Euro. *Eurobankovky a euromince* [on-line]. Aktualizováno 17.4.2014 [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/cash/index_cs.htm>

Euro. *Oběh bankovek* [on-line]. [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <<http://www.ecb.europa.eu/euro/banknotes/circulation/html/index.cs.html>>

Euro. *Vzhled eurobankovek* [on-line]. Vydáno 1.12.2013 [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurobankovky-a-euromince/vzhled-eurobankovek>>

Euro. *Delorova zpráva*. [on-line]. Vydáno 1.1.2014 [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/historie-aura/maastrichtska-smlouva>>

Euro. *Maastrichtská smlouva*. [on-line]. Vydáno 1.1.2014 [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/historie-aura/maastrichtska-smlouva>>

Euro. *První a druhá etapa HMU*. [on-line]. 30.4.2007 [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <http://europa.eu/legislation_summaries/economic_and_monetary_affairs/introducing_eur_o_practical_aspects/125008_cs.htm>

Euro a Česká republika. *Duální označování* [on-line]. Vydáno 1.12.2013 [cit. 2015-2-22]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-aura/dualni-oznacovani>>

Euro a Česká republika. *Výhody pro podniky* [on-line]. Vydáno 1.12.2013 [cit. 2015-2-14]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-aura/vyhody-pro-podniky>>

Euro a Česká republika. *Náklady a rizika* [on-line]. Vydáno 1.12.2013 [cit. 2015-2-14]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-aura/naklady-a-rizika>>

Euro a Česká republika. *Makroekonomické přínosy* [on-line]. Vydáno 1.12.2013 [cit. 2015-2-15]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-eura/makroekonomicke-prinosy>>

Eurobarometer. [on-line]. Leden 2009 [cit. 2015-2-22]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_259_en.pdf>

Evropská komise. *Euro ve světě* [on-line]. Aktualizováno 23.7.2014 [cit. 2014-12-26]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/world/index_cs.htm>

Hospodářská a měnová unie. *Eu4journalists*[online]. [cit. 2011-12-15]. Dostupný z: <<http://www.eu4journalists.eu/index.php/dossiers/czech/C23/>>

LACINA, L. et. al. VÝZKUMNÉ CENTRUM PEF MZLU. *Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR* [on-line]. Prosinec 2007 [cit. 2015-2-14]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/gallery/2/850studie_vlivu_zavedeni_eura_v_cr_na_ekonomiku.ppd>

MF ČR. *Doporučené postupy při duálním označování spotřebitelských cen* [on-line]. Leden 2009 [cit. 2015-2-22]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/dualni-oznacovani>>

Ministerstvo financí ČR. *Institucionální zajištění zavedení eura v České republice* [on-line]. Listopad 2005 [cit. 2015-1-2]. Dostupné z: <[http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/ostatni-dokumenty#dokument Institucionální zajištění zavedení eura v České republice](http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/ostatni-dokumenty#dokument%20Institucionální%20zajištění%20zavedení%20eura%20v%20České%20republice)>

Ministerstvo financí ČR a ČNB. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou* [on-line]. Prosinec 2014 [cit. 2015-2-15]. Dostupné z: <<http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2014/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-19965>>

NBS. *Predzásobenie, druhotné predzásobenie eurovou hotovosťou a vývoj peňazí v obehu v SR* [on-line]. Bratislava 1. januára 2009 [cit. 2015-2-22]. Dostupné z: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/_TS/090101/010109_podrobna_informacia_o_predzasobeni.pdf>

NBS. *Vybrané právne predpisy súvisiace so zavedením meny euro*[on-line]. Aktualizované 20.11.2008 [cit. 2015-2-22]. Dostupné z: <<http://www.nbs.sk/sk/legislativa/vybrane-pravne-predpisy-suvisiace-so-zavedenim-meny-euro>>

NBS a MF SR. *Národný plán zavedenia eura v Slovenskej republike* [on-line]. Aktualizácia apríl 2008 [cit. 2015-2-21]. Dostupné z: <<http://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-nbs/publikacie-k-zavedeniu-eura>>

Národní koordinační skupina pro zavedení eura v ČR. *Volba scénáře zavedení eura v České republice* [on-line]. Červen 2006 [cit. 2015-1-1]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/ostatni-dokumenty>>

Národní koordinační skupina pro zavedení eura v ČR. *Národní plán zavedení eura v České republice* [on-line]. Květen 2007 [cit. 2015-1-1]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/narodni-plan-zavedeni-eura-v-cr>>

Národní koordinační skupina. *Organizační výbor NKS* [on-line]. Vydáno 1.12.2013 [cit. 2015-1-2]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/organizacni-vybor-nks>>

Národní koordinační skupina. *Kladné hodnocení připravenosti slovenské ekonomiky k přijetí eura* [on-line]. Vydáno 7.5.2008 [cit. 2015-2-21]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2008/kladne-hodnoceni-pripravenosti-slovenske-1730>>

Národní koordinační skupina. *Guvernér NBS Šramko o zkušenostech s eurem* [on-line]. Vydáno 30.10.2009 [cit. 2015-2-21]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2009/guvernér-nbs-sramko-o-zkusenostech-s-eur-1743>>

Národní koordinační skupina. *První poznatky o vlivu zavedení eura na Slovensku* [on-line]. Vydáno 29.6.2010 [cit. 2015-2-22]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2010/prvni-poznatky-o-vlivu-zavedeni-eura-na-1757>>

Národní koordinační skupina. *Slovenské přípravy na euro* [on-line]. Vydáno 21.8.2008 [cit. 2015-2-22]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2008/slovenske-pripravy-na-euro-1735>>

Národní plán zavedení eura. *Zavedení eurového oběživa* [on-line]. Vydáno 14.4.2014 [cit. 2015-1-2]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/zavedeni-euroveho-obeziva>>

Národní plán zavedení eura. *Institucionální zajištění* [on-line]. Vydáno 1.12.2013 [cit. 2015-1-2]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/institucionalni-zajisti>>

Právní předpisy [on-line]. [cit. 2015-1-2]. Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/pravni-predpisy>>

Slovenská koruna [on-line]. [cit. 2015-2-21]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Slovensk%C3%A1_koruna>

Výkladový slovníček. *Černá listina* [on-line]. [cit. 2015-2-14]. Dostupné z:
<<http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-eura/naklady-a-rizika>>

Zavedení eura v ČR. *Evropský měnový systém* [on-line]. [cit. 2014-12-27]. Dostupné z:
<<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/euro-evropsky-menovy-system-3257.html>>

Zavádění eura na Slovensku [on-line]. 20.4.2009 [cit. 2015-2-22]. Dostupné z:
<<http://www.zavedenieura.cz/cs/vyhledavani?q=zaveden%C3%AD+eura+na+slovensku>>